

List

LETO XVII
ŠT. 4
30. APRIL 2012
1,60 EUR

Knjižnica Velenje
Titov trg 05
3320 Velenje

Revija za kulturna in druga vprašanja občine Šoštanj in

Poštnina
plačana pri
pošti 3325
Šoštanj

**Le in samo
z delom dosegamo
nove razvojne korake.**

**Ker pri nas je delo bilo
in bo ostalo vrednota.**

**Skrbimo za
zdravo delovno okolje
za pošteno plačilo.**

**Prav obdobje krize
je tisti čas,
ko je potrebno
strniti vrste –
da bomo iz premoga
ustvarjali
energijo prihodnosti
vse do leta 2054.**

**Skupina
Premogovnik Velenje
vam čestita ob 1. maju –
prazniku dela.**

SKUPAJ SMO MOČNEJŠI IN ZMOREMO!

Izdaja

Zavod za Kulturo Šoštanj
Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj
zanj Kajetan Čop, direktor
Izdavanje Lista finančno omogoča
Občina Šoštanj, zanjo Darko Menih,
župan.

Odgovorni urednik

Peter Rezman

Vodenje redakcije

Milojka Komprej

Lektoriranje

Jožica Andrejč
(za razpise in objave odgovarja
naročnik)

Oblikovanje, prelom strani

Tomaž Smolčnik, Eurograf d.o.o.

Tisk

Eurograf d.o.o.

Natiskano

900 izvodov.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke za
LIST št. 5 (maj 2012), pošljete najkasneje
do 15. maja 2012 na elektronski naslov:
list.revija@gmail.com

Oglasno trženje prostora v Listu:
Zavod TLA, e-pošta: zavod@tla.si

Mešani pevski zbor Svoboda Šoštanj
in Pihalni orkester Zarja Šoštanj skupaj
pozdravljata pomlad.
Foto: Tomaž Šinigač

Uvodnik 17.4 5

Naša občina 7

Gospodarski list 8

Dogodki in ljudje 10

Upravna enota 12

Šport in rekreacija 13

Intervju: Zvonka Sevšek 15

Bogoslužna oznanila 20

Vrtec 21

Napovednik prireditev 22

Poslanski večer 24

Dobrodelna akcija 25

S prodajo kipov do sredstev

Zimzelen 26

Podoba kulture 28

Zapisani (v) glasbi 32

Iz/beremo 34

Dogodki in ljudje 36

Zdravje 38

Reportaža 42

Obletnica planinske sekcije Gaberke

Naročilnica na revijo List

Naročam revijo List.

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Pošta: _____

Podpis naročnika: _____

Podpisano naročilnico pošljite na naslov: **Zavod za Kulturo Šoštanj, Trg Svobode 12, 3325 Šoštanj.**

poListajte me

› stran 5

V Vili Mayer je bila predstavitev Vodnika po stalnih zbirkah Vile Mayer. Dogodek je bil ravno na dan knjige in na veselje organizatorjev, lepo obiskan. Tudi kakšen izvod vodnika je zašel v prave roke. Tako je Občina Šoštanj skupaj z Zavodom za kulturo na nek način dala težo temu dnevu. S publikacijo, ki bo trajen in materialen zapis. Vodnik po stalnih zbirkah Vile Mayer je strokovna publikacija v kateri so slikovno predstavljene zbirke, ki so v vili, k temu so dodana besedila.

Foto: MKP

› stran 15

Delo kliničnega psihologa ni takšno, da bi ga lahko pustil v ambulanti in enostavno vse pozabil. Vedno kaj odneseš domov, tuhtaš, kdaj zaradi koga ne moreš spati. Mislim, da so se me najbolj dotaknile fizične in psihične zlorabe, predvsem otrok. Pojavijo se tudi prevelika pričakovanja bolnikov, ampak to ni najhujše. Običajno se hitro soočijo s tem, kaj lahko realno pričakujejo.

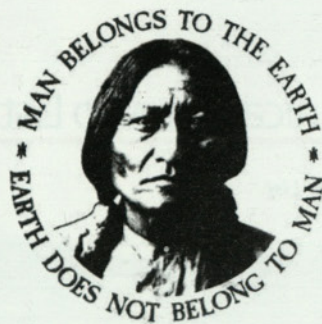
Foto: Dejan Tonkili

› stran 36

Leta 1854 je indijanski poglavar Seattle poslal pismo v Washington, saj je predsednik izrazil željo po odkupu velikih območij indijanske zemlje, v zameno pa jim ponudil manjše rezervate. Z modrimi besedami je nagovoril »belega človeka,« človeka, ki ropa zemljo, kakor da bi mu bila sovražnik. Potem odide in pusti za seboj puščavo.

Foto: arhiv

› stran 39

V naši družbeni realnosti se o osebah z duševnimi motnjami še vedno pogovarjamo šepetaje, duševna bolezen ali motnja pa je sramota. Tako se mora bolnik poleg bolezni spopadati še z mnogimi negativnimi impulzi iz okolja, ki so posledica stigmatizacije njegove drugačnosti. Pri tem stigma ne izhaja iz njegove objektivne osebnostne lastnosti, temveč iz posebnega odnosa med to lastnostjo in stereotipno predstavo o njej. Posamezniku se na podlagi ene pomanjkljivosti pripišejo še druge lastnosti, ki s to sploh niso neposredno povezane.

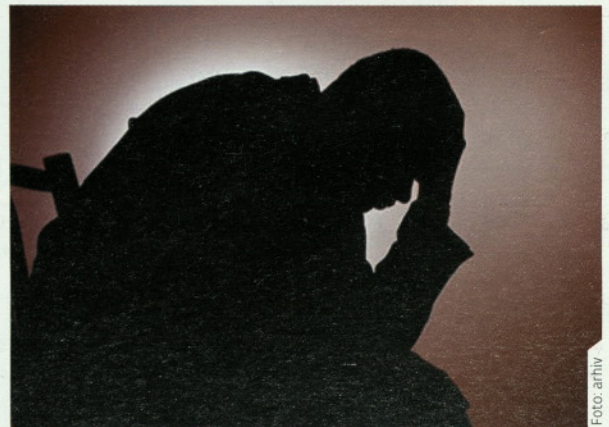

Foto: arhiv

Uvodnik 17.4

Normalno? Normalno!

Piše: MILOJKA B. KOMPREJ

Ja, pomlad je. Če že nič drugega ne drži, je vsaj to zagotovo. Upam, da uživate v čarobnosti prebujajočega življenja, ki ga prinaša ta letni čas. Da s polno mero občutite lepoto zelenih trav in nežnih drevesnih lističev. Da ste uživali ob zvončkih, mačedah in trobenticah in da v enaki meri uživate ob skrivnostnih narcisah in dišečem bezgu. In večerih, še vedno svežih, a dišečih po topli zemlji.

Se bere preveč osladno? Napihnjeno in kičasto? Preživelo? Seveda, kdo pa še bulji v zvezdno nebo in posluša ptičje petje!

Jaz verjamem da še marsikdo, moram verjeti, ker če ne, se nam res slabo piše! Ljudje smo del tega čudeža prebujenja in čudež smo sami. Vsak posameznik je čudež narave in tudi zdaj in vedno bo veljalo tisto kar je davnega leta 1854 indijanski poglavar Seattle zapisal »belemu« poglavarju v Washingtonu. Če človek pljune na zemljo, pljune na sebe. In kako lepo je, da s to mislijo raste v novo pomlad tudi naš mladi rod.

V mesecu aprilu smo beležili svetovni dan knjige. Ali pa dneve knjige, kakor hočete. Se vas je kaj dotaknilo? Odnos do knjige je odnos do kulture, je letos ob prazniku povedala generalna sekretarka Unesca ga. Bokova.

Svetovni dan knjige in avtorskih pravic je Unesco razglasil leta 1995, z namenom povezovanja avtorjev, založnikov, knjižničarjev, učiteljev, z javnostjo, zaradi spodbujanja bralne kulture. Mimogrede, 23. april je tudi datum smrti velikega Shakespeara.

Kako smo ga praznovali v Šoštanju? V Vili Mayer je bila predstavitev Vodnika po stalnih zbirkah Vile Mayer. Dogodek je bil ravno na dan knjige in na veselje organizatorjev, lepo obiskan. Tudi kakšen izvod vodnika je zašel v prave roke. Tako je Občina Šoštanj skupaj z Zavodom za kulturo na nek način dala težo temu dnevu. S publikacijo, ki bo trajen in materialen zapis. Vodnik po stalnih zbirkah Vile Mayer je strokovna publikacija v kateri so slikovno predstavljene zbirke, ki so v vili, k temu so dodana besedila. V njem sodeluje več avtorjev, bralci pa bodo na privlačno oblikovanih straneh resnično doživeli košček zgodovine Šoštanja.

Župan Občine Darko Menih je na prvih straneh Vodnika zapisal: *Občina Šoštanj s projektom prenove vile, s postavitvami stalnih zbirk in z večinskim financiranjem (sofinanciralo ga je Ministrstvo za kulturo), Vodnika po stalnih zbirkah Vile Mayer, izkazuje naklonjenost do bogate šoštanjske kulturne tradicije, ohranja dediščino arhitekture s konca 19. stoletja in zagotavlja voden dostop vsem ljubiteljem tovrstne kulturne dediščine.*

In nekako ugotavljam, da so besede Unescope predstavnice v Šoštanju na nek način realizirane. In upamo, da bo Vodnik napotil in povabil ljudi k edinstvenemu doživetju kulturne preteklosti.

Osrednji intervju nas preseneti s temo s področja klinične psihologije, ki jo spoznavamo skozi pogovor psihologinje Zvonke Sevšek.

Tema, ki se je ljudje izogibamo, ker se verjetno bojimo določenih spoznanj. Predvsem o sebi. In ker ne verjamem v naključja, je prispevek Tanje Petelinek Grenak nasmeh, preprosto moral zaiti v to številko. Skozi intervju izvemo kakšno strokovno pomoč nudijo službe pri nas ljudem s psihičnimi motnjami, skozi strokovni članek pa se nam razgrinjajo težave ljudi z duševnimi ali psihičnimi motnjami ob vstopanju v okolje Odnos družbe do teh ljudi, ki so na nek način stigmatiziran in izločeni iz okolja zaradi svoje bolezni, kljub strokovni pomoči in socialni mreži. Ne verjamete? Kar ozrite se okoli sebe in se vprašajte, kakšen odnos gojite do človeka, ki se je kdaj zdravil v kateri od ustanov ali iskal strokovno pomoč? Kako smo se ljudje pripravljene distancirati od takega človeka ali pa ga presojeti kot sebi neenakega. In kako (tudi) to nesprejetje okolja, dejansko pahne bolnika nazaj v njegovo samoto, travme, bolezni.

Ko človek dobi nalepko uporabnika psihiatrije stopi na tir socialnega izključevanja, pravi avtorica in vsi vemo, da ima prav.

Pa vemo tudi to, da smo lahko že jutri tudi mi na tej poti?

List je torej pomladno in kulturno obarvan in teme, ki nas vodijo k razmisleku o našem življenju in ravnanju so samo sestavni del našega vsakdana. V tej pomladi in tudi v prihodnjih.

DRAGE OBČANKE IN OBČANI!
ČESTITAMO OB 27. APRILU, DNEVU UPORA PROTI OKUPATORJU.
NAJ BOSTA ENOTNOST IN DOMOLJUBJE IZPRED 71 LET, KO JE
27. APRILA 1941 SLOVENSKI NAROD VZEL USODO SLOVENIJE V
SVOJE ROKE, VZGLED IN VODILO ZA SEDANJOST IN PRIHODNOST.

ČESTITKE TUDI OB 1. MAJU, PRAZNIKU DELA. DELAVSKI RAZRED
JE DANES, V ČASU VSESPLOŠNE KRIZE NA VELIKI PREIZKUŠNJI,
ČESAR SE V TEH DNEH ŠE POSEBEJ ZAVEDAMO. KLJUB TEMU DELO
OSTAJA NAJPOMEMBNEJŠA DRUŽBENA VREDNOTA.

OBENEM ČESTITAMO OB 9. MAJU, DNEVU ZMAGE IN DNEVU
EVROPE, KRAJANOM TOPOLŠICE PA TUDI OB KRAJEVNEM PRAZNIKU.

Župan Darko Menih, prof.
svetniki in uprava Občine Šoštanj

Naša občina

Študijski krožek – ZDRAVILNA ZELIŠČA IN NJIHOVA UPORABA

V četrtek 29. 03. 2012 smo v prostorih sejne sobe občine Šoštanj izpeljali prvo srečanje študijskega krožka na temo - ZDRAVILNA ZELIŠČA IN NJIHOVA UPORABA. Študijski krožek je brezplačna splošnoizobraževalna oblika prostovoljnega učenja odraslih, ki deluje pod okriljem AZ Ljudske univerze Velenje ter je sofinanciran s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport.

Prvega srečanja študijskega krožka - ZDRAVILNA ZELIŠČA IN NJIHOVA UPORABA se je udeležilo 13 udeleženk različnih starosti, poklicev in različnega predznanja o zdravilnih zeliščih in njihovi uporabi. Na prvem srečanju so se udeleženske seznanile predvsem z osnovami prepoznavanja, nabiranja, sušenja zelišč in njihovo uporabo. Podrobneje pa so spoznale naslednja zelišča: pljučnik, krvavi mlečnik, bršljanasto grenkuljico, drobnjak in regrat. Slednja dva pa so udeleženske preizkusile tudi v kulinariki (skutin namaz z drobnjakom in regratov pesto).

Recept: REGRATOV PESTO

Količina: za 4 lačne, čas priprave: 10 minut

- 60 g očiščenega regrata (oprano, odcejeno, posušeno)
- 1 strok česna
- 50 g parmezana ali drugega trdega sira (nariban)
- 10 žlic oljčnega olja
- 2 žlici pinjol ali sončničnih semen ali 20 mandljev
- sol po okusu

V multipraktiku zmeljemo pinjole in česen, dodamo regrat, sir in počasi dolivamo olje, da dobimo gosto, gladko kremasto omako. Solimo po okusu. Omako shranimo v steklen kozarec. Na vrh dolijemo oljčno olje, da prekrije vsebino. Hranimo v hladilniku. Ponudimo na polnozrnatem kruhu. Odlično popestri različne kuhane testenine ali riž.

Več informacij: Središče za samostojno učenje Šoštanj, tel.: 05 994 70 30 ali osebno: stavba občine Šoštanj, 1. nadstropje - desno.

OBČINA ŠOŠTANJ

OBVESTILO

Na spletni strani Občine Šoštanj, www.sostanj.si, je od 2. 4. 2012 dalje objavljen Javni razpis za dodelitev nepovratnih finančnih sredstev za izgradnjo malih komunalnih čistilnih naprav v občini Šoštanj za leto 2012.

K razpisu so priloženi vloga, obrazci in seznam zahtevanih prilog, ki so potrebne za prijavo na javni razpis. Dodatne informacije lahko dobite na sedežu Občine Šoštanj ali na telefonski številki 03 89 84 300.

mesto šoštanj

KRAJEVNA SKUPNOST ŠOŠTANJ

PREDSTAVITEV PROJEKTOV KS ŠOŠTANJ

Ob prazniku dela čestitamo vsem prebivalcem Šoštanja in vas hkrati vabimo, na predstavitev projektov Krajevne skupnosti Šoštanj, ki bo potekala v torek, 22. maja 2012, ob 19h v Kulturnem domu Šoštanj.

► Esotech bo dal elektriko TEŠ 6

V času izgradnje bloka 6 v TE Šoštanj se bo na tem človeškem mravljišču gradbišču nahajalo večje število izvajalcev del, ki bodo za nemotno izvajanje svojih aktivnosti potrebovali zanesljivo oskrbo z električno energijo. Dobavljal jo bo Esotech, ki je bil izbran za ureditev začasne razdelitve električne energije v glavnem tehnološkem objektu (GTO). Preko nove razdelitve se bodo tako napajali vsi izvajalci del v GTO, v Esotechu bodo tako poskrbeli za: dobavo NN stikalnih blokov, izdelavo kablskih tras, NN kablski razvod, priključitev tehnoloških dvigal in ostale opreme, ozemljitve ter projektne dokumentacije. Esotechovci pa so v tem času aktivni tudi v slovenskih hidroelektrarnah. Po uspešno izvedeni rekonstrukciji 110 kV stikališča HE Dravograd v lanskem letu, bodo v Esotechu, po naročilu Dravskih elektrarn Maribor, poskrbeli še za obstoječe zaščitne naprave z diferenčno zaščito 110 kV zbiralk, ki bo povečala zanesljivost obratovanja 110 kV omrežja na območju HE Dravograd in v celotni dolini. Projekt bo sklenjen do konca letošnjega leta.

Na gradbišču HE Krško pa na vseh treh agregatih poteka montaža generatorja in turbin. Esotech bo tam dela zaključil v začetku jeseni.

► Smučarski center Golte osvaja najvišja mesta

V Ljubljanskih Križankah se je v petek, 13. aprila, odvijal zaključni dogodek akcije za najbolj priljubljeno smučišče. Akcijo v radijskih oddajah Dobro jutro, Slovenija pripravlja agencija AA-Press. Tokratna razglasitev je bila že enainvajseta, glasovalo pa je več kot 40.000 uporabnikov smučišč.

V družbi najboljših

Smučišča so glede na velikost razvrščena v tri kategorije. Med srednje velikimi smučarskimi centri je že drugo leto zapovrstjo prvo mesto osvojil smučarski center Golte. Priznanje je prevzel Aleksandar Arsekič iz službe Marketing in produkti Golte d. o. o. in ob tem izjavil: »Golte so že drugič zapovrstjo osvojile prestižno nagrado - Najboljše slovensko smučišče. Vsi napor in skrbi ob tem lepem priznanju zvedenijo in se zdijo kot lanski sneg. Ponosni smo na svoje sodelavce in vsekakor na naše goste, brez katerih ta zgodba ne bi imela smisla.« Poleg prvega mesta so osvojili še laskavi naziv Družinam prijazno smučišče. To pa ni njihova edina visoka uvrstitev. V minuli zimski sezoni so se pridružili mednarodnemu ocenjevanju smučišč, imenovanem Skiareateest. V konkurenci 28 smučišč iz petih držav alpskega območja, ki si jih je ogledalo 220 mednarodnih ocenjevalcev, so Golte zmagale v kategoriji urejenosti smučarskih prog. Hkrati so prejemniki zlatega priznanja za najbolj priljubljen alpski hotel in za najboljšo restavracijo. Direktor Golte d.o.o. Ernest Kovač pa je prejel naziv upravljavec leta 2012. Več o priznanjih in o pravkar minuli zimski sezoni nam je povedal direktor Ernest Kovač. »V okviru mednarodnega ocenjevanja nas je obiskala

komisija iz Avstrije. Čeprav se po infrastrukturi težko merimo z velikimi smučarskimi centri, pa je bila komisiji zelo všeč naša celotna zgodba in zaokrožena ponudba.«

Marsikatera posebnost

Komisijo so prepričale med drugim posamezne akcije na Golteh kot je brezplačno smučanje za seniorje nad 70 let in brezplačno smučanje za dame ob njihovem prazniku 8. marcu (Ladys free day). Članom komisije se je zdela dobra tudi vizija centra, še posebej v luči nove sedežnice Kladje, prav tako pa so bili navdušeni nad trženjskimi prijemi vodstva Golt, kjer so svojo težo dodale TV oddaje, med njimi Na zdravje, je še povedal Kovač in dodal, da je ocenjevalno komisijo navdušila ponudba, ki je v Evropi edinstvena: »z žičnice naravnost v hotelsko recepcijo«. Priznanje za urejenost smučarskih prog so prejeli 19. aprila v Bolzanu v okviru sejma žičničarske opreme in turizma. »Naše ime je bilo omejnano med »velikimi brati« in na podelitvi smo stali na odru skupaj s predstavniki tako pomembnih smučišč kot sta na primer Kitzbühel in Adelboden, kjer potekajo tudi tekme za svetovni pokal v smučanju, kar je za nas dobra promocija in veliko priznanje,« je povedal direktor Golt Kovač.

Zima ni bila preveč naklonjena

Tokratna zimska sezona je bila ena krajših, zabeležili so točno 100 smučarskih dni. V najslabši sezoni pred leti so našli 97, v najboljši pa celo 127 smučarskih dni. Izredno malo je bilo snežnih padavin, neustrezne so bile temperature za izdelavo kompaktnega snega. V februarju, ko so temperature padle pod 20 stopinj Celzija, pa je nagajal močan veter, ki je sproti spihal sneg.

Zaradi pomanjkanja snega so za pripravo umetnega vložili veliko energije in dela, zato je bila sezona glede na stroške draga. V letu 2010 so zaradi izgradnje

Foto: Marija Lebar

Foto: Marija Lebar

hotela zimsko dejavnost lahko začeli šele 1. decembra, v letu 2011 pa zaradi vremenskih in snežnih pogojev šele 19. decembra. Nekoliko je ta izpad popravil obisk za božič in novo leto, ki sta bila boljša kot leto poprej, prav tako je bil dober obisk v prvem delu februarja. Glede na prejšnjo sezono so obisk na Golteh povečali za okoli 10 odstotkov, to je s 60.000 na 65.000 obiskovalcev.

Prizadevanja že usmerjena v letno sezono

Poleg obračunov in analiz za nazaj se v centru že intenzivno pripravljajo na letni del sezone, ki ga bodo v kratkem začeli. Za obiskovalce bodo pripravili številne zanimive dogodke in ugodno ponudbo, kot je paket nedeljskega kosila in prevoza z nihalko Ernest Kovač je kot bližnji

dogodek izpostavil praznovanje 1. maja, ko bodo obiskovalce zabavali fantje ansambla Golte in bo pripravljen pester praznični program. Čez leto nameravajo izpeljati vse tradicionalne dogodke, kot je gobarski ali lovski dan, za pohodnike in občasne obiskovalce pa pripraviti ponudbo, ki si jo ti želijo in ki je primerna za gorski center, med drugim tudi urejen alpinetum. Na Golteh je pravijo, da je poroka pri njih nekaj posebnega, prav tako pa tudi razni drugi svečani in družabni dogodki. Ne gre pozabiti poslovnih srečanj in različnih seminarjev ter športnih priprav. Tisti, »ta pravi« planinci pa se bodo razveselili ponudbe planinske kočice.

MARIJA LEBAR

► Minister Bogovič obiskal Mozirski gaj

Mednarodni dan Zemlje 22. april so sklenili posebej slovesno obeležiti v Mozirskem gaju. Na pobudo Javne svetovalne službe v čebelarstvu in Čebelarke zveze Slovenije ter v sodelovanju Čebelarke družine Janeza Goličnika Mozirje so pripravili novost; vrt medovitih rastlin. Zraven nasada je zrasel povsem nov čebelnjak. Ob odprtju je trak prerezal minister Franc Bogovič v družbi s predsednikom ČZS Boštjanom Nočem in predsednikom mozirskih čebelarjev Ivanom Čoparjem. Za zabavo najmlajših so v Mozirski gaj povabili Ribiča Pepeta.

Javna svetovalna služba pri Čebelarke zvezi Slovenije je od ministrstva za kmetijstvo dobila sredstva, s katerimi želijo promovirati sajenje in poznavanje medovitih rastlin, ki so paša za čebele. Za pripravo vrta so si odgovorni ogledali nekaj različnih lokacij in po ogledu izbrali Mozirski gaj. Člani ekološko hortikulturnega društva (EHD) so bili nad idejo takoj navdušeni. Novemu vrtu so namenili prostor okoli čebelnjaka, ki je v gaju že stal.

Mozirski čebelarji pa so menili, da obstoječi čebelnjak ni več primernege izgleda in da bi ga bilo dobro popraviti ali postaviti na novo. Aktivnosti so potekale vse od jeseni in po podrobnem pregledu čebelnjaka so se odločili za novogradnjo. Sredstev na razpolago ni bilo, zato so zaprosili za donacije in sponzorstva. Odzvalo se je okoli 40 donatorjev, nekateri so darovali les, drugi usluge in ostali material, nekateri pa tudi gotovino. Sami člani so ogromno prispevali tudi s prostovoljnimi delom tako pri podiranju starega kot pri gradnji novega čebelnjaka

Vrt medovitih rastlin je po besedah predsednika EHD Darka Beleta dobrodošla novost in popestritev že tako raznovrstne ponudbe doživetij v Gaju. Kot je povedal Bele, bodo izbor rastlin še dopolnjevali, prihodnje leto pa bodo skupaj s čebelarji pripravili še krajšo čebelarstvo učno pot, ki bo vodila mimo gredic z napismi in podatki o vsaki rastlini, do čebelnjaka, kjer bo moč opazovati življenje čebel in čebelarjeva opravila. Tudi oprema čebelnjaka letos še ne bo dokončana. Nadgradili jo bodo prihodnje leto. Tako opremljen nasad in čebelnjak bosta dobrodošla

Foto: Marija Lebar

pri izobraževanju izkušenih kot mladih čebelarjev, krožkarjev in ostalih šolarjev.

Na otvoritvi, ki jo je žal nekoliko motilo deževno vreme, je minister Bogovič poudaril pomembnost ohranjanja biotske diverzitete, k čemur bo pripomogel tudi nasad medovitih rastlin in čebelnjak v gaju. Dejal je, da so se Mozirjani že pred desetletji zavedali pomembnosti ohranjanja okolja in so zato ob Savinji uredili ta lepi košček, ki je dostopen vsem ljubiteljem ohranjene narave. Ob predaji vrta in čebelnjaka namenu je spregovoril tudi predsednik slovenskih čebelarjev Boštjan Noč.

Minister je kasneje prisostvoval še rezi trte. V Mozirskem gaju namreč raste potomka najstarejše trte. Poleg tega si je v družbi podpredsednika državnega zbora Jakoba Presečnika ogledal tudi razstavno sobo združenja izdelovalcev zgornjesavinjskega želodca, kjer je to mesno specialiteto tudi poskusil.

MARIJA LEBAR

Skupina HSE

TERMOELEKTRARNA
ŠOŠTANJ

TEŠ OD ALSTOMA NI PREJEL RAČUNA ZA MONTAŽO V VIŠINI 200 MIO EUR !

(ŠOŠTANJ, 7. april 2012): **Informacija, zapisa današnja v časniku Dnevniku, da je Alstom konec prejšnjega meseca izstavil račun za montažna dela v višini 200 mio EUR, je neresnična!**

Informacija, ki je bila objavljena danes v Dnevniku, da je Alstom konec prejšnjega meseca izstavil račun za montažo v višini 200 mio EUR ni resnična. To potrjuje tudi dejstvo, da so se montažna dela šele pričela in že samo iz tega razloga je popolnoma nelogično, da bi dobavitelj za montažna dela, ki bodo trajala do vključno leta 2015, račun izstavil še preden so znani vsi stroški, podpisane vse pogodbe in opravljena vsa dela.

Dejstvo je, da montažna dela niso bila vključena v glavno pogodbo, ki je bila sklenjena leta 2008. Po tej pogodbi je oceno stroškov montažnih del Alstom dolžan posredovati TEŠ v 25 mesecih po pričetku veljavnosti pogodbe. V investicijskem programu rev.4 je vključena vrednost

stroškov montaže v višini 100 mio EUR, ki je bila preverjena pri dveh tujih svetovalnih družbah, med drugim tudi pri Poyry, ki je za EBRD opravil revizijo projekta.

HSE in TEŠ sta, z namenom obvladovanja stroškov, z Alstom odprla pogajanja glede montažnih del. Na podlagi teh pogajanj bo kar največ posameznih paketov montaže izvede TEŠ sam, kar pomeni, da se zato Alstomu ne plačuje marža.

V TEŠ delamo vse, da vrednost investicije izgradnje nadomestnega bloka 6 zadržimo v finančnih okvirih, ki so določeni v investicijskem programu rev. 4.

Dogodki in ljudje

► Skupščina Rdečega križa in odvzemi krvi

V prostorih nekdanjega skladišča Območnega združenja Rdečega križa Velenja, ki so ga ob pomoči dveh družb ter nekaj posameznikov z udarniškim delom spremenili v predavalnico Rdečega križa, je bila v četrtek, 5. marca, redna letna skupščina te dobrodelne organizacije, ki deluje na področju občin Šmartno ob Paki, Šoštanj in MO Velenje. Tokratna skupščina je bila tudi volilna. Funkcije so pretežno zaupali dosedanjim aktivistom in dolgoletnemu vodstvu. Tako je bil za predsednika izvoljen tudi v prihodnje Jožef Kožar iz Premogovnika Velenje, podpredsednik Janez Terbovšek iz TEŠ Šoštanj, sekretarka pa bo še vsaj naslednji mandat Darja Lipnikar.

Šaleško združenje Rdečega križa še vedno sodi med tiste dobrodelne in socialne ustanove, ki izvajajo najbolj množične dejavnosti za pomoč ljudem v stiski in so v samem vrhu krvodajalskih uspehov po številu prebivalcev v Sloveniji. Kriza v družbi in gospodarstvu pa je že povzročila zmanjšanje doseganja planiranega dohodka iz naslova dotacij Mestne občine Velenje (ukrepi rebalansa) ter zmanjšanje prihodkov zaradi novih evidenc krvodajalcev po občinah ter znižanje dotacije na krvodajalca. Na zboru so se zavzeli za ohranitev plačanega krvodajalskega dneva, kar je za zdaj edina »zahvala« za darovano kri, a bi jim pod različnimi varčevalnimi pritiski radi vzeli še to. Pri OZ RK Velenje so bili prisiljeni radikalno zmanjševati stroške za vse dejavnosti, na približni ravni minulega leta pa je tudi finančni plan poslovanja za letošnje leto, okroglih 180 tisoč evrov. Medtem ko nova slovenska afera, povezana s prostovoljnim darovanjem krvi oz. transfuzijsko dejavnostjo in predelavo krvi, buri duhove, pri OZ RK Velenje pričakujejo letos vsaj

Foto: Jože Miklavc

enak odziv darovalcev, če bodo zaposlovalci le ohranili dosedanje, visoko moralo in odnos do teh plemenitih ljudi. Lanskoletni rezultati, kar 5029 darovanj v okviru organizacije RK Velenje, po principu domicilia krvodajalcev pa 4632 darovanj, so še vedno v samem vrhu v Sloveniji. Kot so nam povedali pri RK Velenje, si takšne rezultate želijo ohraniti tudi v prihodnje. Prve akcije darovanja krvi so v marcu izvedli krajanji Raven pri Šoštanju (za Bolnico Maribor) ter Šmartnega ob Paki (za Bolnico Celje), od 3. do 6. aprila pa je v Velenju potekala akcija za potrebe Zavoda za transfuzijsko medicino Ljubljana. V štirih dneh je bil odziv darovalcev ponovno rekorden, saj je darovalo kri kar 1072 krajanov Šaleške doline in širše.

JOŽE MIKLAVC

► Marčevsko veselje

31. marca smo se po tradiciji zbrali ob 14. uri pred hotelom Vesna v Topolšici. Dan je bil kot nalašč za takšne pohode in pot, ki se je vzpenjala, nas je kar malo ogrela, zato pa smo se ohladili v zanimivi grapi, imenovani Strmina.

To je ena od treh dolin, v katerih leži naš kraj Topolšica. Posebnost te doline je, da sonce prihaja zelo redko do njenega dna. Zato je potovati po njej še posebno prijetno v poletni vročini, ker vam ne bo nikoli vroče. Pot nas je ves čas vodila ob potoku Strmina, kjer je bilo včasih kar 32 mlinov, danes smo si lahko ogledali ostanke zidov le enega, ki je še ostal. Kmetje s planote Lom in sosednje vzpetine so imeli vsak svoj mlin. Mlini so bili majhni in so imeli le eno kolo. Mleli so samo čez leto, pozimi pa je potok zamrznil in so nosili v osrednjo dolino, kjer so bili sicer le štirje, a ti večji mlini. Voda pa tu ni nikoli zamrznila, ker se je vanjo iztekala termalna voda naših toplic.

Za popestritev dogajanja na poti smo pri vходу v Ciglerjevo jamo iskali skriti zaklad. Čas je prav primeren, da so velikonočni zajčki nastavili

skromna darilca, ki so jih bili še posebno veseli otroci. Tukaj smo zvedeli tudi o zgodovini mlinov in zanimivosti o Ciglerjevi jami, ki predstavlja biser podzemnega sveta, žal je zelo težko dostopna. To je kraška jama z izjemno lepimi kapniki, od snežno bele barve do čokoladno rjave barve. Pred veliko nočjo smo obiskali kmetijo Mazetovih, kjer smo spoznali, kako se pripravi različne vrste kruha, in imeli degustacijo domačih dobrot. Družina je poskrbela za izjemno domače vzdušje s sprejemom gostov. Z degustacijo različnih vrst kruhov in domačih mesnih dobrot so prekosili vsa pričakovanja. Gospodinja Ivica je poskrbela za prav vse – bilo pa nas je 46 – se z vsakim pogovorila in skrbela, da ni ostal nihče žejen in lačen. Za še boljše vzdušje je poskrbela hči Viktorija, ki je s svojim prelestnim glasom orosila marsikatero oko. Da pa nismo samo jedli in pili, je poskrbelo turistično društvo, ki je pripravilo nekaj zabavnih, a starih iger: zbijanje jajca, zabijanje žebeljev, metanje vrbovih obočev na količek... Najboljši v vsaki igri so bili nagrajeni s hlebcom kruha po izbiri. Prijetno utrjeni, a polni vtisov, smo se vračali na začetno destinacijo in komaj čakamo, da potujemo zopet. Pridite tudi vi, ne bo vam žal.

JK

Foto: arthw

Foto: arthw

▶ Tradicija se ohranja

Redna letna skupščina Krajevne organizacije ZB Skorno-Florjan-Bele Vode je bila 19. 4. 2012. Na začetku so izvedli krajši kulturni program, skupščino pa je vodil delovni predsednik Anton Berložnik. Predsednica organizacije Ana Vrabič je podala poročilo. Organizacijo sestavlja okoli 50 članov, ki posvečajo velik pomen ohranjanju tradicije in spominov na NOB. Ob koncu leta so obiskali osem članov in članic, katerim so predali skromna darila, predvsem pa so jih razveselili z obiskom. V letu 2011 so se udeležili raznih proslav, srečanj in prireditev, ki jih je organiziralo območno združenje NOB Velenje ter druga društva. Skupaj s predstavniki Turističnega društva Skorno so ob priložnostni slovesnosti položili

spominski venec pri spomeniku v Šoštanju. Prav tako so organizirali enodnevni izlet na Primorsko. V letu 2011 so se primerno poslovili od petih članov. Poudarili so, da se je treba za ohranjanje tradicije zavzeti, zato se tudi trudijo pridobiti vedno več članov borčevske organizacije kot tudi neborcev. Posebej so izpostavili problem izvedbe proslave v Topolšici ob dnevu osvoboditve. Program za leto 2012 je podoben kot do sedaj. Predvsem bodo skušali ohraniti tradicionalne vrednote pri proslavah, iskali nove člane, ki bodo temu pripomogli, in se udeleževali prireditev kot vedno. Plan dela je bil podprt od vseh članov. Pozitiven odnos do te tradicije pa se nadaljuje do naslednje skupščine.

A.K.

Foto: Amadeja Komprej

▶ Za vrednote NOB

Letna skupščina Krajevne organizacije Zveze borcev za vrednote NOB Šoštanj je bila konec marca. Predsednik organizacije Vojko Režen je podal poročilo. Odbor je imel v letu 2011 osem rednih sej, udeležba je bila stoo odstotna. Člani so se udeleževali proslav in srečanj, organizirali komemoracijo in enodnevni izlet. Med letom so obiskovali bolne člane in člane, ki so v domovih starejših.

Organizacija šteje 72 članov, v letu 2011 je

izstopilo 6 članov, ravno toliko jih je umrlo. Od njih so se primerno poslovili. Za leto 2012 so si zadali podoben program, s tem da bodo aktivno delovali v smeri pridobitve novih članov, ki bodo prenašali na naslednje rodove vrednote, ki jih je pridobil NOB. Plan dela je bil podprt od vseh članov, v nadaljevanju skupščine pa so člani ugotovili, da je njihovo delovanje pomembno za ohranjanje resnice o nekem obdobju v naši zgodovini, ki bi jo nekateri radi zamožčali.

A.K.

Foto: Amadeja Komprej

▶ Je moja najboljša?

Tekmovanje je večkrat priložnost za prijetno druženje. Tudi v petek trinajstega, ko se je skupina izdelovalcev salam zbrala na lovski koči nad Belimi Vodami, je bilo tako. Igor in Danica Ribezel sta bila tokratna organizatorja salamiade, ki teče že sedemnajst let zapored. Izdelovalce salam združuje predvsem prijateljstvo, zato je bilo še težje oceniti enajst salam, ki so vse dobre. Tekmovanje je potekalo anonimno, komisija se je odločala glede na vonj, okus, izgled in strukturo. Po temeljitem preudarku in pokušini, ki je skoraj izpraznila krožnike, saj so ocenjevalci večkrat zaokrožili okoli njih, so se le odločili.

Najboljšo je v letu 2011 naredil Jože Korošec iz Lepe Njive, drugo mesto sta zasedla Zdravko Goličnik in Martin Ramšak iz Skornega, tretje mesto pa je s svojo salamo osvojil Boris Goličnik.

Uradni del druženja je bil zaključen ob podelitvi plaketa in spominskih daril ter določitvi naslednjega organizatorja, da se bo tudi naslednje leto vedelo, kdo ima najboljšo salamo. Po pripovedovanju prisotnih je do tovrstnega

tekmovalca prišlo povsem po naključju. Velikonočno pokanje jih je pred davnimi leti tako utrudilo in zlakotilo, da so se podali na dom Zdravka Goličnika, da se podkrepijo. Ker so bili prisotni večinoma gurmani in sami izdelovalci suhomesnih dobrot, je kaj hitro padla beseda, da je v njihovih shrambah tudi kakšna dobra salama. Ali še boljše. In so se odločili, da jih dajo na pokušino. Tako že sedemnajst let vsako leto drug organizator in drugje pripravijo salamiado, kjer ugotovijo, kateri izdelovalec je za tisto leto izdelal najboljšo salamo. Dogajanje v lovski koči je bilo ves čas sproščeno in tudi kratek kulturni program v izvedbi Okteta lovske družine Smrekovec,

Foto: Amadeja Komprej

zvokov citer Lucije Komprej in priložnostnega ansambla, ki je povabil tudi na ples, je vse skupaj zaokrožil v lep družabni dogodek. In to je pravzaprav bistvo vsega. Tudi najboljša salama ne diši, če jo ješ sam.

A.K.

▶ VSI ZNAMO KUhati!

V Gorenju Velenje vam z veseljem ponujajo najnovjšo Gorenjevo pečico HomeCHEF z edinstvenim načinom upravljanja. Izdelek, ki je hkrati tablični računalnik, kuharska knjiga in pečica, v moderno kuhinjo vnaša igrivo zabavnost in vrhunsko tehnologijo z izjemno lahkim načinom upravljanja. Slikovito predstavljene jedi, vključno z recepti in načinom pečenja, omogočajo preprosto izbiro zgolj z drsenjem prsta po ekranu. Resnično enostavno in zabavno – preizkušeno.

Gorenje je kot prvo podjetje v panogi bele tehnike nekatere elemente iz zabavne elektronike

preneslo na gospodinjske aparate, pri tem pa so izdelek razvili domači strokovnjaki. V času krize pa ponujajo izdelke v vseh cenovnih razredih. Res je, da pečica HomeCHEF nagovarja predvsem kupce z nekoliko višjo kupno močjo, a vendarle je dostopna in predvsem resnično nekaj posebnega. Za zaposlene gospodinje in seveda tudi za možke kuharje kot nalašč, da čas, ki bi ga sicer preživeli s kuhalnico, nadomestijo s počitkom ali zabavo, jed pa se pripravlja sama.

Pečica je bila nagrajena z mednarodnima nagradama red dto in Plus X ter slovensko nagrado oblikovanje leta. Poiščite jo v Razstavno prodajnem salonu v Velenju. M

Foto: arhiv

Upravna enota Velenje

► Sklepanje zakonskih zvez na območju Upravne enote Velenje

Na območju Upravne enote Velenje beležimo zadnja tri leta rahel upad sklenjenih zakonskih zvez v primerjavi s preteklimi leti in sicer v letu 2011 je na območju naše upravne enote sklenilo zakonsko zvezo 89 zakonskih parov, v letu 2010 - 92, v letu 2009 pa 88. Največ porok smo imeli v letu 2006 in sicer 111, v letu 2007 - 107 in v letu 2008 - 106.

1. Prijava sklenitve zakonske zveze

Bodoča zakonca, ki želita skleniti zakonsko zvezo, se prijavita **pri matičnem uradu Upravne enote Velenje, I. nadstropje, pisarna 7**, kjer dobita podrobnejše informacije o sklenitvi zakonske zveze in o prostih terminih za sklenitev zakonske zveze. Prijavo zakonske zveze lahko opravita v času uradnih ur Upravne enote Velenje.

Pred sklenitvijo zakonske zveze mora matičarka ugotoviti, ali osebi, ki se želita poročiti, izpolnjujeta zakonske pogoje. Če želita državljana iste države skleniti zakonsko zvezo v svoji državi, se pogoji ugotavljajo po pravu te države. Drugače pa je, če želi skleniti zakonsko zvezo tujec.

Kaj potrebujemo za poroko v Sloveniji ?

Po Zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih lahko skleneta zakonsko zvezo dve osebi različnega spola. Zakonske zveze ne more skleniti oseba, ki še ni stara osemnajst let in ne oseba, ki je težje duševno prizadeta ali nerazsodna. Nihče ne more skleniti nove zakonske zveze, dokler njegova prej sklenjena zakonska zveza ne preneha ali ni razveljavljena. Zakonske zveze tudi ne morejo skleniti med seboj osebe, ki so v določenem sorodstvenem razmerju.

Državljan Slovenije, ki želi skleniti zakonsko zvezo v Sloveniji, ne potrebuje razen identifikacijskega nobenega drugega dokumenta. Elektronsko voden matični register namreč omogoča vpogled v osebni status posameznika vsem matičarjem v Sloveniji, ne glede na to, kje je oseba rojena. Dodatne listine mora naš državljani predložiti le, če morebitne spremembe njegovega osebnega statusa, ki so se dogodile v tujini, niso evidentirane v matičnem registru.

Če se želi v naši državi poročiti tujec, pa je mora ob prijavi zakonske zveze priložiti naslednja dokazila;

- identifikacijski dokument,
- potrdilo o državljanstvu, če ga ne izkazuje identifikacijski dokument,
- izpisek iz rojstne matične knjige,
- potrdilo, da po pravu države, katere državljani je, ne obstajajo zadržki za sklenitev zakonske zveze in
- potrdilo, da je samskega stanu.

2. Uradni prostor za sklenitev zakonskih zvez

Za sklenitev zakonske zveze na območju Upravne enote Velenje je kot uradni prostor določena **Velika orgelska dvorana Glasbene šole Fran Korun Koželjski, Jenkova cesta 4, Velenje**. Ko se bodoča zakonca odločita za prosti termin, se sestavi zapisnik o prijavi zakonske zveze. Upravna taksa se za prijavo

sklenitve zakonske zveze ne plača, lahko pa se bodoča zakonca odločita za orgelsko spremljavo obreda v znesku 23 EUR in za postrežbo šampanjca v znesku 18 EUR. V prostorih Glasbene šole Fran Korun Koželjski se zakonske zveze sklepajo **ob sobotah od 13.00 do 19.00 ure**.

Par, ki prvi prijavi sklenitev zakonske zveze izbere tudi uro sklenitve, ostali sledijo prvemu paru tako, da je v istem uradnem prostoru med posameznimi obredi najmanj 30 minut in največ eno uro razlike.

Zakonske zveze se sklepajo tudi na sedežu Upravne enote Velenje, v sejni sobi, ki je prav tako določena kot uradni prostor za sklepanje zakonskih zvez in sicer v času uradnih ur. **Za vse dokumente in dejanja v zvezi s sklenitvijo zakonske zveze ni plačila upravne takse.**

3. Sklenitev zakonske zveze izven uradnih prostorov

Prijavo za sklenitev zakonske zveze izven uradnih prostorov in izven časa, določenega za uradne prostore, lahko bodoča zakonca vložita najmanj 45 dni pred nameravano sklenitvijo zakonske zveze. S pisno vlogo, ki jo dobita na matičnem uradu, bodoča zakonca zaprosita za sklenitev zakonske zveze izven uradnih prostorov. Pomembni razlogi, ki upravičujejo sklenitev zakonske zveze izven uradnih prostorov so tisti, ki onemogočajo prisotnost bodočih zakoncev v uradnih prostorih. Taka sklenitev zakonske zveze ne predstavlja povečanih stroškov za bodoča zakonca.

Glede na možnosti upravne enote, pa se sklenitev zakonske zveze izven uradnih prostorov, izjemoma lahko dovoli tudi iz drugih razlogov, ki jih bodoča zakonca navedeta v pisni vlogi. K vlogi je potrebno priložiti tudi soglasje lastnika za uporabo lokacije za slovesno sklenitev zakonske zveze. Bodoča zakonca, ki želita skleniti zakonsko zvezo izven uradnih prostorov iz drugih razlogov, ki ne onemogočajo njuno prisotnost v uradnem prostoru, krijeta vse stroške, ki upravni enoti s tem nastanejo:

- plačilo pooblaščenih oseb,
- plačilo matičarja,
- stroške uporabe službenega vozila,
- morebitne druge stroške, ki bi nastali glede na kraj sklenitve zakonske zveze.

Najpogostejše lokacije za sklenitev zakonske zveze izven uradnih prostorov na območju Upravne enote Velenje so **Grad Velenje, Vila Herberstein Velenje, Vila Široko Šoštanj, Vila Bianca**.

Na teh lokacijah je mogoče skleniti zakonsko zvezo izven uradnih prostorov **ob sobotah**, glede na razpoložljive proste termine. Za vse te lokacije se mladoporočencem izda odločba, s katero se dovoli izvedba poročnega obreda izven uradnega prostora in se jim zaračuna stroške obreda, ki pa so različni od primera do primera. V primeru, da je porok izven uradnih prostorov na isti dan več, se stroški razdelijo glede na število porok v enakem znesku za vsak bodoči zakonski par.

PRIPRAVILA:
MATEJA RAVNJAK
VODJA REFERATA - VIŠJA SVETOVALKA III

Šport in rekreacija

► Odbojka

Zadnja sobota v marcu za deklice v **mini odbojki** ni bila najbolj srečna. V Slivnici pri Mariboru so odigrale 4. krog DP. Za uvrstitev v polfinale je bilo potrebno osvojiti 1. ali 2. mesto na turnirju. Jasno je bilo, da bo nekako odločala prva tekma z ekipo Kema Beltinci. Po rezultatu 1:1 v nizih in po visokem vodstvu v tretjem nizu je vse kazalo, da je polfinale že naše. Takrat pa so nasprotnice z dobrimi servisi začele nizati točko za točko in na koncu niz dobile na razliko. V nadaljevanju so deklice pričakovano premagale ekipo Prevalj z 2:1 v nizih in izgubile proti ekipi Formis mini s 3:0 v nizih. Vendar 3. mesto na turnirju ni vodilo k zelenemu cilju. K sreči jih je 14. aprila čakal popravni izpit. OK Vital iz Ljubljane je bil gostitelj 5. kroga repasaža. Deklice so brez težav opravile z ekipami Žirovnice, Prevalj in Vitala in se kot prve na turnirju uvrstile v polfinale, ki bo 6. maja.

Mala odbojka je bila prvič v tej sezoni gostitelj turnirja. Konec marca so se v 6. krogu repasaža deklice borile za vstopnico v polfinale. Žal sta bili ekipi Calcit Volleyball I. in Braslovče I. uspešnejši. Deklice se bodo konec aprila v Slovenj Gradcu pomerile z ekipami Slovenj Gradec A, TooMuch iz Murske Sobotne in Črne. 1. in 2. uvrščeni ekipi turnirja se uvrstita na turnir za 9. mesto, 3. in 4. uvrščeni ekipi pa na turnir za 13. mesto. Kakorkoli že, to bo za malo odbojko ŽOK Kajuh Šoštanj najboljša uvrstitev do sedaj.

Če so najmlajše zelo uspešne, se je v spomladanskem delu ustavilo **starejšim deklicam**. Nekako ne uspejo več strniti svojih vrst in nadaljevati v takšnem tempu, kot so zaključile jesenski del. Na Prevaljah so premagale

Kajuh Šoštanj I. – mala odbojka

Foto: Igor Medved

ekipo Dravograda z 2:0 v nizih, klonile pa proti Prevaljam II. z enakim rezultatom. Na Ljubnem se je 1.4. niz porazov nadaljeval, saj so klonile tako proti Ljubenkam kot tudi proti ekipi ŽOK Vuzenica. Trenutno zasedajo 4. mesto v E skupini B lige. Konec aprila odhajajo v Dravograd. V zadnjem krogu si z dvema zmagama še lahko priborijo 3. mesto v skupini.

Kot je bilo predvideno, so **kadetinke** 25. marca zaključile tekmovanje v D skupini B lige na prvem mestu. Čeravno so jih v zadnjem krogu s tesno zmago 2:1 v nizih presenetile Mozirjanke, so v drugi tekmi gladko premagale ekipo Črne.

Uvrstile so se na končno 25.-28. mesto v državnem prvenstvu.

BREDA GOLTIK

► Spin na prvem mestu

Člani in članice Namiznoteniškega kluba SPIN Šoštanj so v sezoni 2011/2012 lige Sava - Savinja po jesenskem delu odigrali in zaključili spomladanski del tekem. Brez poraza v spomladanskem delu, so osvojili, odlično, prvo mesto. NTK Spin je osvojil 30 točk, drugo in tretje mesto s 26 točkami si delita ekipi NTK Trbovlje in NTK Vrhovc, ki sta zaostali za 4 točke, na četrtem mestu se s 16 točkami nahaja NTK Radeče. Peto in šesto mesto si delita ekipi iz Brestanice in Tabora, ki sta zaostali za prvim nosilcem za osem točk. Sledijo jim NTK Hrastnik, NTK Esot Laško in NTK Marija Gradec. Ta uspeh je tekmovalcem in tekmovalkam NTK Spin v novi sezoni 2012/2013 zagotovil nastope na tekmah v A skupini lige Sava - Savinja.

Za NTK Spin so igrali naslednji tekmovalci: *Rajko Veronik, Jožef Mazej, Andrej Sušec, Jolanda Belavič, Polona Belavič, Roman Kavšak in Franc Fajdiga*. Tekmovalci, tekmovalke, kakor tudi člani in članice kluba NTK Spin Šoštanj, so z razpletom končnega dela tekmovanj zelo zadovoljni, saj so z uspešnimi nastopi doma in v gosteh dosegli zeleni cilj.

MIRJANA RAMŠAK

► Rad igram nogomet

Na področju celotne Slovenije vsako leto poteka tekmovanje Rad igram nogomet, ki je namenjeno tekmovanju otrok, starih 8 in 10 let. Tekmovanja se vsako leto udeležijo tudi NK Šoštanj. V letošnjem tekmovanju so se naši najmlajši še posebej izkazali. Selekcija U10 se je prebila vse do polfinala, ekipa U8 pa je naredila še korak naprej in se uvrstila med najboljše štiri ekipe v državi. Na zaključnem turnirju je našim igralcem sreča malo obrnila hrbet in tekmovanje so končali na četrtem mestu, čeprav bi zaradi izenačenost ekip lahko bil vrstni red tudi popolnoma drugačen. Uspeh, ki so ga dosegli, je seveda ogromen in v klubu smo na obe selekciji še kako ponosni. Samo za informacijo, kaj ta rezultat pomeni, velja omeniti, da na začetku tekmovanje začne več kot 200 ekip v vsaki selekciji. V klubu pridno trenirajo tudi ostale ekipe in na našem igrišču je vsak dan zelo živahno. Zaradi takšnih in podobnih uspehov pa upajmo, da se bo za igranje in treniranje nogometa navdušil še kakšen nadebudni športnik.

JANI VAČUN

Foto: arhiv

*Veliko
prijetnih
druženj
ob spominih
na pretekle
dogodke in
čestitke ob
27. aprilu in
1. maju vsem
delovnim ljudem.*

Zavod za kulturo Šoštanj

Zavod za kulturo Šoštanj
Trg svobode 12
3325 Šoštanj

► Intervju: **Zvonka Sevšek**

LJUDJE SO OSAMLJENI, KER GRADIJO ZIDOVE NAMESTO MOSTOV

MILOJKA B. KOMPREJ, FOTO: DEJAN TONKLI

Zvonko Sevšek iz Florjana pri Šoštanju poznamo tako ali drugače. Iz različnih okolij in priložnosti. Pogovor z njo je nekaj posebnega. Ves čas na meji preproste človečnosti in strokovnosti. Nikoli ne veš, kakšen bo njen naslednji stavek. Se ji bodo oči zasvetile ob omembi družine, vnukov, prijateljev ali bodo zasijale v znanju, premišljenosti in prepričanosti. Kakor koli, Zvonka Sevšek je oseba, ki žari. In če se vam uspe v njeni prisotnosti vsaj toliko sprostiti, da si dovolite to veselje in sproščenost vsaj za trenutek spustiti v svoje življenje, misli ali srce, potem jo boste poiskali še naslednjič. Da se nalezete njenega pozitivizma vsaj za nekaj časa. Ali se ob pravem trenutku spomnite nanj.

Ima vaše ime, Zvonka, kakšno posebno zgodbo? Kdo vam ga je namenil?

Patron Zvonk in Zvonetov je sv. Anton in meni je ime izbrala moja mama v spomin na svojega očeta Antona, ki ga je zelo mlada izgubila. Še danes, ko bo stara že skoraj 91 let, pogosto pripoveduje o njem. Imela ga je neizmerno rada, bil je dober in skrben oče, cenjen med sosedi; vsem je rad pomagal, bil je razgledan in čeprav je bil samouk, je obvladal tudi zelo zahtevna zidarska dela.

Rojeni ste v Topolšici oziroma, kot pravite, v Florjanu.

Starša sta bila zaposlena v bolnišnici v Topolšici in prvi dve leti smo stanovali v eni od stavb v središču Topolšice, v eni sobi, s skupnim straniščem na hodniku. Na srečo se tega ne spominjam, po dveh letih pa smo se preselili v svojo hišo, ki sta jo starša zgradila na kmetiji stare mame. To je res v Florjanu, vendar tik ob Topolšici, tako da sem se vedno štela za Topolščanko. Smo pa pogosto imeli težave s pošto, saj je večkrat kakšno pismo ostalo na pošti v Šoštanju in so nas potem iskali po celem Florjanu.

So spomini na otroštvo tudi za vas nekaj lepega?

Ko gledam nazaj, je bilo veliko lepega, otroci smo bili bolj svobodni, imela sem sosedo in sosedo moje starosti, s katerima smo bili cele dneve skupaj. Pogosto smo se pridružili prijateljem s kmetije, ki so na bližnjem travniku pasli živino in si šli razne igre. Pozneje, ko sem že hodila v šolo, pa sem si včasih želela, da bi živela v bloku tako kot moje sošolke, da bi se lahko več družile.

Štiri leta osnovne šole ste obiskovali v Topolšici. Menite, da je pouk v podružničnih šolah kaj drugačen?

Takrat je bilo v Topolšici več otrok kot danes, tako da nismo imeli kombiniranega pouka. V vsakem razredu smo imeli drugo učiteljico ali učitelja in lahko rečem, da so nas veliko naučili. Na splošno menim, da so manjše šole bolj prijazne otrokom kot večje, vzdušje je bolj umirjeno in bolj domače.

Se vam je prehod v Šoštanj zdel kaj posebnega?

Ne, čisto lepo smo se vsi vključili v številčno nekoliko večje razrede. Pa vsi, ki smo bili odličnjaki v Topolšici, smo ta uspeh obdržali tudi naprej. Posebno doživetje je bila vsakodnevna pot v šolo. Ko smo imeli pouk dopoldne, smo se vozili z avtobusom, ko pa smo ga imeli popoldne, smo se jeseni in spomladi vozili s kolesi, seveda po makadamu, pozimi pa smo hodili peš. Ja, na teh poteh se je dogajalo veliko zanimivih stvari ...

Ste se že v osnovni šoli vključevali v kakšne dejavnosti, ki bi nakazovale kasnejšo izbiro poklica?

Razen pomoči sošolcem z učnimi težavami nisem počela nič takega, sicer pa moram reči, da takrat o psihologiji še sploh nisem razmišljala. Pot v gimnazijo je bila verjetno sama po sebi umevna glede na vaš učni uspeh. Pravzaprav ja, čeprav sem šla na pogovor na Zavod za zaposlovanje glede izbire srednje šole. Saj poznate vse tiste dileme o dolžini šolanja pa o tem, kako po gimnaziji nimaš poklica in podobno. Ker sem končala tudi nižjo glasbeno šolo iz klavirja, so me nekateri nagovarjali, da bi šla v srednjo glasbeno šolo, na koncu pa je zmagala gimnazija. Takrat smo imeli še sprejemne izpite, ki sem jih uspešno opravila.

So kakšni posebni spomini na gimnazijska leta? Je bila velenjska gimnazija že takrat znana kot dobra odskočnica?

Mi smo bili druga generacija gimnazijcev v Velenju, naši predhodniki so obiskovali gimnazijo v Celju. Imeli smo le dva prva in dva druga odredka, tako da smo se vsi poznali med seboj. V drugem letniku smo imeli pouk celo na sedanji Ljudski univerzi, ker gimnazija še ni imela na razpolago cele stavbe. Seveda so bili prisotni dvomi o kvaliteti na novo ustanovljene šole, vendar mislim, da je bila kvaliteta na čisto ustreznem nivoju, če sodim po številu dijakov, ki so uspešno dokončali študij. Spomini na gimnazijo so vezani predvsem na dekliški pevski zbor, ki ga je vodil prof. Ivan Marin, seveda pa tudi na sošolke in sošolce, s katerimi smo preživeli veliko časa. Pogosto smo skupaj reševali probleme, ki jih v tistih najstniških letih ni bilo malo, včasih smo se skupaj učili in vedno sem vesela, ko srečam koga izmed njih. Prav lepe spomine imam tudi na profesorje.

Pot vas je nato vodila v Ljubljano. Izbrali ste študij psihologije.

Kot veliko najstnikov je tudi mene zanimala psihologija, v gimnaziji sem brala knjige dr. Antona Trstenjaka in konec četrtega letnika gimnazije sem se odločila, da bo to tisto pravo. Vpisala sem se na Filozofsko fakulteto v Ljubljani, smer psihologija, bila sprejeta v študentsko naselje v Rožni dolini in moji študentski dnevi so se začeli. Zanimivo je, da je motiv za izbiro tega študija največkrat želja, da rešiš svoje težave ali pa, da pomagaš drugim. Vendar pa zelo hitro vidiš, da se je treba najprej seznaniti z osnovami kot povsod drugod, da moraš obvladati statistiko (mimogrede, to je bil najbolj selektiven predmet za vpis v drugi letnik) in šele nato pridejo na vrsto bolj »psihološki« predmeti. Ko smo imeli v tretjem letniku osnove klinične psihologije, sem nekako že vedela, da bo to moje delo, če bom le imela priložnost za to.

Diplomirali ste v letu 1975. Je bil takrat izbor službe kaj lažji kot danes?

Ja, diplomirala sem druga v letniku, na svoj 24. rojstni dan, pa ni komisija tega nič upoštevala, dobila nisem nič lažjih vprašanj. Vseeno je šlo in po počitnicah, ki sem si jih privoščila, sem se zaposlila na Osnovni šoli Prve celjske čete Celje (sedanja 3. osnovna šola Celje). Žal v zdravstvu ni bilo praznega delovnega mesta, vsaj v bližini ne, možnosti so bile le na šolah.

Kakšna je bila takrat problematika otrok ali pa šolskega okolja?

Naloga psihologa na šoli je bil takrat v prvi vrsti sprejem šolskih novicev in pa poklicno usmerjanje za učence 8. razredov. Seveda je bilo potrebno tudi pomagati učiteljem pri iskanju ustreznih vzgojnih načinov za otroke, ki so imeli čustvene ali vedenjske težave ali pa so se težje učili.

Je prišla družina že v tem obdobju ali kasneje?

Z možem sva se spoznala med študijem v Ljubljani in se avgusta 1975, samo deset dni po njegovem prihodu iz vojske, poročila. Mož se še zdaj pošali, da se sploh ni mogel braniti, ker je bil še čisto pod vtisom vojske, kjer je bilo treba brez besed ubogati. Septembra se je zaposlil v TEŠ. Maja naslednje leto se je rodila Barbara, čez dve leti in pol pa še Tomaž.

Naslednja zaposlitev je bila v ZD Velenje. Zakaj?

Novembra 1977 se je psiholog, ki je prej delal v ZD Velenje, preselil v Celje. Šla sem na razgovor k direktorju prim. Fijavžu, ki je bil zadovoljen, ker nisem imela stanovanjskega problema, ker sem imela že enega otroka (»torej bom imela le še enega«) in me je sprejel v službo. Delo v ZD so bile vsekakor moje sanje, poleg tega pa je odpadla vsakodnevna vožnja s fičkom v Celje. Še danes me zmrazi, ko se spomnim, da sem v sedmem mesecu nosečnosti na poledeneli cesti zdrsnila v jarek, na srečo brez posledic.

Verjetno ste bili kot neka pionirka službe v velenjskem zdravstvenem domu?

Ne vem, če ravno pionirka, je pa res, da se je klinično psihološka služba v vseh letih, ko sem delala, razširila, izboljšala in da je danes pravzaprav ena boljših in bolj prepoznavnih v dolini in tudi v širši okolici.

Na začetku sem delala vse, preventivne preglede za dispanzer za medicino dela, preglede za šoferje, diagnostične preglede odraslih z različnimi težavami, diagnostiko otrok in mladostnikov, s svetovanjem pa sem poskušala pomagati vsem, ki so se znašli v stiski. Zelo hitro sem ugotovila, da potrebujem za delo v zdravstvu dodatna znanja, ker je bil študij pač bolj splošen. Kar nekaj let sem se trudila s prepričevanjem vodstva, da je specializacija iz klinične psihologije nujna in leta 1985 mi je končno uspelo. Oktobra 1988 sem postala specialistka klinične psihologije.

Kaj v bistvu je to?

Specializacija iz klinične psihologije je organizirana na medicinski fakulteti, sedaj traja štiri leta (prej tri leta), sestavljena pa je iz teoretičnega in praktičnega dela. Specializant mora opraviti tri podiplomske študije (psihopatologijo, psihoterapijo in psihodiagnostiko, če dela z otroki, pa še pedopsihiatrijo), poleg tega pa opravi pod vodstvom mentorjev kroženje v vseh pomembnejših zdravstvenih institucijah, predvsem v Ljubljani (npr. UKC, Psihiatrična bolnica Polje, Klinični oddelek za mentalno zdravje, Psihohonkologija, Inštitut za rehabilitacijo Soča, Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Ljubljana) in v Mariboru (Psihiatrična bolnišnica, Oddelek za mentalno higieno v ZD) ali po dogovoru tudi kje drugje (npr. Psihiatrična bolnišnica Vojnik). Na koncu ga čaka še specialistični izpit.

V letih, ko ste začeli delati kot psiholog in še kakšno desetletje nazaj je veljal malce poseben odnos do ljudi, ki so obiskovali psihologa ali psihiatra?

Ja, odnos do zdravljenja pri psihiatru in psihologu se je v zadnjih letih precej spremenil. Pred leti sem pogosto slišala, da k psihologu pa že ne bodo šli, saj niso nori, danes pa gleda večina ljudi na psihologa kot na osebo, kjer lahko dobijo pomoč pri reševanju svojih težav. Predvsem pa imeti psihične težave danes ni več sramota.

Mislite, da je potreba po zdravljenju zdaj v porastu ali gre bolj za to, da se v teh časih ljudje bolj odkrito pogovarjamo o duševnih težavah?

Eno in drugo. Prav gotovo ljudje zaradi stečajev podjetij, brezposelnosti, finančnih problemov, vseh nepravilnosti, o katerih vsak dan poročajo mediji, doživljajo več stresov, ki jih ne zmorejo več sami reševati in zato poiščejo pomoč. Po drugi strani pa duševna bolezen kot tudi npr. rak nista več tabu, veliko se piše in govori o tem, tako da je ljudem lažje, če jih to doleti.

Kdo napoti bolnika v Zdravstveni dom Velenje po pomoč k vam?

Za kliničnega psihologa potrebuje bolnik napotnico, ki jo izda osebni zdravnik ali psihiater. Za razgovor oz. psihodiagnostični pregled se je potrebno naročiti osebno ali po telefonu, čakalne dobe za prvi obisk so približno en mesec.

zlorabami. Na preventivnem področju so vsi otroci psihološko pregledani pri treh letih. Predavala sem v materinski šoli, vodila tečaje avtogenega treninga, kjer so se slušatelji seznanjali tudi z metodami za obvladovanje stresa. Obseg dela se je širil, število bolnikov je stalno naraščalo in pogosto sem doživljala stres, ko koga, ki je po mojem mnenju potreboval pomoč, nisem mogla takoj sprejeti. Na srečo je direktor prisluhnil argumentom in pred nekaj leti zaposlil kolegico, ki je prav tako končala specializacijo in sedaj dela z otroki, nato pa še eno psihologinjo, ki sedaj nadaljuje moje delo z odraslimi, seveda po uspešno opravljeni specializaciji. Jaz sem se leta 2009 lahko čisto mirno upokojila, saj vem, da je za bolnike dobro poskrbljeno. No, nekaj ur na mesec še delam, ker me, kot pravita kolegici, še potrebujejo. Pa zelo dobro se počutim pri tem.

Po letu 1990 ste napravili še dodatna usposabljanja.

Vsekakor je potrebno permanentno usposabljanje, ki je za klinične psihologe zelo dobro organizirano. Organizirani so seminarji v okviru Združenja psihoterapevtov, Pedopsihiatrične sekcije, Zbornice kliničnih psihologov. Sprašujete pa me po izobraževanju iz Glasserjeve teorije izbire in realitetne terapije, ki sem ga opravila v letih 1991 in 1992. Moram reči, da mi je ta teorija dala nov pogled na problematiko motenj. Pravi namreč, da vsak človek sam izbira svoje vedenje in da se torej sam odloča, kako bo ravnal v situaciji, ko nima zadovoljenih svojih osnovnih psihičnih potreb. Najvažnejša je potreba po ljubezni, po odnosih, nato po moči, svobodi in zabavi. Če smo torej žalostni, ne ostanimo zabarikadirani v sobi, kjer tuhtamo svoje najbolj črne misli, ampak pojdi-mo na sprehod, kjer bomo gotovo koga srečali, videli kaj lepega in naše razpoloženje se bo popravilo.

So vaše dejavnosti tekle samo v okviru službe? Kaj vse je zahtevala vaša služba?

Moja služba je zahtevala timsko delo, sodelovanje s psihiatrom, zdravniki, medicinskimi sestrami, logopedom, nefrofizioterapevtom in delovnim terapevtom, poleg tega pa predavanja v šolah in za razna društva. Od leta 1993 sem tudi strokovni vodja skupine žensk z rakom dojke Velenje.

In do kam sega pomoč?

Ovisno od tega, kakšne težave ima bolnik. Včasih je dovolj že en pogovor, da začne bolnik bolj konstruktivno razmišljati in delovati, včasih je potrebna dolgotrajna obravnava, za katero pa mora biti bolnik seveda motiviran, kajti spreminjanje sebe je težaško delo.

Kakšno je bilo vaše delo v Velenju po specializaciji?

Kmalu po končani specializaciji smo najprej zaposlili kolegico za potrebe dispanzerja za medicino dela, tako da sem se res lahko začela ukvarjati le s klinično psihološkim delom, ki bi ga lahko razdelila na področje psihodiagnostike in področje psihoterapije. Najpogostejše so bile psihosomatske motnje, nevroze, posttravmatske stresne motnje, občasno tudi psihoze. Pri otrocih in mladostnikih pa sem se srečevala z vzgojnimi in čustvenimi težavami, posledicami čustvenih težav na telesnem področju, učnimi težavami, z duševno manjrazvitostjo, z

Pravite, da delate tudi s skupinami, kjer se družijo bolnice z rakom na dojki? Kakšna je vaša vloga v teh skupinah?

Te skupine delujejo v okviru Društva onkoloških bolnikov Slovenije in so organizirane v devetnajstih mestih po Sloveniji, velenjska skupina je bila ustanovljena takoj za ljubljansko in bo letos praznovala petindvajsetletnico obstoja. Namenjene so ženskam, ki so se srečale s to hudo boleznijo, da bi s pomočjo teh, ki imajo enako izkušnjo, čim prej ponovno vzpostavile čustveno ravnovesje in zadovoljno živle naprej. Skupino vodi prostovoljka koordinatorka, ki je sama premagala to bolezen in je ustrezno usposobljena ter strokovni vodja. Dvakrat letno se strokovni vodje in prostovoljke koordinatorkе vseh skupin srečamo na seminarju v Ljubljani, kjer se lahko pogovorimo o problemih, ki nastanejo v skupinah, in jih poskušamo razrešiti. Moram reči, da so mi ravno odkriti pogovori o raku pomagali, da nisem niti za trenutek pomislila na najhujše, ko sem leta 2007 tudi sama zbolela.

Ste kdaj čutili kakšen poseben pritisk na vaše delo oziroma strokovno znanje in prevelika pričakovanja bolnikov?

Delo kliničnega psihologa ni takšno, da bi ga lahko pustil v ambulanti in enostavno vse pozabil. Vedno kaj odneseš domov, tuhtaš, kdaj zaradi koga ne moreš spati. Mislim, da so se me najbolj dotaknile fizične in psihične zlorabe, predvsem otrok. Pojavijo se tudi prevelika pričakovanja bolnikov, ampak to ni najhujše. Običajno se hitro soočijo s tem, kaj lahko realno pričakujejo.

Kaj najpogosteje svetujete bolnikom, ki so pod stresom?

Pomembno je, da se ne zaprejo vase, da se poskušajo pogovarjati o problemu s kom, ki mu zaupajo, ga imajo radi. Pomembno je tudi pozitivno razmišljanje, sicer pa obstaja cela strategija za obvladovanje stresov, ki zajema na eni strani načine za zmanjševanje zahtev in na drugi strani za večanje sposobnosti za obvladovanje težav.

Poznamo vas tudi kot sindikalistko. Najin intervju je tekkel na dan stavke. Kaj menite o delu sindikata v teh kriznih obdobjih?

V Zvezi sindikatov Slovenije sem začela delovati po letu 1980, bila sem predsednica sindikata TOZD ZD Velenje in kasneje konference sindikata Zdravstvenega centra Velenje, za kar sem leta 1986 prejela srebrni znak ZSS. Po osamosvojitvi Slovenije se je osamosvojil tudi Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije, kjer sem bila dva mandata podpredsednica konference zdravstvenih domov, kasneje pa še članica nadzornega odbora. Leta 2000 sem prejela priznanje sindikata za svoje delo.

Živimo v težkih časih, najbrž vsi vidimo, da bo potrebno varčevanje. Ampak ne varčevanje le pri nekaterih, medtem ko tistim, ki so si nakradli veliko premoženje, ni namenjen noben ukrep. Vloga sindikata je zato izjemno pomembna, saj bo le sindikat lahko zaščitelj ljudi dobesedno pred revščino.

Ste v okviru sindikalne dejavnosti čutili, da imate dovolj manevrskega prostora za uresničevanje svojih idej?

Vedno sem verjela, da se da s pogovori veliko doseči in ko gledam nazaj, mislim, da je sindikat vplival na marsikatero odločitev vodstva, čeprav je bil vedno deležen veliko kritik, običajno od tistih, ki niso nikoli nič naredili.

Ves čas vas nekako srečujemo v službah za ljudi. Tudi telefon za pomoč ljudem v stiski je ena izmed teh stvari. V katerem obdobju ste delovali tam?

V Velenju smo leta 1990 ustanovili krizni telefon TIP »Telefon, informacije, pomoč«, pri katerem smo delovali prostovoljci, v glavnem psihologi in socialne delavke. En dan v tednu so imeli ljudje možnost poklicati in se pogovoriti o svoji težavi ali pa dobiti informacijo, kje bi lahko iskali pomoč. V Ljubljani je isto leto začel pod okriljem Zveze prijateljev mladine delovati TOM, namenjen otrokom in mladostnikom in ko je leta 1995 postal nacionalni telefon, se je tudi naš telefon vključil v to mrežo. Kolikor se spominjam, sem bila svetovalka pri TOMU še kakšni dve leti, potem pa sem zaradi preobremenjenosti s tem delom prenehala.

Kaj menite o tovrstni pomoči in ali jo ljudje sploh uporabljajo? Katere so številke, ki bi jih, recimo, uporabila ženska v stiski ali otrok?

Po statistiki išče pomoč po telefonu precej ljudi, nekateri so stalni klicalcji, drugi pokličejo občasno, mnogim prav klic po telefonu prepreči samomor. Teh telefonov je veliko, objavljeni so v revijah ali na internetu, tako da ni težko priti do njih.

Iz svoje stroke ste delovali tudi na nivoju države, najprej v odboru, nato kot predsednica združenja kliničnih psihologov. Kaj vam je prinesla ta izkušnja?

V okviru Društva psihologov je dolga leta delovala sekcija za klinično psihologijo in psihoterapijo,

bila sem članica izvršnega odbora in po odstopu predsednice več kot eno leto predsednica sekcije. Leta 2002 smo se odločili, da ustanovimo zbornico kliničnih psihologov, da bi lažje uresničevali svoje interese. Tudi tu sem bila članica izvršnega odbora in nato po odstopu predsednika, kakšno naključje, spet predsednica zbornice. Mislim, da smo postavili temelje, na katerih lahko sedanje vodstvo uspešno dela v smeri izboljševanja položaja stroke v Sloveniji.

Znani ste tudi po tem, da vam veliko pomeni domače okolje.

Ja, res. To je tisto varno okolje, kjer si lahko nabereš moči za premaganje vsega, kar ti prinese življenje. Tudi, ko hudo zbolíš, ti da družina energijo, da se boriš in zmagáš.

**Oba vaša otroka sta priznana glasbenika. Ne dvomim, da nista z mo-
žem ponosna nanju. Kakšna je pot v Sloveniji do glasbene izobrazbe
in do nivoja, ki ga dosežata Barbara in Tomaž?**

Zanimivo je, da sta si oba izbrala praktično enako pot, oba sta profesorja orgel in čembala. Barbara se trenutno zaradi družine bolj posveča pedagoškemu delu in manj nastopa, Tomaž pa je sicer tudi zaposlen kot profesor, a tudi veliko koncertira tako doma kot v tujini. Oba imata službi, kar je v sedanjem času zelo pomembno. Glede izobrazbe je pa tako, da daje srednja glasbena šola v Velenju za orgle odlično osnovo za študij, ki pa je na Akademiji za glasbo v Ljubljani premalo kvaliteten, tako da vsi organisti nadaljujejo študij v tujini. Barbara je študirala v Grazu, Tomaž pa v Freiburgu v Nemčiji in eno leto v Ameriki.

**Menite, da je slovenski prostor dovolj velik, da se lahko umetnik uve-
ljava in razvija kot npr. drugje v Evropi?**

Žal, ne, sicer za koncerte ni problem, problem pa nastane pri plačilu, tako da je samo od koncertov v Sloveniji težko živeti.

**Vi pa ste veliko življenja posvetili zborovskemu petju. Kje in kako
dolgo?**

Pri Svobodi sem pela že ob njeni ustanovitvi leta 1969. Zaradi študija sem s petjem prenehala, potem ni bilo časa zaradi otrok, gradnje, specializacije, proti koncu specializacije pa sem začela nagovarjati moža, da bi se oba priključila zboru. Bil je za to in novembra 1988 sva začela svojo 23-letno zborovsko pot. Ko pogledam nazaj, ne bi mogla naštetih vseh čudovitih doživetij, vseh nastopov, občuteno zapetih pesmi, prijateljstev, skratka, bilo je čudovito. Pa saj sva še vedno člana zbora, Anka je rekla, da častna. Za svoje dolgoletno prepevanje v zboru sem ob 40-letnici zbora prejela zlato Gallusovo značko, ki jo podeljuje Javni sklad RS za kulturne dejavnosti.

Kakšna je bila, poleg petja seveda, vaša vloga v zboru?

Poleg prepevanja sem skrbela za stike z javnostjo, za obveščanje v medijih o koncertih, pisala sem članke o dogajanju v zboru, pogosto sem opravila kakšno tajniško delo možu, ki je bil skoraj dvajset let predsednik zbora, sodelovala sem pri iskanju sponzorjev.

**Ste družaben človek. Pravite, da vas je delo v kraju združilo in da
goyite prijateljstva že vrsto let?**

Ko smo se leta 1983 priselili v naše naselje v Florjanu, sem sicer poznala nekaj ljudi od prej, mož pa, ker ni bil domačin, praktično nobenega. Spremenilo se je, ko smo leta 1986 začeli graditi toplovod, nato še igrišče in kabelsko televizijo, vsako leto smo sezono zaključili z družabno prireditvijo, tako da smo se dobro spoznali. Z osmimi pari smo ostali tesno povezani, to je naša »Piknik partija«, skupaj praznujemo okrogle rojstne dneve in obletnice, na katerih se vedno kaj hecnega dogaja.

Menite, da se ljudje preveč zapiramo vase in zakaj?

Zelo je odvisno od ljudi, mogoče preveč hitimo in si ne vzamemo dovolj časa drug za drugega. Obremenjeni smo s problemi, na katere nimamo vpliva, pozabljamo pa, kaj lahko dobrega naredimo doma, v službi, v soseski.

Kakšen nasvet tistim, ki težko sklepajo prijateljstva?

P. Bossmanns je napisal: »Živeti pomeni živeti z drugimi. Brez drugih je življenje, ljubezen in sreča le utopija.« Ne bojte se živeti! Vključite se v kakšno skupino, verjetno boste tako lažje našli ljudi, ki bodo imeli podobne interese kot vi in verjetno boste med njimi našli tudi koga, ki bo vaš prijatelj.

Kaj podarjate svojim prijateljem za njihove praznike?

Različne stvari. Poskušam se spomniti, česa bi bili veseli, in upam, da mi vsaj v večini primerov uspe izbrati pravo darilo. Pa ni potrebno, da je zelo drago. Navadno dodam še kakšno lepo misel.

**Omenjate družino in družinske vrednote, ki so vidno izražene, a vam
je uspelo tudi karierno. Menite, da je za žensko težje kot za moškega?**

Prav gotovo je za žensko težje, jaz sem imela srečo, da nam je pomagala mama, ob prihodu iz službe smo imeli kuhano kosilo, za otroka je bilo poskrbljeno.

Od leta 2009 niste več v službi, a najbrž še niste povsem odklopili.

Zdaj delam res še zelo malo, mi je pa to delo še vedno v veselje.

Zapustili ste pevski zbor Svoboda in prešli na plesne vaje. Zakaj?

No, plesne vaje nikakor niso nadomestilo za zbor. Prišle so čisto slučajno, res pa je, da sem se jaz že dolgo želela naučiti bolje plesati, pa prej ni bilo časa. Zdaj sva z možem že kar dobra, drugo leto pa nadaljujema. Velik izziv so vam tudi vnuki. Koliko in kako se zabavate, ko ste skupaj? To je pa najboljše, kar se ti lahko zgodi. Tri imamo, Jan Primož je star štiri leta in je v Ljubljani, Nejc je star tri leta in pol, Jaka pa petnajst mesecev. V Ljubljani pričakujejo maja še enega dojenčka. Nejc in Jaka sta v varstvu pri nas in zelo zanimivo in rekreativno je, ko stečeta vsak na svojo stran. Kako se zabavam? Vsak dan pogruntamo kaj novega.

Pa imate sploh kaj prostega časa?

Seveda. Z možem kolesariva, za 60-letnico sva namreč dobila kolesi, en teden smučava s prijatelji v Italiji, večkrat greva na koncerte in v gledališče, nekaj posebnega pa so izleti ob prvomajskih praznikih, na katere hodiva že od leta 1996. Z avtobusom smo prevozili praktično celo Evropo, buli smo v Afriki in Aziji. Skupina udeležencev je bolj ali manj stalna, tu si napolniš baterije za nekaj mesecev naprej, saj se celo pot nekaj dogaja, organiziramo družabne igre, veliko je smeha.

Kaj vam je v življenju prineslo največ zadovoljstva?

Ne bi mogla izpostaviti le ene stvari, vse je povezano in mislim, da je vse skupaj vplivalo na to, da živim zadovoljno življenje in da imam še vedno veliko energije tudi za nove izzive.

Kakšno je bilo vodilo?

V vsaki stvari poskušaj najti kaj dobrega. Ko smo imeli leta 1990 ob poplavi v hiši 1,2 m vode, je bilo zelo hudo, vendar smo ob tem spoznali, da so ljudje še pripravljene pomagati drugim v stiski in to je bil dober občutek.

Kakšna zaključna misel?

Ljudje so osamljeni, ker gradijo zidove namesto mostov.

Hvala.

Bogoslužna oznanila

župnije Šoštanj - Bele Vode - Zavodnje

Svete maše na 4. velikonočno nedeljo, nedeljo duhovnih poklicev, 29. aprila 2012:

- šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in 8.30 (skupni krst)
- šoštanjska mestna cerkev ob 11.15 in 19. uri
- Bele Vode ob 8.30
- Zavodnje ob 10. uri
- Gaberke ob 10. uri
- Ravne ob 11.15

Svete maše v torek, na 1. maj 2012:

- šoštanjska župnijska ob 19. uri
- šoštanjska mestna cerkev ob 7. uri
- Sveti Križ ob 10.30

Sveta maša na god sv. Florjana bo pri svetem Florjanu ob 18. uri.

V soboto, 5. maja 2012, bo v šoštanjski župnijski cerkvi srečanje zakoncev jubilarntov. Sveta maša bo ob 10. uri.

Svete maše na 5. velikonočno nedeljo, 6. maja 2012:

- šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in 8.30
- šoštanjska mestna cerkev ob 11.15 in 19. uri
- Bele Vode ob 8.30
- Zavodnje ob 10. uri
- Topolšica ob 10. uri
- Sveti Florjan ob 11.15

Svete maše na 6. velikonočno nedeljo, 13. maja 2012:

- šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in 8.30
- šoštanjska mestna cerkev ob 11.15 in 19. uri
- Bele Vode ob 8.30
- Zavodnje ob 10. uri
- Gaberke ob 10. uri

ŽUPNIJSKO ROMANJE

Štiridnevno župnijsko romanje bo od 31. maja do 3. junija. Poromali bomo v Nemčijo, Luksemburg, Francijo, Švico in Italijo. Prijave zbiramo v župnišču.

SREČANJE ZAKONCEV JUBILANTOV

Tudi letos bo to srečanje na prvo soboto v maju, 5. maja. Že sedaj lepo povabljeni zakonci, ki obhajate obletnico poroke, deljivo s 5.

ŠMARNICE

V maju se bomo v šmarnični pobožnosti še posebej obrnili k Marijini priprošnji za Božji blagoslov. Tako bomo ves mesec pri jutranjih mašah prebirali šmarnično branje za odrasle, pri večernih mašah pa poslušali šmarnično zgodbo. K večernim mašam še posebej vabljeni otroci in njihovi starši.

V Gaberkah bomo imeli šmarnice ob sredah in petkih ob 17.30, v Topolšici pa ob torkih in četrtek ob 17.30.

Svete maše na Gospodov vnebohod, 17. maja 2012:

- šoštanjska župnijska cerkev ob 8.30
- šoštanjska mestna cerkev ob 11.15 in 19. uri
- Bele Vode ob 8.30
- Zavodnje ob 10. uri

Svete maše na 7. velikonočno nedeljo, 20. maja 2012:

- šoštanjska župnijska cerkev ob 7., 8.30 in 10.30 (prvo sveto obhajilo) uri
- šoštanjska mestna cerkev ob 19. uri
- Bele Vode ob 8. uri
- Zavodnje ob 9.15.

Svete maše na binkošti, 27. maja 2012:

- šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in 8.30 (skupni krst)
- šoštanjska mestna cerkev ob 11.15 in 19. uri
- Zavodnje ob 10. uri
- Gaberke ob 8.30.
- Sveti Križ ob 10.30

Svete maše na binkošti, 3. junija 2012:

- šoštanjska župnijska cerkev ob 7. in 8.30
- šoštanjska mestna cerkev ob 11.15 in 19. uri
- Zavodnje ob 10. uri
- Bele Vode ob 8.30
- Topolšica ob 10. uri
- Ravne ob 11.15

SICER PA ... ČEMU TA MARIJANSKA POBOŽNOST V MESECU MAJU?

Pred nekaj tedni sem se v delavniškem popoldnevu odpeljal na Brezje – naše najbolj znano marijansko središče. V cerkvi, sicer vedno prepolni ob romarskih shodih, me je ob vstopu objel globok mir – Božja ponudba človeku v vsakem trenutku. Sedel sem in molil pred tisto znano podobo Marije, ki nam s svojo priprošnjo pri svojem Sinu obljublja pomoč in tolažbo v vseh razmerah. Ko sem nekaj časa tam le sedel, sem z nekoliko vzvišenim pogledom ocenjeval tiste, ki so »delali kroge« okoli oltarja in Marijine podobe. Zakaj to počno? Mar verjamejo, da je tak sprehod čudodelen? Je tak sprehod kakšna pokora? Razum mi težko pritrdi enemu ali drugemu. Ko sem se zavedel svojega razmišljanja, mi je bilo žal. Gotovo so bili to ljudje, ki so iskreno verovali v Marijino pomoč. V znak svojega drobnega kesanja nad svojimi ocenami pobožnosti drugih sem tudi sam vstal in šel okoli oltarja z Najsvetejšim in Marijino podobo.

Ne vem, o čem so razmišljali drugi, a jaz sem se za oltarjem zazrl v ducate spominskih tabel, slik, izrečenih v zahvalo Mariji za uslišenim raznovrstnih prošnji. Da bi bilo v vseh primerih raznih ozdravljenj, pobotanj, srečnih vrnitev in še česa le golo naključje, vsaj malo veren kristjan težko reče. V veri sicer ni dokazov, so le znamenja, ki puščajo verniku vedno svobodno odločitev – vsaj v primeru našega Boga je tako. Ob ogledovanju vseh zahval sem zaslutil, da češčenje in priporočanje k Božji in naši materi Mariji ni prazna reč. Ljudje že stoletja prihajajo sem in na Marijino priprošnjo dosegajo in potrjujejo to, kar pravi molitev k Mariji, »da še nikdar ni bilo slišati, da bi bila ti koga zapustila, ki je pod tvoje varstvo pribežal, tebe pomoči prosil in se tvoji prošnji priporočal«. Verni, ki so se in se še zatekajo k Mariji, umevajo, da Marija ni le nemi kip ali slika, temveč je za to podobo oseba, ki je ob svojem sinu Jezusu in ga prosi za našo srečo, blagoslov. Že v času zemeljskega življenja je Jezus poslušal mater Marijo, čeprav je bilo videti, kakor da bi morda brez njenega posredovanja naredil kaj drugače (glej odlomek o galilejski Kani, ko zmanjka vina, kakšna je Marijina vloga: Jn 2,1-12). Prepričan sem, da tudi danes Marija ni utrujena, ko posluša prošnje tistih, ki se k njej zatekajo. Kot s trpljenjem preizkušena žena zna biti sočutna z našimi potrebami, hrepenenji in trpljenjem. In svoje sočutje in pomoč tistim, ki jo iščejo, vedno znova izkazuje. Le zakaj nas torej ni več zbranih okoli Marije? Nimamo izkušnje njene pomoči ali pa le-te sploh ne potrebujemo?

Verjetno nimamo izkušnje njene pomoči, zato jo iščemo na vseh drugih krajih, kjer nam jo pošteno zaračunajo – in to, kar stane, danes nekaj velja. Mi smo razvili svoje oblike pomoči: od socialne države, medicinske oskrbe, zavarovanja, zakone, ki naj bi uzakonili vse mogoče pomoči. Po drugi strani pa človek marsikje meni, da Marijine pomoči ne potrebuje; da človek živi samo od kruha (in iger) – ali rečeno drugače: samo kruh, zabava in potrošništvo naj bi človeku rešila vse težave, a očitno se tudi vera v tak »zemeljski« raj globoko sesuva.

Mene je tisti »krog« okoli oltarja v Marijini baziliki na Brezju izzval h globlji veri v Marijino priprošnjo. Dovolj imam prošnji, ki jih bom lahko naslavljal nanjo ves mesec maj – pa jih bo še ostalo. Želim pa vsem nam, da bi tudi mi lahko kdaj pred ljudi »izobesili« svoje znamenje verskega izkustva, ki bo k Mariji in Bogu pritegnilo še koga.

JANEZ KOZINC

Foto: arhiv

Vrtec

► Ko v vrtcu zadiši po pravem domačem kruhu in pomladi...

V mesecu marcu, ki ga v vrtcu posvetimo družinam, smo v enoti Urška Topolšica, v skupini 4-6 let, v goste povabili Erikovo mamičo Tončko. Pokazala nam je, kako se speče pravi domači kruh. Ker je po poklicu kuharica, se je z veseljem odzvala našemu povabilu. Zelo budno smo jo opazovali, kako si je nadela kuharska oblačila, si pripravila sestavine, kako je gnetla testo in ga dala vzhajat. Medtem, ko smo opazovali, kako se kruh peče v pečici, smo se tudi sami preizkusili v gnetenju, svaljanju in modeliranju testa. Komaj smo čakali,

Foto: arhiv

da je zadišalo po pravem kruhu in da smo ga lahko poskusili.

Naslednji dan smo kruh razrezali, si vsak svoj košček spravili v nahrbtnik skupaj z vodo in jabolkom ter odšli na izlet ob Toplici. Opazovali smo naravo kako se spreminja, račke, spuščali ladjice iz naravnih materialov, se med potjo

Foto: arhiv

večkrat osvežili z vodo inna koncu pojedli našo domačo malico. Pa kako nam je teknila! Preživeli smo dva čudovita dneva, katerih se otroci zelo radi spominjajo in se o njiju veliko pogovarjajo.

MATEJA GRABNER IN ZORANA GLOBAČNIK

► Zala in Lara med najboljšimi

V sredo, 4.4.2012, je uprava RS za zaščito in reševanje - izpostava Celje organizirala svečano zaključno prireditev regijskega natečaja »Naravne in druge nesreče v moji okolici« za šolsko leto 2011/2012.

Natečaj poteka dvostopenjsko, na regijskem in državnem nivoju v štirih starostnih kategorijah. Z vsakoletnim natečajem želijo ozaveščati in hkrati krepiti kritično presojo naših najmlajših, posredno njihovih staršev, nas vzgojiteljev ter učiteljev. Otroci morajo vedeti, da se nesreče dogajajo vsakodnevno in da se lahko zgodijo tudi nam, zato se moramo nanje ustrezno pripravljati.

Med šestimi izbranci v 1. kategoriji sta bili tudi Zala Golavšek in Lara Kokošinek Urleb iz Vrtca Šoštanj. Zala (6 let) iz enote Urška je pod mentorstvom Zorane Globačnik in Mateje Grabner komisijo prepričala z likovnim izdelkom Goreči gozd. Lara (2 leti) iz enote Lučka pa je pod mentorstvom Darje Jelenko in Vanje

Foto: arhiv

Čas kot najmlajša nagrajenka pri igri z rokami, mokrimi barvami in ogljem naslikala poplavo. Izbrana dela bodo poslana za nadaljnji izbor na državni ravni.

Člani komisije ugotavljajo, da otroci s svojo domiselnostjo in pestrostjo barv prikazujejo pomembnost sistema zaščite in reševanja ter prizadevanje reševalcev ob različnih nesrečah. Na natečaju so 304 avtorji prispevali 244

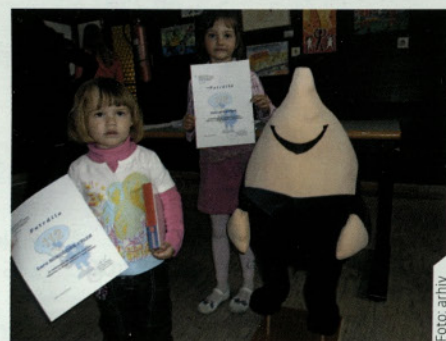

Foto: arhiv

likovnih izdelkov, ki so vsako leto številčnejši in ustvarjalnejši.

Na prireditvi so si otroci skupaj s starši in mentorji ogledali predstavitev služb, ki nam pomagajo pri nesrečah, mladi likovniki pa so prejeli tudi lepe praktične nagrade in priznanja. Skupaj smo preživeli zanimive in poučne trenutke.

DARJA JELENKO

► Čistilna akcija

V enoti smo se kljub temu, da smo še majhni, udeležili vseslovenske čistilne akcije »Očistimo Slovenijo«. Otroci so skupaj s strokovnimi delavkami poprijeli za vrtno orodje in se z veseljem lotili čiščenja okolice. Najprej smo pograbili odpadno listje in veje, nato pometli dvorišče in za konec posadili rože, ki nam jih je podarilo vrtnarstvo Imperl. Pri sajenju nam je pomagala gospa Urška, ki je skupaj z otroki pripravila gredice in povedala kako moramo skrbeti za rože, da bodo lepo uspevale. Med čiščenjem nas je prijetno presenetil obisk g. župana, ki nam je namenil nekaj spodbudnih besed. Po opravljenem delu smo bili vsi zadovoljni ob pogledu na lepo očiščeno dvorišče.

BIBA

Foto: arhiv

► Živali v vrtcu

V našem vrtcu smo dobili nove prebivalce. To so paličnjaki in deževniki. Kje bodo živeli, kako skrbeti zanje, s čim jih hraniti? Odgovore na vsa naša vprašanja smo našli v knjigah, enciklopedijah in drugi strokovni literaturi, ki smo si jo izposodili v knjižnici. Ob opazovanju, skrbi in ravnanju z živalmi, se bomo naučili pravilnega in odgovornega odnosa do vseh živih bitij.

BRINA

Foto: arhiv

maj 2012

Napovednik

PRIREDITEV

ZVRST	KDAJ	KAJ	KJE	ORGANIZATOR
planinstvo >	torek, 1.5.	Prvomajski izlet – Setiče (Avstrijska Koroška)	<i>Odhod iz AP Šoštanj</i>	Planinsko društvo Šoštanj
planinstvo >	torek, 1.5.	Prvomajski pohod na Graško Goro	<i>Odhod iz AP Šoštanj</i>	Planinsko društvo Šoštanj
ribištvo >	sobota, 5.5. ob 7:00	Ribiško tekmovanje v lovu rib s plovcem	<i>Dom ribičev Šoštanj</i>	Ribiška družina Paka Šoštanj
rekreacija >	ponedeljek, 7.5. ob 9:00	Sprehod za zdravje	<i>Zbirno mesto pred Občino Šoštanj</i>	Središče za samostojno učenje Šoštanj
koncert >	ponedeljek, 7.5. ob 19:00	Koncert harmonikarjev GŠ Fran Korun Koželjski Velenje	<i>Mayerjeva vila</i>	Glasbena šola Fran Korun Koželjski Velenje
košarka >	torek, 8.5. ob 17:00	Elektra : Nazarje Input (5. krog prvega dela 1. SKL za pionirje U14)	<i>Telovadnica OŠ Šoštanj</i>	Košarkarski klub Elektra
predavanje >	torek, 8.5. ob 18:00	Predavanje o bolezni ledvic	<i>Muzej usnjarstva na Slovenskem</i>	Muzej usnjarstva na Slovenskem
predstavitve >	sreda, 9.5. ob 12:00	Ustvarjamo s »Slanim testom«	<i>Središče za samostojno učenje Šoštanj</i>	Središče za samostojno učenje Šoštanj
razstava >	sreda, 9.5. ob 19:00	Alenka Viceljo	<i>Mestna galerija Šoštanj</i>	Zavod za kulturo Šoštanj
skupščina >	četrtek, 10.5. ob 18:00	Nadaljevanje redne skupščine SZŠ	<i>Velika sejna soba Občine Šoštanj</i>	Športna zveza Šoštanj
rekreacija >	sobota, 12.5. ob 9:00	Šport špas – dan druženja in gibanja vseh generacij	<i>Mayerjeva vila</i>	Vrtec Šoštanj
namizni tenis >	sobota, 12.5. ob 9:00	Ekipno tekmovanje ob prazniku krajevne skupnosti Topolšica	<i>Osnovna šola Šoštanj - podružnica Topolšica</i>	Namiznoteniški klub Spin Šoštanj
nogomet >	sobota, 12.5. ob 17:00	NK Šoštanj : NK Podvinci (22. krog Štajerske nogometne lige)	<i>Stadion Šoštanj</i>	Nogometni klub Šoštanj
priditev >	sobota, 12.5. ob 19:00	Slavna prireditev ob krajevnem prazniku in podpisu kapitulacije (v dopoldanskem času športne igre)	<i>Park Topolšica</i>	Krajevna skupnost Topolšica
košarka >	nedelja, 13.5. ob 10:00	Elektra : Podčetrtek Terme Olimia (6. krog prvega dela 1. SKL za pionirje U14)	<i>Športna dvorana Šoštanj</i>	Košarkarski klub Elektra
tekmovanje >	nedelja, 13.5. ob 15:00	X. tradicionalno meddruštveno tekmovanje starejših gasilcev in gasilk	<i>Gasilski dom Gaberke</i>	Prostovoljno gasilsko društvo Gaberke
rekreacija >	ponedeljek, 14.5. ob 9:00	Sprehod za zdravje	<i>Zbirno mesto pred Občino Šoštanj</i>	Središče za samostojno učenje Šoštanj
predstavitve >	ponedeljek, 14.5. ob 14:00	Šoštanj – kako te poznam	<i>Središče za samostojno učenje Šoštanj</i>	Središče za samostojno učenje Šoštanj

ZVRST	KDAJ	KAJ	KJE	ORGANIZATOR
predstavitve >	torek, 16.5. ob 14:00	Obnovljivi viri energije	Središče za samostojno učenje Šoštanj	Središče za samostojno učenje Šoštanj
predstavitve >	sreda, 16.5. ob 14:00	Ustvarimo si Facebook profil	Središče za samostojno učenje Šoštanj	Središče za samostojno učenje Šoštanj
predstavitve >	sreda, 16.5. ob 15:30	Informiranje in svetovanje o izobraževalnih možnostih	Središče za samostojno učenje Šoštanj	Središče za samostojno učenje Šoštanj
predstavitve >	sreda, 16.5. ob 16:00	S knjigo v poletje - Rad imam sonce (Janez Medvešek)	Središče za samostojno učenje Šoštanj	Središče za samostojno učenje Šoštanj
predstavitve >	četrtek, 17.5. ob 14:00	Z naravo do zdravja	Središče za samostojno učenje Šoštanj	Središče za samostojno učenje Šoštanj
predstavitve >	petek, 18.5.	Dan odprtih vrat Slovenskih muzejev	Muzej usnjarstva na Slovenskem	Muzej usnjarstva na Slovenskem
predstavitve >	petek, 18.5. ob 10:00	Napišimo svoj življenjepis (Europass)	Središče za samostojno učenje Šoštanj	Središče za samostojno učenje Šoštanj
razstava >	petek, 18.5. ob 18:00	Odprtje razstave Likovni svet otrok	Kulturni dom Šoštanj	Osnovna šola Šoštanj
predstavitve >	petek, 18.5. ob 19:00	Večer z oglarji	Kulturni dom Šoštanj	Oglarji
nogomet >	sobota, 19.5. ob 17:00	NK Šoštanj : NK Ormož (23. krog Štajerske nogometne lige)	Stadion Šoštanj	Nogometni klub Šoštanj
planinstvo >	sobota, 19.5. - nedelja, 20.5.	Matajur – Kobariški stol (izlet, lahka pot)	Odhod iz AP Šoštanj	Planinsko društvo Šoštanj
košarka >	nedelja, 20.5. ob 10:00	Elektra : Zlatorog Laško (7. krog prvega dela 1. SKL za pionirje U14)	Športna dvorana Šoštanj	Košarkarski klub Elektra
rekreacija >	ponedeljek, 21.5. ob 9:00	Sprehod za zdravje	Zbirno mesto pred Občino Šoštanj	Središče za samostojno učenje Šoštanj
predstavitve >	torek, 22.5. ob 19:00	Predstavitve projektov KS Šoštanj	Kulturni dom Šoštanj	Krajevna skupnost Šoštanj
predstavitve >	sreda, 23.5. ob 12:00	Učimo se osnov 23 Evropskih jezikov na CD – ju	Središče za samostojno učenje Šoštanj	Središče za samostojno učenje Šoštanj
rekreacija >	ponedeljek, 28.5. ob 9:00	Sprehod za zdravje	Zbirno mesto pred Občino Šoštanj	Središče za samostojno učenje Šoštanj
predstavitve >	sreda, 30.5. ob 12:00	Predstavitve programa za slepo tipkanje - ASDF	Središče za samostojno učenje Šoštanj	Središče za samostojno učenje Šoštanj
pogovor >	sreda, 30.5. ob 19:00	Galerijski večer	Mestna galerija Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj

Poslanski večer

► Poslanski večer Zofije Mazej Kukovič

Poslanka v evropskem parlamentu Zofija Mazej Kukovič je za predstavnik gospodarstva v vili Bianca v Velenju pripravila srečanje. Namen dogodka je bil gospodarstvenikom predstaviti številne možnosti, ki jih mora slovensko gospodarstvo iskati v Evropi in tudi na globalnem trgu. Še posebej je izpostavila nekaj evropskih razpisov, na katere se je možno prijaviti za sofinancerska sredstva. Sloveniji je namreč močno potreben dodaten priliv iz tujih finančnih virov.

Poslanka je predstavila tudi trenutne gospodarske trende tako pri nas kot v Evropi. V luči teh je nakazala nekaj možnosti, ki se še odpirajo zlasti za srednja in mala podjetja ter za samostojne podjetnike.

Po starem ne gre več

Po besedah Mazej-Kukovičeve je v Sloveniji glede na sedanji položaj vse preveč prisoten pesimizem. Med tem, ko se pri nas pritožujemo nad težkim gospodarskim položajem, marsikje drugod v Evropi kljub enakemu ali podobnemu položaju z velikim trudom težave presejajo in ne glede na krč gledajo za 10 let vnaprej ter v skladu s tem tudi ukrepajo. »Jasno mora biti, da ne veljajo več stare navade, iskati je treba nove priložnosti, nove izzive. Seveda to ne gre zlahka. Treba se je truditi. Pomembno je, da stopimo naprej, iz množice, in da si upamo biti včasih (vsaj na videz) tudi nekoliko nori,« je dejala poslanka in političarka, ki ima v gospodarstvu več kot dvajsetletne izkušnje.

Gledati je treba dolgoročno

Kljub temu, da je v Evropski uniji okoli 23 milijonov brezposelnih in je veliko med njimi mladih, se številne možnosti oziroma tržne niše dolgoročno kažejo na področju zdravstvene oskrbe in nege. Trendi namreč kažejo, da se evropsko prebivalstvo stara, starejše osebe pa potrebujejo številne storitve, še zlasti, če nimajo nikogar od družine ali sorodnikov, ki bi poskrbel za njihove potrebe.

Tudi ljudje v polni delovni kondiciji čedalje bolj cenijo zdravje in dobro kondicijo, kjer je zopet cela vrsta možnosti. Tako bi naša država lahko še bolj razširila in poudarila ponudbo zdravstvenega in zdraviliškega turizma in velnes storitev. Trenutno gospodarsko stanje sicer sili ljudi v varčevanje, a za zdravje so vendarle pripravljeni narediti marsikaj. Prav tako je tržna niša, za katero ima Slovenija zaradi precej neokrnjene narave velike možnosti, kmetovanje, predvsem ekološko, saj so osebe z višjimi prihodki glede prehrane vse bolj osveščene in zahtevne.

Evropa po meri gospodarstva

V evropskih institucijah snujejo številne projekte, da bi bila Evropa bolj

prijazna do gospodarstva. Nujno bo prevetriti izobraževalni sistem, ki naj bo bolj prilagojen potrebam podjetij. Potrebne so povezave med institucijami znanja ter različnimi inštituti, ki naj se potrjujejo na trgu, ne pa financirajo z državnim denarjem. Potrebno je, da se gospodarstvo Evrope med seboj bolj povezuje in se podpira, hkrati pa se odpira v globalni trg. V luči te strategije bo kmalu formirana evropska gospodarska platforma v Delhiju, saj je znano, kako velik potencialni trg predstavlja Indija.

Srednja in mala podjetja so zelo perspektivna in ustvarjajo velik del družbenega bruto proizvoda, podpreti je treba njihova prizadevanja in odstraniti prevelike administrativne ovire tako pri ustanavljanju podjetij kot na poti do evropskih sofinancerskih sredstev, saj ravno tem gospodarskim družbam večinoma primanjkuje kadra, ki bi bil sposoben pravilno oblikovati prijavo in kasneje poročati o porabi dodeljenih sredstev. Zato so tudi razpisi naravnani tako, da se morajo podjetja povezovati. Razpisi spodbujajo energetske varčnosti in okoljsko naravnost.

Pozornost razpisom za sredstva

Kukovič Mazejeva je predstavila nekatere konkretne razpise, med njimi COSME, ki je vreden 2, 5 milijarde evrov, pri čemer se pričakuje desetkratni multiplikator oziroma desetkratni učinek. Da bi se gospodarske družbe lažje dokopale do izjemno kompleksnih informacij, kako do evropskih sredstev, namenjenih gospodarstvu, je poslanka povedala, da so slovenski evro-poslanci pripravljene pomagati. Sama je s tega področja zbrala že številne pomembne podatke. Da bi bilo komuniciranje lažje, je v Velenju v vili Bianca odprla poslansko pisarno, kjer bodo na voljo začetne informacije, kako do evropskega denarja.

Podjetniki o svojih izkušnjah in videnjih

Predsednik uprave Gorenja mag. Franjo Bobinac se je poslanki zahvalil za njeno pobudo in med drugim izpostavil paradoks, da se sedanja kriza, ki smo ji priča v Evropi in Sloveniji, ni začela v Evropi, temveč v Ameriki in ni se začela v realnem temveč v finančnem sektorju. Med tem, ko si je Amerika od tega že opomogla, je pri nas drugače. Predsednica upravnega odbora Savinjsko-šaleške gospodarske zbornice dr. Cvetka Tinauer je v svojem izjavljanju je med drugim poudarila, da pri nas povzroča težave tudi izrazita razlika v razvitosti regij. Vsi govorniki pa so se strinjali, da je sedanje stanje treba kar najhitreje preseči, za kar pa so potrebi številni in strateško naravnani ukrepi. Izkušnje svojega inštituta s prijavi na evropske razpise je predstavil mag. Marko Mavec iz Erica, kjer so se povezali s tujimi partnerji in bili v prijajah na evropska sredstva tudi uspešni.

Kako konkurenčna je lahko Evropa?

Tudi to je bila ena izmed tem, o kateri so razpravljali udeleženci srečanja. Med tem, ko mora gospodarstvo v Evropski uniji upoštevati in spoštovati številne predpise tako o delovni zakonodaji, kot s področja varstva potrošnika in zaposlenega in s področja konkurence, pa tudi

varstva okolja in še mnoge druge, v nekaterih delih sveta ni tako. Evropsko gospodarstvo ima zaradi tega, ker deluje v spoštovanju zakonitosti, višje stroške.

Znano je, da v nerazvitejših predelih, zlasti v Aziji, v industriji zaposlujejo otroke. Kot je navedla podatek Mazej-Kukovičeva, tako imenovana »krvava industrija« zaposluje okoli 150 milijonov otrok starih od šest do dvanajst let, ki so zelo slabo plačani.

Povezovanje na evropskem trgu, produkti z višjo dodano vrednostjo in poenostavitev notranjega trga so odgovor na uvoz iz drugih svetovnih regij, je povedala poslanka.

MARIJA LEBAR

Dobrodelna akcija

S prodajo kipov do sredstev

► DOBRODELNA AKCIJA ZA NAKUP TELEVIZORJEV ZA KLINIČNI CENTER

Življenje nas preizkuša na tak ali drugačen način. In če drži, da je človeku naloženo toliko kolikor je zmožen prenesti, potem moramo priznati, da ljudje veliko prenesemo. In predvsem nas te preizkušnje prisilijo, da se ozremo vase in včasih na novo zastavimo vrednote, včasih pa še z večjo voljo in željo gradimo na njih.

Ljubo Melanšek priznani kipar iz Lokovice, ki ga v svetu ustvarjanja v jeklu sledimo že osemnajst let, je pred preizkušnjo. Bolezen ne izbira in izbrala je njega. Zakaj? S tem vprašanjem se Ljubo ne ukvarja, ukvarja se z drugim pomembnejšim. Kako pomagati sebi in drugim.

V času hospitalizacije na Onkološkem inštitutu, ko se je soočal s svojimi strahovi, je pogrešal nekaj kar bi preusmerilo temne misli. In ve, da to pogrešajo tudi drugi.

Zato ob vrnitvi domov ni okleval. Ideja, da bo s svojimi deli pomagal pri nakupu televizorjev, je rasla skupaj z njegovo rehabilitacijo.

Svojo idejo je že večkrat glasno izrazil, najbolj so ga do sedaj podprli na Kmetijski zadruzi Šaleška dolina, pravzaprav njen direktor Ivo Drev, ki ga podpira tako osebno, kot preko zadruge. Zadruga tudi sama daruje, natisnili bodo tudi zloženko, a direktor ne želi promocije na račun dobrodelnosti. Želi pa pomagati, zato je tudi nas opozoril na akcijo ki teče.

V bistvu Ljubo Melanšek ponuja svoja dela v odkup, sredstva pa bodo šla za potrebe Kliničnega centra in Onkološkega inštituta, predvsem za prej omenjeno opremo.

Pet čudovitih skulpturo čaka na kupce. Vitez na konju, Konj, Sova uharica, Ljubljanski zmaj in Bik. Vsa dela so izdelana iz jekla, velika, ali pa v naravni velikosti (sova). Ljubo upa, da mu bo zdravje dopuščalo, da bo naredil še dva.

Torej. Kdor da, dobi. Akcija že teče, dela si lahko izberete neposredno pri kiparju Ljubu Melanšku, predana pa vam bodo ob prisotnosti predstavnikov inštitucij s katerimi se boste tudi dogovorili o načinu plačila.

Kontakt za sodelovanje:

LJUBO MELANŠEK
LOKOVICA 145C, ŠOŠTANJ
t.: 040 237 583

MBK

Foto: arhiv

Foto: Andrej Semolič

Foto: Andrej Semolič

Foto: Andrej Semolič

› Pomežikni v sonce tudi, ko je za oblaki.

PV Zimzelen je svoja vrata odprl novembra leta 2009. Zgrajen je bil po konceptu domov 4. generacije, kar pomeni, da v njih prevladujejo gospodinske skupnosti. V domu je devet gospodinskih skupnosti, od tega v dveh bivajo osebe z demenco.

V vsaki od teh dveh enot biva dvanajst stanovalcev. Na eni enoti so štiri eno posteljne sobe in štiri dvoposteljne sobe. Enoti se nahajata v pritličju, povezani sta z atrijem, v katerem stanovalci radi posedijo na svežem zraku in soncu, se sprehodijo, poklepetajo. V enoti so sobe razporejene okoli bivalne kuhinje in dnevnega prostora, kjer se preko dneva odvija življenje. Uporaba teh prostorov je namreč namenjena predvsem druženju, pogovoru, ustvarjalnim delavnicam.

V enotah sta vsak dan s stanovalci dva zaposlena in skupaj oblikujejo življenje. Delo zaposlenih je zelo podobno družinskim oskrbovalcem, ki doma oskrbujejo človeka. Kuhinji v enotah sta namenjeni pripravljanju manjših obrokov hrane, pri čemer lahko pomagajo tudi stanovalci. Pripravljajo kavo, čaj, pečejo pecivo. S tem stanovalci ustvarjajo občutek domačnosti, poleg tega pa s sodelovanjem v različnih aktivnostih ohranjajo svoje sposobnosti.

› Osebna izkaznica demence

Demenca je kronična napredujoča možganska bolezen, ki prizadene višje možganske funkcije, kot so spomin, mišljenje, orientacija, razumevanje, računske in učne sposobnosti ter

sposobnosti govornega izražanja in presoje. Njena najpogostejša oblika je Alzheimerjeva bolezen, ki predstavlja več kot 80 odstotkov vseh demenc.

Demenca je skupek različnih simptomov, ki lahko posameznika prizadenejo na vseh področjih njegovega bivanja. Človek je oviran pri dnevni življenjskih aktivnostih in socialnih stikih.

Vzrok za nastanek te bolezni še ni znan. Že v začetni fazi bolezni, predvsem pa pozneje, se opisanim simptomom lahko pridružijo psihične motnje. Posamezniki se osebnostno spremenijo. Z napredovanjem bolezni tudi telesno opešajo in vse bolj potrebujejo pomoč drugih.

Demenca se ne zgodi čez noč, začne se počasi. Prve »nedolžne« pozabljivosti se pri ljudeh pokažejo na primer pri odhodu iz hiše, pozabijo zakleniti vrata, pozabijo si vstaviti zobno protezo, na vročem štedilniku pozabijo lonec.

Temu lahko sledi obdobje, ko pozabljivost začasno izgine. Kasneje se lahko pokažejo še drugačne težave. Svojci začnejo obtoževati svoje najbližje, da jim kradejo, da jim nekdo zastruplja hrano.

Pojavi se časovna dezorientacija. Ne vedo, kateri dan je, kateri letni čas, kje se nahajajo in kam so hoteli iti. Temu spet lahko sledi faza, ko je stanje dokaj običajno. A vendar se spremembe stopnjujejo. Težave imajo s prepoznavanjem, preteklost postane sedanjost, občasno ne prepoznajo sosedov, svojih otrok, to vodi tudi v ne prepoznavanje samega sebe. Ne prepoznajo se na slikah, v ogledalu.

Demenca prizadene tudi svojce. Prva huda preizkušnja je soočenje z boleznijo in njenimi posledicami, z napredovanjem bolezni pa je skrb za človeka vse bolj obremenjujoča, saj lahko postaja povsem odvisen od tuje pomoči. Za osebo z demenco je najbolje, da čim dlje ostane v domačem okolju, vendar je nastanitev v domu starejših včasih neizogibna.

Atrij povezuje enoti, kjer bivajo osebe z demenco, in omogoča stanovalcem vsakodnevno gibanje ali počitek na zraku.

► Ključ, ki odpira vsa vrata sveta, je nasmeh.

Delo z osebami z demenco temelji na individualnem pristopu. K vsakemu posamezniku pristopimo glede na njegove zmogljivosti. Pomembno je, da ljudje, ki so tem osebam v pomoč, upoštevajo njihovo voljo in spodbujajo njihovo odločanje pri dejavnostih. Pomembna je potrpežljivost pri delu z njimi, potrebno jim je dati čas, da sami postorijo, kar še zmorejo, da nismo nestrpni zaradi pomanjkanja našega časa.

Komunikacija je tako besedna kot nebesedna, z odnosom. Pri pogovorih se pogosto umikajo, zato moramo biti potrpežljivi. Uporabljamo enostavne besede, govorimo v kratkih stavkih, ki naj bodo jedrnat. V stavku naj bo le eno navodilo hkrati.

Govorimo z mirnim glasom. Uporabljamo K vprašanja (kdo, kje, kako ...), nikoli »zakaj«, ker ta vprašalnica zahteva utemeljitev, ki je ne zmorejo več dati. Dobrodošel je obziren, nežen dotik.

Za ohranjanje odnosa in komunikacije pri našem delu uporabljamo terapevtsko metodo validacije, kar pomeni empatično razumevanje osebe. Z validacijo ne želimo spreminjati človeka, četudi je to pogosto stranski učinek, ampak ga sprejemati in razumeti. Pri osebi z demenco je treba izhajati iz njenega sveta, se vživeti v njen svet, jo spoštljivo spremljati in ji dati veljavo.

Osebi z demenco naj bi zagotovili življenje, ki ji ohranja dostojanstvo, ne da bi jo vedno znova opominjali na njene primanjkljaje. Potrebno je skupno sodelovanje osebe z demenco, svojcev, prijateljev in oskrbovalcev. Zlasti sodelovanje med zaposlenimi v domu in svojci je velikega pomena, saj so lahko svojci odlični in pomemben pomočnik. Podajo informacije o tem, kaj je imela oseba rada, česa ne mara, poznajo njeno zgodovino. Univerzalna pravila, ki naj bi jih vsak uporabljal pri delu z osebami z demenco, so nasmeh, objem, spoštovanje, prijazna beseda, drobne pozornosti, skupna druženja, razumevanje, sočustvovanje.

► Pomembna je oseba

Dan v bivalni enoti oseb z demenco se začne z jutranjo nego, kjer vsakega stanovalca spodbujamo, da postori, kar še zmore. Zaposleni spodbujajo stanovalce pri jutranji negi in pripravi oblačil za tisti dan. Sledijo zajtrk in urejanje prostorov, telovadba in pitje kave ali čaja. Ob tem ritualu se pogovarjajo o dnevnih aktualnih dogodkih. Stanovalci zložijo svoja oblačila, ki jih pripeljejo iz pralnice, lahko oblačila tudi sami likajo.

Sledijo miselne vaje ali ustvarjalne delavnice, ki so vezane na aktualne dogodke, letni čas, praznike. V decembru smo na primer izdelovali okraske in pripravljali pecivo, pred Veliko nočjo smo izdelovali butarice in barvali jajčka.

Stanovalci se ob lepem vremenu skupaj z zaposlenimi odpravijo na sprehod v okolico doma. Sledi kosilo, nato počitek. Popoldan je spet lahko namenjen sprehodu ali pa obisku prireditev v domu. Sledita večerja in priprava na spanje, pri čemer sami sodelujejo po svojih zmožnostih.

Izkušnje dobre prakse kažejo, da je pri socialni oskrbi ljudi z demenco v ospredju oseba, ne pa njeno zdravstveno stanje. Pomoč je treba organizirati na podlagi potrebe in želje uporabnika. To je vodilo pri osebah z demenco tudi pri našem delu. Zato jim prisluhnemo in mnogokrat ugotavljamo, da kolikor dajemo, tudi prejemo. Pri tem delu rastemo, zorimo, čutimo zadovoljstvo in smo lahko vsak dan boljši.

TANJA RAMŠAK, SOCIALNA DELAVKA,
STROKOVNA VODJA VAROVANE ENOTE

Stanovalcem dela družbo tudi hrček Zlatko.

V **PV Zimzelen** namenjamo veliko pozornost delu z osebami z demenco. Zaposleni v tej bivalni enoti obiskujejo izobraževanja v okviru programa Spominčica v Šentjurju in druge oblike izobraževanj ter tesno sodelujejo s svojci. V letu 2010 je imel med drugim v PV Zimzelen za svojce in zaposlene predavanje dr. Janko Predan z dolgoletno splošno zdravniško in specialistično psihiatrično prakso. O demenci je povedal: »Število starejših nad 65 let se je v zadnjem času bistveno povečalo. Demenca pa velja za bolezen starejših ljudi. 5 odstotkov vseh ljudi, starejših od 65 let, bo zbolelo za eno od oblik demence, ljudje, stari več kot 80 let, pa v kar 50 odstotkih zbolejajo za to boleznijo.«

Dr. Predan je povedal tudi zelo »preprost« nasvet, kako omiliti demenco oziroma njen nastanek potisniti čim dlje v starost: »Predvsem moramo biti zadovoljni s svojim življenjem in v njem. Treba je trenirati možgane - igrati šah, karte, brati, reševati križanke, se družiti s pozitivnimi ljudmi. Veliko je treba vlagati v zdrav način življenja - v gibanje in ustrezno prehrano.«

»Pešič Miran in oče«

Eden od 24 stanovalcev na varovani enoti je tudi oče Mirana Pešiča iz Ljubljane. Sin ga pogosto obiskuje, o zadovoljstvu z očetovim bivanjem v PV Zimzelen, pa je napisal: »Zelo sem vesel, da je oče nastanjen pri vas. Kadarkoli pridem na obisk, se v PV Zimzelen dobro počutim tudi sam. Odnos osebja je na zavidljivi ravni, tako do obiskovalcev kot do stanovalcev doma.«

Z veseljem bi dom v celoti prestavil v Ljubljano, da bi bil oče bližje in bi ga lahko obiskoval s kolesom večkrat na teden. Seveda pa je očetovo počutje na prvem mestu in mislim, da se pri vas počuti zelo dobro, saj mi pogosto govori o osebju kot prijateljih. Upam, da bo še naprej tako lepo.«

Podoba kulture

► Ustvarjalnost najde priložnost

V marcu so si ljubitelji umetnosti v Mestni galeriji Šoštanj ogledali razstavo Vse to je keramika, avtorice Božene Berčon. Odprtje, ki je bilo 9. marca, sodi v redni program zavoda, ki v mesecu marcu vedno gosti žensko avtorico. Božena Berčon, ki sicer živi v Lökovici, se je na svoji poklicni poti srečala s tem zanimivim materialom – keramiko. Že v času službe jo je navdihovala in vabila k samostojnemu ustvarjanju. To prihaja še posebej do izraza sedaj, ko lahko Berčonova ves svoj čas namenja ustvarjalnosti. To ni njena prva razstava, razstavljala je že v matični tovarni Gorenje in v Galeriji Vzajemne ter na skupinskih razstavah, lahko pa štejemo, da je ta razstava zanjo prelomna, videti je, da ima avtorica veliko idej, ki jih bo zagotovo uresničila. Na odprtju je zaigral Franjo Jurovič, razstavo pa je odprl župan Občine Šoštanj Darko Menih.

Akademski kipar Vasilije Četkovič – Vasko je o njenih delih med drugim zapisal: »Izbor obsežne predstavitev njenih življenjskih del iz obdobja petintridesetih let dokazuje pestrost prehoda iz uporabnosti keramičnih ploščic v širše namene in likovne pomene. Dobro ve, kako in kaj vse je mogoče na njih in iz njih (ploščic različnih velikosti in struktur) narediti in početi. Vključno s steklom. Nanje riše, barvno poslikava njihove gladke ali rustikalne površine, jih razrezuje, drobi, kot so to delali že Stari Grki in Rimljani. Jih na modularen način sestavlja v kolaže in mozaike, nove pomenske in estetske celote. S pričujočo razstavo, na kateri najdemo tako konkretne kakor abstraktne vsebine, dokazuje in nas prepriča, da je iz keramične obloge do slike svojevrstna pot. Vsak postopek oblikovanja v keramiki zahteva veliko mero strokovnosti in

Foto: Jozef Miklavc

izkušen, dobrega poznavanja procesa delovanja visokih temperatur pri zganjanju glazurne barve, ki se dogaja v posebnih pečih. Vendar ničesar od pričujočega ne bi nastalo brez porajajočih se njenih idej in inspiracij. Za keramičarko Berčonovo so gotovo največji dosežki pokrajinski motivi, ki jih je ustvarjala s tankimi čopiči, saj so po ohladitvi glinene mase dosegli ustrezno polikromacijo in pričarali vtis akvarela. Če še sama čisto natančno ne ve, kot pravi, lahko v svoji dosedANJI praksi vsaj predvideva in pričakuje, kako se bodo nanosi barv spreminjali v zelene tone in odtenke.«

Razstava je na ogled do začetka aprila.

MILOJKA B. KOMPREJ

► Etnološka razstava

V Mestni galeriji Šoštanj je bila v aprilu zanimiva etnološka razstava loških kruhkov avtorice Marjete Pikelj iz Ljubljane. Pikeljeva se je že v rani mladosti spoznala z izdelki iz medenega testa, ki je osnova kruhom, predvsem so jo navdušili motivi in ornament. Kasneje v zrelejši dobi jih je začela upodabljati v glini in vosku in tudi na steklu. Njena želja po ohranjanju posebnosti Škofje Loke in okolice jo je pripeljala do dragocene zbirke spominkov, za katere je bila tudi nagrajena leta 1998 pri Obrtni zbornici in Turistični zvezi Slovenije. Razstava v Šoštanju je že njena šestnajsta predstavitev. Loški kruhek ali mali kruhek je v Škofiji Loki znan iz 18. stoletja. Skozi čas in različne izdelovalce je pridobival na podobi, a ohranjal svojo izvirnost. Od začetka so ga izdelovale nune, zato so ga Ločani imenovali tudi nunski kruh. Kasneje se je razširil med kmečko prebivalstvo. Oblikovan je ročno ali z modelčki, osnovna sestavina pa sta moka in med. Izdelovanje kruhkov je bilo najbolj v razcvetu v 19. stoletju, nato pa je skoraj zamrlo. Najstarejši model iz leta 1752 hranijo na Dunaju. Mali kruhek so pekli predvsem med prazniki. Ženske so ga prodajale na sejmih, žegnanjih in po domovih. Je tudi primerno darilo za poroko, med dvema zaljubljenca in kot sladica otrokom. O loškem ali tako imenovanem malem kruhku, o njegovi zgodovini in dogajanju ob njem je veliko napisala kustosinja škofjeloškega muzeja Mojca Šifer Bukovec.

Na odprtju, ki je bilo v sredo, 11. aprila, je sodelovala tudi vokalna

Foto: Dejan Tonkili

skupina Mihelce, Lučka in Jernej Pečnik in Mia Žerjav v vlogi Županove Micke. Program je oblikovala Slavica Pečnik, dogodek je povezovala Milojka B. Komprej.

Razstavo je organiziral Zavod za kulturo Šoštanj, postavljena pa je bila s pomočjo Muzeja Velenje.

AMADEJA KOMPREJ

► Krožek ročnih del

Krožek ročnih del, ki je dolga leta deloval v okviru UNI III, se je pred dvema letoma na željo članic iz Šoštanja pridružil krožkom, ki potekajo pod okriljem Društva upokojencev Šoštanj. Dobivajo se enkrat tedensko v prostorih društva, njihova učiteljica je ves čas Marija Kuzman, ki se s tovrstnim mentorstvom ukvarja že od leta 1993.

V torek, 17. aprila, so članice Aleksandra Borovnik, Zinka Kolar, Milena Heindl, Avgušтина Rinaj, Cvetka Šteharinik, Erika Amon, Cilka Šmon, Marjana Lesjak, Zdenka Uršnik, Štefka Likeb in Ljuba Forštner pripravile razstavo, na kateri so predstavile predvsem izdelke iz zadnjega obdobja ustvarjanja. Postavitev so dopolnjevali kipci Helge Novak, a že sam izbor izdelkov je ustvarjal čudovit pogled v svet čipk. Po besedah mentorice so dela različnih težavnostnih stopenj in tudi različnih načinov. Razstava je presenetila celo članice same, saj pridejo izdelki do izraza šele, če so primerno prikazani.

M. B. K.

Foto: Dejan Tonkili

➤ Cvetje iz krep papirja

Kulturnica Gaberke vsako leto organizira učno delavnico za pletenje rož iz krep papirja.

Ker konec marca pomlad še ni prebujena, za nekaj tednov domove poživijo cvetje, izdelano iz krep papirja. Samo od spretnosti mojstrice je odvisno, koliko izdelek odstopa od naravnega cveta. Učna delavnica je precej zanimiva tudi za otroke, ki se radi pohvalijo z izdelanimi cvetlicami. Tako se ni bati, da bo tradicija pozabljena.

A. GRUDNIK

Foto: A. Grudnik

➤ Kulturni dan v prvem razredu

BRATI pomeni početi podvige.

BRATI je možno marsikaj.

Recimo: grozdje in fige in knjige in med BRATI še kaj.

Tone Pavček

V prvem triletju je za učence pomembno, da se naučijo učinkovito uporabljati vse oblike jezika – govorjenje, poslušanje, branje in pisanje, ter tako pridobivajo komunikacijske spretnosti. Pri tem učenju potrebujejo zanesljivo in spodbudno podporo tako staršev kot šole.

Na poti do vzgoje dobrega bralca je treba otroka vključevati v sodelovalen odnos z vrstniki in odraslimi, ga naučiti prepoznavati ter povezovati glasove in črke, mu predstaviti različne bralne strategije in mu že od malih nog ponujati čim več različnih vrst čtiva oz. bralno spodbudno okolje. To ne pomeni le, da mu je na voljo veliko knjig iz knjigarn in knjižnic, temveč tudi to, da ima nekoga, s katerim bere in se pogovarja o prebranem.

V prvem razredu s prijaznimi oblikami in metodami pripravljamo učence do kolikor je mogoče gladkega in funkcionalnega branja ter uporabe le-tega za učenje, ustvarjanje, razmišljanje in razvedrilo. V pouk vsakodneвно vnašamo dejavnosti, s katerimi želimo doseči pri učencih pozitiven odnos do knjige. Izvajamo različne vaje za razvijanje slušnega zaznavanja, vidnega zavedanja, bogatenje besednega zaklada, spontanega in sproščenega govornega nastopanja, razvijanja pozornosti ipd. Posamezniku omogočamo individualno napredovanje po njegovih zmožnostih, spodbudo pri osvajanju tehnike branja in veliko bralnih vaj. Petkov kulturni dan smo še posebej načrtovano ves dan namenili bralni pismenosti. Najbrž se vsi strinjamo, da je bralna pismenost za človeka potrebna. Kdor ne zna brati, se sramuje, težko pridobiva druga znanja, kar slabo vpliva na njegovo uspešnost in samozavest.

Učiteljice smo učence motivirale z nebesednimi gibalnimi, sprostivnimi, domišljjskimi in družabnimi igrami. Nekaj časa smo namenili pogovoru, pripovedovanju in samostojnemu branju zgodb ob slikanici brez besedila in ob slikanicah z besedilom. Ali so učenci razumeli prebrano,

Foto: Bogomira Klinc Vrčkovnik

smo preverili tako, da so morali izvajati gibe enako kot v prebranem besedilu, ustno odgovarjati na zastavljena vprašanja, narisati, kaj jim je bilo v zgodbi všeč, ugotoviti pravičen naslov njim že znanih pravljic in povedi postaviti v smiselno zaporedje. Ob koncu je vsaka skupina ob izdelanem plakatu na temo »Naj branje postane vidno« poročala o opravljenem delu. Ključnega pomena pri delu sta bili motivacija in lastna aktivnost.

Ker smo si vse šolsko leto izposojali knjige iz šolske knjižnice in pridno brali za bralno značko, nas je obiskal mladinski pisatelj Žiga X. Gombač. Povedal nam je marsikaj zanimivega o svoji poti pisateljstva. Prijeten kulturni dan smo zaključili v knjižnem kotičku, ki smo ga poimenovali Vzemi, preberi, vrni. V njem so učenci po lastnem izboru izbirali med umetnostnimi in neumetnostnimi besedili, ki so jih prinesli od doma. Obstaja rek, ki pravi, da se pot proti znanju začne z obračanjem strani. Učence in učenci prvih razredov smo torej na dobri poti.

MIHAELA OVČJAK

➤ Zlata kocka za Pozojevo grajsko pot

V četrtek, 15. marca, so v Hiši arhitekture v Mariboru podelili nacionalno nagrado zlata kocka 2012. Prejela jo je velenjska družba za promocijo kulturne dediščine Berivka - Poles in družbenica, d. n. o., za projekt Pozojeva grajska pot okoli Velenja. S tem je projekt nominiran tudi za mednarodno nagrado Golden Cubes Awards.

Nagrade zlata kocka se podeljujejo za programe in projekte s področja arhitekture in grajenega okolja, namenjene otrokom in mladostnikom. Javni natečaj, ki ga je Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo, Ministrstvom za šolstvo in šport, Ministrstvom za okolje in prostor, Zavodom RS za šolstvo, Muzejem za arhitekturo in oblikovanje ter Fakulteto za arhitekturo leta 2011 objavila drugi zapored, je del mednarodnega natečaja, ki ga razpisuje Svetovna zveza arhitektov (UIA).

Med osmimi prijavljenimi projekti v treh kategorijah je strokovna komisija na podlagi meril, objavljenih v razpisu (jasno zastavljeni vzgojno-izobraževalni cilji, izvirnost, inovativnost in spodbujanje otrokove ustvarjalnosti, omogočanje boljšega razumevanja arhitekture in grajenega okolja, medkurikularno povezovanje in interdisciplinarno partnerstvo)

podelila nagrado za projekt Pozojeva grajska pot okoli Velenja. Podeljeni sta bili še dve posebni priznanji (zavodu CVIU Velenje za projekt Pravljični prostor Piki, nastal v okviru izobraževanja otrok s posebnimi potrebami kot pripomoček za razvijanje prostorskih predstav in vizualizacij, in mariborskemu dijaškemu domu Lizike Jančar za projekt Likovni krožek dijaškega doma Lizike Jančar v objektu RN s področja arhitekture, v okviru katerega so se posvečali izboljšavam okolja, v katerem živijo mladi).

B

Nagrada zlata kocka 2012 je pripadla družbi Berivka za projekt Pozojeva grajska pot.

► Folklorno društvo Oglarji Šoštanj

Naše društvo si prizadeva za razvoj kulturne dejavnosti z namenom uresničevanja svojih interesov na področju ljudskega izročila in bogatstva kulturnega življenja v mestni občini Šoštanj in širši okolici. Kot skupina delujemo slabi dve leti, pod umetniškim vodstvom Milene Movh. Vadimo dvakrat tedensko v prostorih Kulturnega doma Šoštanj, smo različnih starosti in poklicev. Vsem pa nam je skupna želja po plesu in ljudskemu izročilu. Za nami je že več nastopov, tako v občini Šoštanj, kot izven nje. Največji medijski nastop do sedaj pa je vsekakor bila predstavitev naše skupine v oddaji Na zdravje.

Pripravljamo letni nastop z naslovom: NA PEČI IGRALI, PO PODU PLESALI, NA SENU... na katerega vladno vabimo vse, ki sta jim ljudska glasba in ples blizu. Koncert se bo 18. maja 2012, ob 19 uri v Kulturnem domu Šoštanj.

Za popestritev koncerta bodo poskrbeli: folklorna skupina Gozdarji iz Črne, folklorniki Beli kamen osnovne šole Šoštanj, najmlajši gostje, ki bodo zasedli oder pa bodo otroci Vrtača Šoštanj, ki bodo s svojo simpatično točko pokazali in dokazali, da v srčnem ljudskem plesu in petju preprosto ni mej. Vljudno vabljeni, da preživite z nami nepozaben večer.

TANJA MRŠNĀK PETREJ

Foto: arhiv

► Nova razstava Jožeta Svetine

V razstavišču upravne zgradbe Premogovnika Velenje so v ponedeljek, 19. marca 2012, odprli razstavo slikarja in likovnega ustvarjalca Jožeta Svetine. V njegovih delih se odraža vračanje k naravi, sprehajanje ter čutenje zemlje, življenja in narave same. Njegova skrivnostna sporočila nas pritegnejo in veliko sporočajo – če si le dovolimo.

Jože Svetina raziskuje pokrajino v vseh letnih časih, v različnih vremenskih razmerah in svetlobnih pogojih. Zahajajoče sonce, jutranje meglice, bleščeča snežna odeja, svetloba spomladanskega sonca, sinje nebo in žareče obarvano jesensko listje. Vse to in še mnogo več je upodobljeno v njegovih delih. Sam pravi, da prične slikati, ko doživi trenutek, ki mu potisne čopič med prste in mu ta ukaže delati. Zatem se sprosti in življenje ima zanj znova velik smisel.

Jože Svetina je na odprtju razstave povedal, da je del tega okolja, v katerem živi, vse od Uršlje gore pa do Logarske doline. Vedno si rad vzame čas, da ustvarja v naravi. »Vedno skušam narisati kaj novega in na današnji razstavi so najnovejše slike. Moja službena pot, to je učiteljska, in umetniška, sta bili neločljivo povezani. Veliko utrinkov iz časa učiteljevanja je upodobljenih v slikah. Vesel sem, da se ti otroci, moji učenci, po nasvete še vedno obračajo name.«

Razstavo je odprl član Uprave Premogovnika Velenje dr. Vladimir Malenkovič: »Naš sokrajan in umetnik Jože Svetina je s svojim požrtvovalnim delom na pot pospremil mnogo generacij mladih, ob tem pa je bil aktiven tudi na umetniški ravni. Premogovnik Velenje je družbeno odgovorno podjetje, ne samo na področju do ljudi in okolja, temveč tudi na področju umetnosti. Umetnikova dela zaznamuje predvsem odnos

Foto: arhiv

do narave in napetost v pozitivni energiji, ki jo ljudje doživljamo. Tukaj lahko potegnemo smernice tudi s Premogovnikom Velenje in našo dejavnostjo, saj smo neločljivo povezani z naravo, ki nas vedno znova navdušuje in opozarja, da je nepredvidljiva in da jo moramo spoštovati, in na drugi strani z energijo, ki jo ustvarjamo ljudje, in energijo, ki je naš primarni produkt. S pomočjo teh fotografij bomo prejeli še več pozitivne energije, ki nas bo vodila pri vsakdanjem delu.

Razstava bo na ogled do 18. maja.

TADEJA MRAVLJAK JEGRIŠNIK

► Muzej premogovništva Slovenije v Velenju ponovno odprt

Zunanji del Muzeja premogovništva Slovenije v Velenju ponovno odpira svoja vrata. Že obstoječe zbirke o premogovništvu bodo obogatene z novimi scenami, ki si jih bo moč ogledati od torka, 17. aprila 2012, dalje. V površinskem delu Muzeja premogovništva Slovenije bo na ogled bogata centralna zbirka slovenske tradicije premogovništva z razstavo razvoja premogovništva od prvih najdb do Velenjske odkopne metode, ki je ime Premogovnika Velenje popeljala v svet. Prikazi zgodovine, knapovskega stanovanja pred letom 1930, črne garderobe, kopalnice in legende o skoku čez kožo bodo obiskovalcem omogočili pravo predstavitev o življenju in delu rudarjev. V notranjosti zunanjega dela muzeja je dodana osnovna scena iz jamskega dela muzeja, v kateri nas bo Anton Aškerc popeljal skozi zgodbo razvoja premogovništva, v fazi urejanja pa je tudi nova zbirka jamomerskih in geodetskih naprav. V muzejski trgovini bodo obiskovalcem na voljo različni spominki.

Poleg že obstoječih scen bosta v muzejskem parku na ogled dve dodatni sceni. Prva bo prikaz starega načina lesene podgradnje in mejnikov v razvoju premogovniške dejavnosti v Šaleški dolini v primerjavi

s svetovnimi dosežki in dogodki. Druga bo prikazovala tehnologijo podpiranja jamskega prostora z jeklenim ločnim podporjem.

V kratkem v muzejskem parku načrtujejo še sceno, ki bo prikazovala razvoj premogovništva skozi izdelavo in obstoj jaškov. Pripravljajo tudi nadvse zanimivo predstavitev premogovniškega voznega parka, kot so lokomotive in različne vozne enote – hunt, kiper in podobno.

V Razstavišču Barbara skozi vse leto potekajo priložnostne razstave. Najprej bo že v ponedeljek, 23. aprila 2012, ob 13. uri na vrsti odprte razstave iz zbirke Mirana Mošnika, v okviru katere bodo predstavljene rudarske

Foto: arhiv

svetilke, ki veljajo za enega od rudarskih simbolov. 16. maja bo v okviru Evropske prestolnice kulture odprtje razstave fotografij društva Revi-vas »Izgubljeni kraji v novi luči« o izginjanju vasi in manjših krajev v Šaleški dolini v 20. stoletju, predstavljeni pa bodo tudi nekateri drugi evropski kraji. Omenjena razstava bo na ogled do 31. avgusta.

Obisk je možen od 17. aprila 2012 dalje, in sicer od torika do nedelje od 8.30 do 17.00 (sprejem zadnje skupine ob 15.00) ter vsak prvi četrtek v mesecu od 11.30 do 19.30 (sprejem zadnje skupine ob 18.00). Ob ponedeljkih bo muzej zaprt.

STOJAN ŠPEGL

► Reik za tretje življenjsko obdobje

Udeleženci Univerze za tretje življenjsko obdobje, ki deluje na Ljudski univerzi Šentjur, so se tokrat seznanili z reikijem. Obiskal jih je Zlatko Šafarič, ki se ukvarja z reikijem in jim predstavil to metodo samopomoči. Reiki je metoda naravnega zdravljenja in samozdravljenja, ki se izvaja s polaganjem rok. Ideja je v tem, da naj bi v vsakem bitju krožila univerzalna življenjska energija. S pomočjo te energije naj bi zdravili telo, um in duha.

Beseda reiki je sestavljena iz besede rei, ki pomeni »univerzalno« in se nanaša na raven duha in telesa ter besede ki, ki pomeni življenjsko vitalno energijo, ki se pretaka po telesu živih bitij. Ljudje, ki se ukvarjajo s tem, trdijo, da obstaja univerzalna, življenjska, duhovna energija, ki

ima lahko zdravilne učinke na telo in duha. Do te energije lahko pride vsak, vendar le ob prisotnosti reiki terapevta. Velja prepričanje, da ta energija potuje iz rok terapevta na telo pacienta oziroma na del telesa, kamor terapevt postavi dlani. Obstajajo štiri stopnje reikija. V Sloveniji se je razširil okoli leta 1985.

DAMJANA FIRER

Foto: D. F.

► Čistilna akcija brez meja

Čistilna akcija Očistimo Slovenijo je sicer že za nami, vendar posebno pohvalo zasluži organizator TD Skorno. Vzpodbudno je predvsem dejstvo, da je bilo med udeleženci akcije več kot polovica mladih, kar pomeni, da se tudi mladi zavedajo, da moramo nekaj storiti za svoje okolje. Udeleženci čistilne akcije so čistili tako po svoji KS, kakor tudi del KS Lepa Njiva, kjer vodijo skupne planinske poti, (Šaleška transversala in E6 - evropska pešpot). Pohodnikov po teh poteh namreč ne zanima pripadnost teh poti, dobijo pa celotni vtis čistoče in urejenosti. Takšno je bilo mnenje udeležencev čistilne akcije, ki so čistili tudi po sosednji KS, ne glede na to, kjer poteka meja. Zares pohvale in zgleda vredna akcija TD Skorno.

IVAN JAKOPANEK

Foto: Ivan Jakopaneč

► Virtualni obisk Premogovnika Velenje

Leto dni zatem, ko je Premogovnik Velenje na spletni strani www.rlv.si prvič na svetu podzemno pridobivanje premoga predstavil na virtualni način, je rubriko virtualna predstavitev še obogatil. Poleg interaktivnega vpogleda v dogajanje na podzemnih deloviščih obiskovalcem omogočamo tudi vpogled na zunanja delovišča.

Premogovništvo kot proces podzemnega pridobivanja premoga je tistim, ki se ne srečujejo s to dejavnostjo, popolna neznanka. Z virtualno predstavitev Premogovnika Velenje omogoča vsem obiskovalcem spletne strani interaktivni vpogled tako v dogajanje v jami kot tudi na površini. Ključnim točkam in opremi v jamskem prostoru (pripravo in odkopno delovišče, črpališče, drobilnik premoga, vrtnali stroj, viseča dizel lokomotiva, ranžirni vlak, napredovalni stroj, sedežnica, podajalnik jeklenega ločnega podporja, demonstracija uporabe dihalnika v primeru povečane koncentracije plinov, nadzorna soba in drugim) so se pridružile še interaktivne 360° prostorske slike površine. Prikazani so deponija premoga, nasip pepela, usadalniki zaprtega

krogotoka tehnološke vode ter gradbišče novega izvoznega jaška NOP II, za katerega v Premogovniku Velenje radi rečemo, da je izziv naše generacije. Z virtualnim sprehodom lahko obiskovalci doživijo vizualno izkušnjo in potujejo po površinskem delu v kar treh letnih časih - pomladi, poletju in zimi.

Gre za nazorno predstavitev, saj interaktivna 3D-slika omogoča, da si vsebino po svojih

željah ogledujemo v vseh smereh. Vizualizacija je avtorsko delo Boštjana Burgerja.

Virtualno predstavitev Premogovnika Velenje si lahko ogledate na spletnih povezavah <http://www.rlv.si/si/deponija/uvod.html> in <http://www.rlv.si/si/VRRLV/nacrt.html>.

Vabljeni k ogledu!

TADEJA MRAVLJAK JEGRIŠNIK

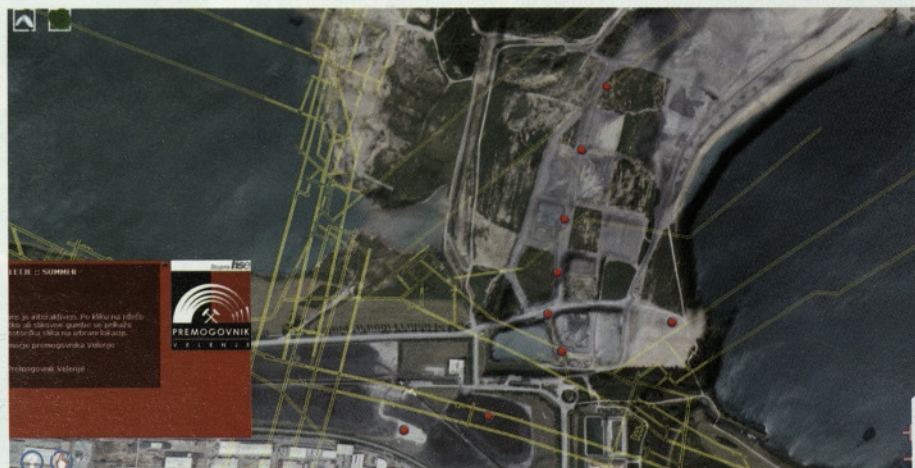

Foto: arhiv

Zapisani (v) glasbi

PRIPRAVILA: MELITA JELEN

> VIKEND

Ansambel Vikend se v tem času pripravlja na festivale. Izpostavili pa bi svoje zasebno življenje, saj bo v tem letu zelo pestro, polno bo zabave in lepih presenečenj. Že v mesecu maju se bo poročil član ansambla Peter Osetič, v mesecu juliju pa bo vodja ansambla Rajko Petek postal drugič očka. Razlogov za dobro voljo jim zagotovo ne bo manjkalo.

Foto: arhiv

> SLOVENSKI EXPRESS

Slovenski express predstavlja novo skladbo *Premisli dvakrat*, ki je po prvih komentarjih naletela na enkratni odziv pri poslušalcih in kritikih. Glasbo in aranžma je napisal kar pevec te skladbe Franci Falant, tekst pa je prispeval Boštjan Kocijančič. Skladbo so premierno predstavili na spletni strani, slišimo pa jo lahko že tudi na vseh radijskih valovih. Skupina v letošnjem letu praznuje 15. obletnico delovanja, zato so se odločili, da bodo sami sebi pripravili nekaj daril in presenečenj in eno izmed njih, pravijo, lahko slišimo v skladbi *Premisli dvakrat*.

Foto: arhiv

> BOŠTJAN DERMOL

Boštjana Dermola poslušalci in gledalci že dobro poznajo. Odra navajen se pojavlja kot voditelj prireditev in glasbenik. Član skupine *Slovenski express* nastopa tudi kot samostojni glasbenik, dela na radiu in ob vsem tem hodi še v službo. Na samostojnem glasbenem področju je za to pomlad pripravil novo pesem z naslovom *Lubika*, ki je kot nalašč za vse zaljubljenke. Glasbo in besedilo je napisal sam, kmalu bo za to pesem posnel tudi videospot. Ideje, pravi, črpa iz svojega življenja. Snema nove skladbe in kmalu jih bo imel dovolj za zgoščenko. Pred kratkim je nastopil tudi na televizijskem šovu *X Factor*, kjer se je predstavil s pesmima *Easy od Faith no more* in *Everything od Bubbleta*, sledil pa je tudi skupinski nastop. Njegova želja ostaja peti nekoč z velikih orkestrom in ob tem videti ogromno množico ljudi, ki bi tja prišla zaradi njega.

Foto: arhiv

> SLOVENSKIH 6

V ansamblu Slovenskih 6 se prav tako lahko predstavijo z nekaj novostmi. Zamenjali so klarinetista, tako da je namesto Gregorja Dermola novi član ansambla Urban Knez, ki prihaja iz Trbovelj. Posneli so nov valček, ki ostaja pripravljen za kakšen letošnji festival, trenutno pa snemajo tudi novo pesem, kjer se bo ponovno izkazal najmlajši član ansambla Blaž Turinek, ki je dober imitator legendarnega Franca Koširja. Za nemško področje pripravljajo novo zgoščenko, ki bo izšla meseca maja in jo bodo predstavili v Avstriji, v mestu Pottschach, kasneje pa tudi v Švicarskem kraju Hedingen. Pravijo, da je veliko zanimanja za igranje v tujini, zato je potrebno tudi njim predstaviti svojo glasbo. Omenili pa so, da pogosto vadijo, saj pripravljajo zanimiv program za veselice, poroke in podobne stvari.

Foto: arhiv

> KVINTET HEY

V letu 2011 so izdali zgoščenko z naslovom *Za družbo vsako*, na kateri je 14 avtorskih skladb. Avtor večine skladb je Uroš Supovec, nekatere pa so ustvarili člani sami. V zimskih mesecih so se izpopolnjevali, dopolnjevali program in se udeleževali raznih televizijskih in radijskih oddaj. V prihajajočem letu načrtujejo snemanje videospota, pripravljali pa se bodo tudi za nastop na festivalu Chiemsee, ki bo potekal v mesecu juniju. Poleg vsega naštetega jim nastopanja in obveznosti ne bo zmanjkalo.

Foto: arhiv

► ANSAMBEL SPOMINI

Ansambel Spomini je letos januarja dopolnil 8 let igranja. V tem času se je zvrstilo že veliko takšnih in drugačnih nastopov, kjer veselja ni manjkalo. Lani junija so posneli videospot za polko Še ni recesije. Snemanje je potekalo v Karma baru in Vili Široko v Šoštanju v sodelovanju z ekipo TV Veseljak. Pravijo, da zabave, jedače, pijače in dobrega vzdušja ni manjkalo.

Pri Igorju Podpečanu so pred kratkim posneli dve novi skladbi, s katerimi se bodo predstavili širši javnosti. Za obe skladbi je besedilo napisala Vera Šolinc, glasbo in aranžma pa je prispeval Franc Šegovc. Sodelovanje s Francem Šegovcem jim je v posebno veselje in se radi dobijo pri njemu na vajah. Občudujejo njegovo delo, saj ima za sabo že preko 700 viž, idej pa mu še vedno ne manjka. Franc Šegovc je v februarju izdal tudi Notni zvezek pesmi za male vokalne skupine in zборе. Zvezek

vsebuje 15 vokalnih skladb in besedil, priložena je zgoščanka, na kateri so vokalni acapella posnetki znanih skupin, med katerimi najdemo tudi Spomine s pesmijo Pod malim hrastom.

Letos poleti Spomini pripravljajo snemanje videospota za nov valček Pismo brez naslova in se že veselijo snemanja s TV Golica. Držijo se reka, da kdor poje, slabo ne misli. Na nastopih se trudijo, da ostanejo za njimi lepi Spomini.

Foto: arhiv

► Obletnica Ženskega pevskega zbora

»Cenjene obiskovalke, spoštovani obiskovalci, drage sokrajanke in sokrajanji, lepo pozdravljeni na koncertu ob 30. obletnici delovanja ženskega pevskega zbora Lokovica.«

A temi besedami se je začel slavnostni koncert ženskega zbora z gosti in večer je res izvenel v duhu pregovorov, ki so se zasedrali v ljudskem izročilu:

Kdor poje, zlo ne misli. Kdor poje rad, ostaja mlad. Lepa pesem srce razvedri. Pesem prežene človeku skrbi. Tam bodi, kjer pojo, hudobni pesmi nimajo. Blagor hiši, kjer se petje sliši. In še bi se kaj našlo, med drugim tudi misel Richarda Wagnerja: »Najstarejše, najpristnejše in najlepše glasbilo, kateremu se mora današnja glasba zahvaliti, da je sploh tu, je človeški glas.«

Ženski pevski zbor Lokovica je začel z delovanjem leta 1982, v zimskem času tega leta pa so imele že svoj prvi nastop v Lokovici za starejše krajanje. Prvi začetki so bili bolj družinski, saj so v zboru prepevale kar štiri mame skupaj z dvema hčerama, drugače pa je zbor štel dvajset pevk. Z leti se je v zboru zamenjalo kar nekaj pevk, danes jih pa na odru stoji petnajst. Vaje imajo enkrat, pred nastopi pa dvakrat tedensko. Sodelujejo tudi z moškim pevskim zborom Lokovica, skupaj pa največ prepevajo v domačem kraju, seveda pa tudi na raznih revijah, npr. v Velenju na reviji pevskega zbora, v Stični, kamor gredo že trideseto leto in še na raznih drugih nastopih po krajevnih skupnostih. Vsako leto imajo med pet do deset nastopov, pojejo pa tudi na podoknicah. Do sedaj so peke že na štirih. Glede podoknic gre kar malo graje lokoviškimi fantom, ki si niso 'zrajtali' in tako so si pač ženske začele same peti podoknice. Osem let je zbor vodila ga. Jelka Repenšek, kar dvaindvajset let pa ga. Simeona Strahovnik. Pevke se obema najlepše zahvaljujejo. Zahvaljujejo se tudi Štefki Storžič Silvi Dermol, ki sta bili pobudnici za začetke pevskega zbora v Lokovici.

Lahko bi rekel, da je petje način življenja, je neke vrste odvisnost, ampak pozitivna, da ne bo kdo narobe razumel. Petje nas spremlja ob veselih, žalostnih dogodkih, petje zbližuje, s pesmijo preženemo strahove, pesem nas lahko potolaži, razveseli, lahko nas tudi potre, nam vzbuja upanje, nas ojača, prebudi spomine, čustva, spremlja nas na vsakem koraku, je v mislih, v zraku, je v vodi, vse okoli nas je pesem. Pesem je življenje in brez pesmi bi bili prazni kot je prazna izpraznjena vrečka bombonov. Pesem je torej naš najslajši bombon, čuvajmo jo, negujmo, naj raste z nami.

P

Foto: Dejan Tonkari

V soboto 19. maja Vas Oktet Zavodnje prijazno vabi na koncert ob njihovi 35. letnici delovanja. Koncert bo v Domu krajanov Zavodnje ob 20. uri. Sodelovali bodo Šentjernejski oktet, Moški zbor Ponikva pri Žalcu, Kvintet iz Celovca in Ta pravi faloti. Vstopnine ni, lep večer vam za svoj jubilej podarja Oktet Zavodnje, zato prijazno vabljeni.

Foto: arhiv

KOMUNALNO PODJETJE VELENJE

*Ob prazniku dela
vam iskreno čestitamo!*

Kavarna & Sostanj
...prijeten prostor za vse generacije.

*Čestitamo za 1. maj
in vas hkrati vabimo
na našo teraso!*

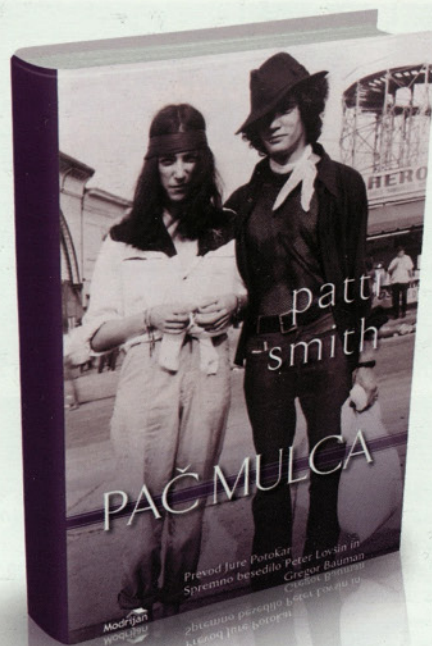
► Patti Smith *Pač mulca*

Redko berem avtobiografije, bolj so mi pri srcu zgodbe o »navadnih« brezimnih ljudih vseh koncev sveta. Vendar me je knjiga pesnice/rokerke/pankerke *Patti Smith Pač mulca* pritegnila že s svojo naslovnico. Lahko bi rekla, da me je ujela na trnek, s podobo dveh mulcev, ki me je odnesla v moja najstniška leta, ko sem sanjala o Woodstocku, uživala ob Rollingih in se trudila oponašati Janis Joplin...

Ko je leta 1989 takrat že svetovno znani fotograf Robert Mapplethorpe umiral za aidsom, mu je Patti obljubila, da bo napisala njuno zgodbo, kako sta, prišla v New Yorku, trčila drug ob drugega ter se v resnici nikoli več zapustila. Patti ni hitela s pisanjem. Počakala je, da so se spomini na njuna ustvarjalna leta posedli, da so s časovno razdaljo odpadle odvečne strasti in je lahko med bralce poslala knjigo, ki bi jo, kot je dejala na eni od predstavitev, z veseljem prebral tudi Robert, ki ni slovel kot knjižni molj. Z zgodbo *Pač mulca* (Just Kids, ki jo je za založbo Modrijan prevedel Jure Potokar) Mapplethorpe nedvomno ne bi imel težav, saj jo je Patti Smith napisala skozi njune skupne oči, včasih tudi skozi skupni filter. To je zelo njuna in zato tudi najbolj resnična zgodba o tem, kako postaneš umetnik in kako pomembno je, da te tvoj človek ceni in predvsem zelo razume.

Patti Smith v knjigi počasi, in ko se ji zdi potrebno, zelo natančno popisuje njuna newyorška leta, ko sta še iskala izraz, ure in ure v popolni zbranosti čepela drug ob drugem in ustvarjala. Za preživetje je bila ona zaposlena v knjigarni, on, veliko bolj zaskrbljen zaradi klavnega finančnega statusa, je pograbil priložnostna dela. Pogosto sta imela denar le za eno vstopnico v muzej ali galerijo, zato sta se pri ogledih izmenjevala in si potem podrobno poročala, kaj sta videla. Oba sta verjela v moč umetnosti in drug v drugega, da jima bo nekega dne uspelo. Toda Pač mulca nikakor ni zapis o revnih, nerazumljenih, genialnih umetnikih, ki jih nahrani že Rimbaudova pesem ali pogled na Modiglianija. Potem ko sta se kot par razšla, nekaj časa tavela po svoje (Mapplethorpe med drugim v iskanju svoje prave spolne identitete) ter bila zaradi tega dokaj nesrečna, sta si obljubila, da ne bosta nikoli več zapustila drug drugega, dokler ne bosta vedela, da lahko ostaneta sama. Začelo se je obdobje bivanja v legendarnem hotelu Chelsea.

Tam so se družili bolj ali manj znani umetniki, večinoma brez denarja, ter si pripovedovali zgodbe, brali pesmi, muzicirali, se jokali, smejali, prepirali in zganjali ljubosumje. Patti je tolažila Janis Joplin, imela razmerje s Samom Shepardom, prijateljela z Allenom Ginsbergom in s precejšnjo zadržanostjo spremljala Mapplethorpovo udinjanje pri Andyju Warholu (»Raje sem imela umetnika, ki je preobrazil svoj čas, ne pa, da bi ga zrcalil.«) Čeprav spomine na to obdobje spremlja pridih romantičnosti, so hkrati še en opomnik, da je bilo treba takrat v uspeh vložiti veliko dela, da si enostavno moral biti popolnoma predan, ne pa da si se zanašal predvsem na menedžerske bergle. Šele nato so prišli na vrsto njeni pesniško-glasbeni nastopi v klubu CBGB, in šele ko je Mapplethorpe ustvaril neskončno vrsto kolažev in instalacij, je ugotovil, da je njegov medij fotografija. Brez

bližnjic. *Pač mulca* ne gradi na uporabi natančne zgodovinske kronologije in tudi ne na klasičnem konceptu avtobiografije, temveč se obrača v intimo. V osebni svet Patti in Roberta, v njune družinske razmere, strahove, ambicije, obsesije, v njun skupen boj za preživetje, iskanje umetniškega izraza in prostora pod soncem. V ozadju pa, kot že rečeno, stojijo obrazi, pripetljaji, energija Amerike, New Yorka šestdesetih, sedemdesetih in osemdesetih let.

Patti Smith z izjemnim občutkom niza posamezne fragmente, spretno povezuje koščke svojega življenja, osvetljuje zgodbe svojih sopotnikov ter zelo uspešno združuje intimo in dokumentarnost. Njen literarni talent je nedvoumen; odlikuje ga občutek za jezik, tempo ... Zdi se, da njena poetika ne izgublja časa z balastom, pripoved dobro teče in se ne ustavlja pri »manj pomembnih« podrobnostih, obenem pa ni ujeta v nekakšno nostalgično obujanje starih dobrih časov. Pač mulca je tako v veliki meri dokaz avtoričinega ustvarjalnega razpona, moči njenega izraza, obenem pa deluje – kar je najpomembnejše – kot svojevrsten poklon vsemu tistemu, kar je pač bilo med njo in Robertom.

Patti se je v omenjeni knjigi izkazala za imenitno pripovedovalko. Najbolj razveseljivo je, da njen roman zlahka deluje tudi zunaj avtobiografskih okvirov, kot »pač roman« dveh »pač mulcev«, ki sta se odločila življenje posvetiti umetnosti, in to v svetu, ki idealizmu in sanjam ni (bil) ravno naklonjen, še več, umetnike sili h kompromisom, ki jih v umetnosti ne bi smelo biti, ne glede na to, ali gre za glasbo in poezijo ali za fotografijo. Patti Smith je bila vedno vitalistična umetnica, njena znamenita izjava je, da ne bi nikoli naredila samomora, saj bi s tem zamudila naslednjo ploščo Rolling Stones. Robert Mapplethorpe ni bil nikoli komercialni fotograf v pravem pomenu besede; bil je fotograf rož in znanih osebnosti, a v prvi vrsti vendarle umetniška duša in s tem »podvržen krizam«. Srečanje dveh podobno razmišljujočih lahko povzroči dvoje: popolno dekadenco in propad obeh ali pa umetniški »statement«, ki ga vsak zase in hkrati družno zapustita zgodovini. Pravzaprav sploh ne bi potrebovali knjige *Pač mulca*, da bi ugotovili, kako se je pri dvojcu Smith-Mapplethorpe zgodilo to drugo, čeravno je bila ona medijsko nekoliko bolj v ospredju. Dobi pa s to knjigo tovrstno dognanje dobro podkrepitev; pri

slovenski izdaji tudi s spremnima besediloma Gregorja Baumana in Petra Lovšina. Prvo ponuja poglobljeno sintezo romana in njegovih širših družbenogodovinskih korenin, drugo pa podaja osebno videnje glasbe in literature avtorice, ki je tudi pri nas pustila precejšnjo sled.

Patti Smith se je v knjigah vzporedno s tem dokazala kot pomembna in imenitna pesnica, ki svojih besed ne omejuje na pop ali rockovske kalupe in klišeje. Dekle, ki je leta 1967 z Rimbaudovo knjigo pod roko brez denarja pičilo v New York, da bi tam dalo duška umetnosti, ne pa umiranju na obroke za tekočim trakom, v tovarni učbenikov, v natakarski uniformi ali za blagajno knjigarne, ni nikoli računalo s štadionskim življem, pač pa je pretuhtavalo besede in jih prav kmalu vezalo v melodije, s spremljevalnim bendom ali brez. Srečanje z Robertom Mapplethorpom med delom v knjigarni je njenemu idealu pristavilo dodano vrednost v obliki debat in »življenja umetnosti« (tudi) skozi ljubezen, kar se je pozneje, ko sta se z Mapplethorpom razšla, pokazalo (tudi) v življenju z glasbenikom Fredom »Sonicom« Smithom (iz benda MC5).

Morda se sliši romantično, lirično, toda pričujoča knjiga je (tudi) romantična; predvsem pa lirična, a hkrati v svoji neposrednosti brezkompromisno prepričljiva.

In če so najzanimivejši deli romana tisti, v katerih Smithova opisuje svoj prihod v New York in pozneje prva glasbena »srečevanja« z bendom, si ne moremo kaj, da v luči leta 1978 in njenega komercialno prelomnega albuma *Easter* ne bi pomislili na vrstici, ki morda, v formi rockovske balade seveda, najbolje povezuje glasbeno-življenjski ideal Patti Smith: »Because the night belongs to lovers / because the night belongs to us ...« Medtem ko je Springsteen ta dva verza ponesele v neslutene komercialne višave štadionskega pop-rocka osemdesetih, sta se pri Patti Smith udeleževala v »molku osemdesetih«, v albumih, ki so sledili po smrti Freda Smitha, in v njenem celotnem opusu, prežetem s fotografijo Roberta Mapplethorpa in nočmi, ki so jima pripadale. Morda se sliši romantično, lirično, toda pričujoča knjiga je tudi romantična; predvsem pa lirična, a hkrati v svoji neposrednosti brezkompromisno prepričljiva. Njena dragocenost je tudi v tem, da je nekakšna kronika newyorške scene sedemdesetih in obenem preglednica zgodovine rocka šestdesetih. Avtorica namreč ne opisuje zgolj romantičnih in vsakdanjih epizod z Mapplethorpom, pač pa spregovori tako o *Between The Buttons* kot o *Hey Joe*, tako o Beatlih kot o Janis Joplin. Referenc je ogromno, glasbenih, filmskih, literarnih in drugih.

»Zakaj ne morem napisati nečesa, kar bi prebudilo mrtve?« se sprašuje Patti Smith, morda niti ne zavedajoč se, da je ustvarila nekaj drugega, česar ni treba prebujati, saj nikoli ne umre (...)

Robert Mapplethorpe je leta 1989 umrl. »Zakaj ne morem napisati nečesa, kar bi prebudilo mrtve?« se sprašuje Patti Smith, morda niti ne zavedajoč se, da je ustvarila nekaj drugega, česar ni treba prebujati, saj nikoli ne umre: iz čudne ulice, v katero je rokenrol zašel v sedemdesetih, ga je s še nekaterimi velikimi protagonisti – med njimi sta soavtor *Because The Night* pa njen pokojni soprog Fred – pomagala privzdigniti v nekaj več kot le alternativno podobo pop glasbe: v umetniški izraz, enakovreden drugim vejam umetnosti. S tem je nadaljevala pot, ki jo je v petdesetih (za hipec) začel Elvis, ki so jo podedovali in nadgrajevali umetniki, kot so The Beatles, The Rolling Stones, The Kinks, The Doors, The Who, Dylan, Cohen, Hendrix, Randy Newman, Springsteen...

»Heroji nikoli ne umrejo, samo pojenjajo,« pravi star rek. In nadaljuje: »Da bi nato lahko spet vstali!«

Dogodki in ljudje

► Evropsko prvenstvo RoboCupJunior Slovaška

Na tekmovanju RoboCupJunior, ki je potekalo v Slovaškem mestu Sabini je sodelovala skupina dijakov Elektro in računalniške šole: Andraž Roškar, Tadej Sevcnikar in Jure Ledinek ter učenca Anže Kumer in Rok Urbanc iz OŠ Šoštanj. Tadej Sevcnikar je dosegel 3. mesto z najboljšim časom tekmovanja, Andraž Roškar 6. mesto, Jure Ledinek s svojim robotom 8. mesto. Z rezultati smo bili kar zadovoljni. Upali smo na svetovno prvenstvo, vendar so stroški previsoki, zato se bomo potrudili tudi drugo leto, če bo tekmovanje kje bližje.

Vse skupaj pa je bila tudi prijetna dogodivščina

Na Slovaško smo se odpravili v sredo, 21.3.2012, skupaj z učitelji Primožem Šajno, Markom Rutnikom in Danico Verdev iz OŠ Šoštanj. Tekmovali smo v kategoriji RoboReševalec in kar 25 ekip se je pomerilo v tej kategoriji. Robot je moral prevoziti labirint po črni črti in posameznih odsekih, obvoziti je moral oviro in peljati po klancu, na koncu najti in dvigniti pločevinko in jo peljati v kot črne barve.

Hkrati so potekala tudi tekmovanja v drugih kategorijah: robotski ples, robotski nogomet in vožnja po labirintu.

Udeleženci tekmovanja so bili večinoma Slovaki, pridružila se je naša skupina in ekipa iz Maribora, ki je tekmovala v vožnji po labirintu.

Ob prihodu smo bili najprej razočarani. Nastanili so nas v stare in zatohle sobe dijaškega doma. Poligon za tekmovanje so postavili šele zvečer, tako da smo šele takrat lahko preizkusili robote. Programe za le-te smo potem prilagajali na novo progno pozno v noč, vse do jutra. Spanja je bilo malo, komaj 2 dobri uri.

Drugi dan se je tekmovanje začelo z enurno zamudo. Vsak tekmovalc je imel na voljo tri vožnje. Od treh sta se upoštevali dve najboljši, dva najboljša časa sta se seštela. Nam je to dobro uspelo. Naši roboti so bili zelo hitri v primerjavi z drugimi; najboljši čas tekmovanja smo imeli (04:13). Za primerjavo: Slovaki so dosegli (15:42). Prvi krog nam ni šel ravno dobro zato, ker smo program pisali v Mariboru, na tekmovanju pa je bila proga bolj enostavna, zato smo lahko naredili program hitrejši, drugi in tretji krog smo dokazali, da znamo dobro z roboti. Čeprav drugi tekmovalci niso bili slabi, je treba priznati, da prave konkurence ni bilo. Po razglasitvi, ki je bila zvečer, smo se sprehodili po mestu. To je majhno, monotono, veliko je cerkva, naleteli smo na hotel s tremi zvezdicami, kar je pravi luksuz. Ni manjkalo tudi trgovine LIDL, vsaj nekaj, kar nam je znano iz naših krajev.

Hrana ni bila po našem okusu, jedli smo njihove specialitete, za katere ne vem, kako se imenujejo, vendar niso preveč dobre; ena od njihovih specialitet ima okus po naših napol kuhanih štrukljih. Druga specialiteta je zelje s sirom. Najbolj okusna mi je bila jed, podobna kokošji obari. Da pa niso bili naši želodci lačni, smo se odpravili v bližnjo restavracijo, kjer smo naleteli na zelo poceni stvari. Na primer: pražen sir, krompirček, tatarska omaka in pepsi je zneslo 3,95 €. Za sladico smo si privoščili sladoled, ki stane 0,30 €.

To je le ena od stvari, so pa vse cene v restavracijah zelo nizke. V trgovinah pa so kar enake oz. odstopajo za kakšen cent.

Ko smo se vračali, smo se ustavili tudi ob Blatnem jezeru, ostanek nekdanjega Panonskega morja. Je turistično zelo razvito, številne trgovine, restavracije ... zanimivo.

Naše strokovno potovanje je ostalo kot prijetna izkušnja, slabe stvari smo hitro pozabili. Spoznali smo nove ljudi, nove jedi, predvsem pa je pomembno, da smo se na tujem zavedli, kako dobro opremo in kakšen luksuz imamo doma. Če ocenim njihovo opremo šole v primerjavi z našo na MIC-u, lahko rečem, da so 20 let za nami.

ANDRAŽ ROŠKAR

► Akcija »starejši voznik«

V Velenju je bila akcija, ki je potekala istočasno po celotni Sloveniji, udeležba najštevilčnejša

V Sloveniji je 12. in 13. aprila istočasno v šestnajstih mestih potekala akcija STAREJŠI VOZNIK, katere organizatorji so bili Agencije RS za varnost prometa, Sveti za preventivo, Mercator centri, Zveza društev upokojencev Slovenije in izpitne komisije RS za voznike. Akcijo so organizirali tudi v Mestni občini Velenje. Že 11. aprila se je teoretičnega dela lastnega preizkusa znanja udeležilo skoraj sto starejših občanov, starih petinšestdeset let in več. Uvodno besedo je imel predsednik Šaleške pokrajinske zveze Društva upokojencev Velenje Drago Seme, ki je bil z udeležbo več kot zadovoljen, in med drugim povedal, da so bile podobne aktivnosti v zvezi z obnovitvijo znanja v cestnoprometnih predpisih že v lanskem in letošnjem letu, da so bile zelo zanimive ter dobro obiskane.

Predavanje je na Mestni občini Velenje vodil Rado Jeromelj, vodja Izpitnega centra za vozniške izpite Velenje, ki je starejše voznike v več kot dvournem predavanju seznanil s kar nekaj novostmi, ki se pojavljajo na cestnoprometnem področju. Poudaril je, da je zaradi vse večjega števila starejših oseb v Sloveniji (že 16,57 odstotkov je doseglo starost več kot 65,5 let, od tega jih ima več kot polovica vozniški izpit) vedno več starejših voznikov, ki pa so iz dneva v dan bolj izpostavljeni nevarnostim. Zmanjšujejo se psihofizične sposobnosti starejših voznikov, slabša se zdravstveno stanje, vedno večja je nestrpnost mlajših voznikov do starejših, zato je še toliko bolj pomembno medgeneracijsko razumevanje. Udeležba in zanimanje za praktični del preverjanja lastnega znanja, ki se je odvijalo v Mercator centru v Velenju, sta bila več kot zadovoljiva. Udeležilo se ga je več kot sto petdeset starejših voznikov nad 65 let. Vsi tisti, ki so želeli preveriti svoje znanje, pretežno s svojimi konjički, so predhodno izpolnili testne pole in se nato skupaj z inštruktorji popeljali po mestu. Mnenja inštruktorjev in članov izpitnih komisij ter seveda voznikov so bila več kot zadovoljiva, saj so vozniki v spremstvu inštruktorja oziroma člana izpitne komisije lahko videli, kakšne napake delajo pri vožnji in čemu bo potrebno v prihodnje posvečati še več pozornosti. Inštruktorji so bili v večini primerov zadovoljni z vožnjo svojih starejših »učencev«, ki so bili mnenja, da bi bilo potrebno določena znanja iz cestnoprometnih predpisov še obnoviti.

► Priznanje za dobro opravljeno delo

V sredo, 28. marca, je bila v prostorih Centra Nova v Velenju skupščina Šaleške pokrajinske zveze društva upokojencev Velenje (ŠPZDU Velenje). Osrednja tema skupščine je bilo poročilo o delu ŠPZDU Velenje v letu 2011 in program dela v letošnjem letu. Udeležba je bila več kot zadovoljiva, kar kaže na vse večjo aktivnost starejših občanov, udeleženih na raznih področjih, ne samo izletništva, športa in kulture, temveč tudi na področju izobraževanja, zakonodaje, sociale in zdravstva, pokojninske reforme, medgeneracijske aktivnosti ...

Skupščine so se poleg članov udeležili še podpredsednik Zveze društev upokojencev Slovenije Anton Donko, podžupan Mestne občine Velenje Srečko Korošec, župan Občine Šmartno ob Paki Alojz Podgoršek, predsednik Kluba upokojencev Premogovnika Velenje Pavel Žepc in direktorica Ljudske univerze Velenje Brigita Kropušek Razinger.

ŠPZDU Velenje samostojno deluje tri leta, kajti šele v začetku leta 2010 je postala polnopravna in sprejeta v Zvezo društev upokojencev Slovenije, prej pa je bila povezana v Koroško pokrajinsko zvezo društva upokojencev. Vseh članov, od 11.500 upokojencev Šaleške doline, je 6000 in mnogi izmed njih so zelo aktivni. Tako je v lanskem letu ŠPZDU Velenje po besedah predsednika Karla Draga Semeta uresničil vse načrtovane vsebine in opravil mnogo koordinacijskih dejavnosti, med drugimi in v smislu povezovanja, še posebej v Mestni občini Velenje, Občini Šoštanj in Šmartno ob Paki. Delo Šaleške pokrajinske zveze je zelo dobro vodil in usklajeval upravni odbor, katerega člani so predsedniki društev in klubov. Na skupščini so poročila po posameznih področjih kulture, športa, turizma, tehnične kulture, projekta aktivnega državljanstva Šaleške doline projekta Starejši za starejše podali predsedniki komisij in vodje projektov, vse v smeri, kako obogatiti kvaliteto starejših, kako se

Foto: I.S.

Mi pa smo ob koncu teoretičnega in praktičnega preizkusa znanja povprašali vodjo izpitnega centra za vozniške izpite Velenje Rada Jeromolja, nekaj starejših voznikov in članice izpitne komisije, kako so z akcijo STAREJŠI VOZNIK zadovoljni, zakaj so se akcije udeležili in kako so vozili.

IRENA SEME

V zadnjih treh letih se povečujejo poškodbe starejših voznikov nad 65 let, medtem ko so smrtne žrtve v upadanju. Največ poškodovanih oseb je od 65. do 69. leta starosti. S podaljšanjem delovne dobe so starejši vozniki prisiljeni biti bolj množično vključeni v cestni promet.

Verjetnost smrti v avtomobilski nesreči pri 74. letih je štirikrat večja. Najbolj varni vozniki so vozniki, stari med petdesetim in šestdesetim letom starosti. In če ste starejši voznik, naredite na leto vsaj 5000 km, kajti na takšen način ohranjate vaše vozniške sposobnosti.

povezovati, sodelovati in vključevati pri pomoči potrebnih občanov. In ker je letos evropsko leto aktivnega staranja, je bila na skupščini posebej poudarjena medgeneracijska solidarnost. Tudi v zvezi s tem bo v Šaleški dolini in po celotni Sloveniji med letom potekalo kar nekaj dogodkov, namenjenih spodbujanju aktivne starosti.

Skupščino ŠPZDU Velenje je sklenil njen predsednik Karl Drago Seme, ki je v sklepnih besedah povedal, da predvsem predsedstvo čaka v prihodnje veliko dela, da odprtih vprašanj, ki niso zane-marljiva, ni malo, da je ponosen na skupno opravljeno delo ... Od podpredsednika ZDUS Antona Donka in ostalih gostov pa je Drago Seme prejel veliko priznanj za resnično aktivno in dobro opravljeno delo, ki ga s svojim odborom nadaljuje tudi v letošnjem letu.

IRENA SEME

Foto: I.S.

Zdravje

> Zemlja – to je življenje

»Svoje otroke boste morali učiti, da je pod njihovimi nogami pepel naših dedov. Da bi spoštovali zemljo, jim boste rekli, da je zemlja polna življenja naših prednikov.

Svoje otroke boste morali učiti tako, kot mi učimo naše – da je zemlja naša mati. Kar zadene zemljo, se zgodi tudi njenim otrokom. Če človek pljuva na zemljo, pljuva na samega sebe.«

Indijanski poglavar Seattle

Leta 1854 je indijanski poglavar Seattle poslal pismo v Washington, saj je predsednik izrazil željo po odkupu velikih območij indijske zemlje, v zameno pa jim ponudil manjše rezervate. Z modrimi besedami je nagovoril »belega človeka,« človeka, ki ropa zemljo, kakor da bi mu bila sovražnik. Potem odide in pusti za seboj puščavo.

Če bi le vse ljudi prežemal vsaj približno takšen odnos do okolja, kot je nekoč starega

Foto: arhiv

pogovarja... pomislite, kako srečni bi lahko bili.

Kanček te sreče smo še posebej močno čutili tiste dni, ko smo se lotili čiščenja našega igrišča. Pobrali smo kamenje, sekance in

veje. Pokosili in pograbili smo travo, zasadili nekaj rož, na prazne, sive stene ograje pa smo naslikali vesel in pisan svet. Le pokukajte kdaj k nam, boste videli kako lepo je pri nas.

SIMONA KOREN

> Že v vrtcu se učimo skrbeti zase in za svoje zdravje

Hitre temperaturne spremembe, pretopla oblačila, suh zrak v prostorih, vse to so odlični pogoji za bolezni, ki se pri otroku še prehitro razvijejo. Kaj lahko naredimo sami? Naučimo otroke osnov higijene že v vrtcu. Priložnost se je pokazala, ko sem se dogovarjala za obisk zobne asistentke iz ZD Velenje Irene Šumer.

Sem vzgojiteljica v starostni skupini 3–4 letnikov. V sredini šolskega leta nas je obiskala zobna asistentka Irena Šumer. Z njo smo se pogovarjali o osebni higieni zob. Ko sva se dogovarjali za obisk, sem ji omenila, da imam v mislih temo o skrbi za zdravje za daljše časovno obdobje. Sklenili sva, da si bova ob obisku vzeli čas in ga namenili še osebni higieni telesa, zdravi prehrani, pravilnemu večplastnemu oblačenju in se pogovorili o obisku pri zobozdravniku.

Gospa Irena je prišla z veliko torbo, v kateri je biloveliko stvari za male radovedneže. Oblekla je belo haljo in zanimivo dopoldne se je pričelo. Pokazala nam je slike na diapozitivih, ob katerih smo se pogovarjali, kdaj in kako se umivamo. Ob tem so otroci hiteli pripovedovati, kako je doma. »Ko mi je ati umival glavo in lase, se nisem nič več jokala. Nič hudega, če gre voda malo po očkah, saj jo obrišemo,« je pogumno pripovedovala triletnica. »Pa roke si moramo kar naprej umivati, sploh kadar gremo s stranišča,« je dodal Vili.

»Kako pa jih umivamo?« jih je izzvala gospa Irena. Igra se je pričela. Ponazorili smo umivanje rok kar brez vode, odpirali vodo, si vzeli kapljico mila (mi varčujemo, zato zapremo še vodo), drgnili, tudi vsak prst posebej, sprali z vodo in s papirnato brisačo dobro obrisali do suhega. Na vrsti so bili zobje. Gospa Irena jim je zastavila nekaj vprašanj o pravilnem in rednem umivanju zob. Kako inkolikokrat si je potrebno umiti zobe? Razložila jim je, da morajo prositi starše za pomoč pri umivanju, saj se nabirajo zobne

Foto: arhiv

obloge, ki zagotovo povzročajo karies že mlečnim zobem. Temu sledi bolečina, ki je nihče nima rad. Ob tem nam je pokazala veliko zobno krtačo in velik model zobne čeljusti. To je bila velika motivacija, ki je pritegnila njihovo pozornost.

Po pogovoru smo si skupaj ogledali še risani film Pujsa Pepa pri zobozdravniku. Sledil je pregled zob. Otroci so pridno sodelovali in bili nagradjeni s pečatom zobnega zajčka na list pobarvanke. Poslovili smo se in se dogovorili za naslednji obisk konec marca.

Naslednji dan smo si ogledali dramsko predstavo Zajček Srečko pri zobozdravniku in obiskali knjižnico, kjer smo si izposodili knjige na to temo (Prvič pri zobozdravniku, Zobovilka, Imuno ...). V igralnici smo si uredili kotichek, kjer se vsakodnevno odvijata ustvarjalna igra vlog zdravnik in bolnica, igramo se s konstruktorjem dvojni lego bolnica, izdelujemo si zdravstvene izkaznice, »zdravniki v bolnici« pa imajo veliko dela s

povijanjem, dajanjem sirupov, jemanjem krvi... Konec tedna smo obiskali ZD Šoštanj. Ogljedali smo si čakalnice, pogovarjali smo se z mamo in otrokom, ki sta čakala na prevez po poškodbi. Na hodniku smo srečali sestro Tatjano, ki nam je prijazno razložila, kakšno je njeno delo medicinske sestre. Nato nas je povabila v predprostor ordinacije in otroke nagradila s štampiljko na roko. Bili so zelo ponosni.

Zdaj počasi končujemo s temo in ugotavljamo nova spoznanja ter pridobljene izkušnje. Otroci se dlje časa zadržijo pri umivalniku in umivanju rok, v garderobi se pogovarjamo, kaj bomo oblekli, skupaj smo ugotovili, da potrebujejo tanjše kape ali samo trakove, tanjše jakne in jope. Redno skrbimo, da prezračimo igralnico (takrat prostor zapustimo).

Pomlad je tu, vabi nas na izlete v bližnjo okolico, za zdravje bomo poskrbeli z veliko gibanja na prostem.

JOŽICA MALUS

GRENAK NASMEH

PIŠE: TANJA PETELINEK

Velika, stara hiša na obrobju mesta. Bolnišnica. Ne kakršna koli. Tu je Psihiatrična bolnišnica. Včasih so ji rekli norišnica, umobolnica, hiralnica, špital, blaznica in še kaj. Druge so v centrih, lahko dostopne, blizu vsemu pomembnemu in manj pomembnemu dogajanju. Blizu ljudem. Ta je odmaknjena, kot da bi v njej zdravili kužne bolnike ali najhujše kriminalce. Pa ni tako. Prešli smo srednji vek, pojav in zdravljenje duševnih bolezni sta dobila znanstveno podlago, ponosno govorimo o humanosti, etiki, enakosti ipd. Pa vendar nam izkušnje pokažejo tudi drugo plat resnice. Bolečo, nerazumljeno, zaznamovano. Zakaj?

Socialno izključevanje ljudi z duševnimi motnjami je zgodovinsko globoko zakoreninjeno. Čeprav so prve zapise o duševni motnji našli že v najstarejših ohranjenih medicinskih tekstih, pa so vse do konca 18. stol. te motnje enačili z norostjo. Sama beseda »norost« izhaja iz nemščine (Narr, norec), slovensko »ne-umnost«, kar označuje intelektualno zavrtost, šibkost. Šele konec 18. stol. se norost vzpostavi kot duševna bolezen in v začetku 19. stol. nastane norišnica. Problem se preseli od norca k norosti – norost torej postane nekaj, kar človek ima in je mogoče odpraviti, ne da bi bilo potrebno odpraviti tudi njega.

POGLAD NA ZDRAVJE IN BOLEZEN KOT DRUŽBENA KONSTRUKTA

Zdravje in bolezen sta v različnih kulturah in v različnih časovnih obdobjih različno pojmovana, zato lahko rečemo, da sta kulturna konstrukta, njuno izražanje pa del kulturnih vzorcev neke družbe. V vsaki družbi vedno obstajajo norme in vrednote, ki svojim pripadnikom določajo sprejemljive lastnosti in vedenje. Iz takšnega razumevanja izhaja, da kultura določa tudi »normalno« in »nenormalno«. Če si priključimo pred oči pripadnika nekega afriškega plemena in poskusimo njegovo vedenje primerjati z običaji in navadami zahodno evropskega človeka, bomo v hipu opazili razlike in njihov pomen.

S tega vidika moramo izražanje duševnega zdravja pri nas nujno povezati s tradicionalnimi vrednotami, ki prevladujejo v slovenski družbi in vsebujejo tudi tradicionalne predstave o zdravju in bolezni. V tej luči sta bolezen in zdravje med seboj ločeni dejstvi. Fizična bolezen je družbeno sprejemljiva, duševna stiska pa je skoraj nesprejemljiva ali z drugimi besedami – človek je bolan, ko je nekaj narobe z njegovim telesom.

Slovensko družbo bi lahko opisali kot kombinacijo tradicionalne zaprtosti in modernega individualizma. Po eni strani gre za vrednostni sistem tradicionalno ruralne kulture, po drugi pa za pričakovani razpad tradicionalnih vezi solidarnosti, podpore in samopomoči. Glavna vrednota je v tej kulturi delo, ki daje vidne rezultate in ki je tudi mehanizem za obvladovanje različnih emocionalnih nezadovoljstev. Značilnost ruralne kulture je tudi v tem, da pogovor kot dejavnik čustvene socialne podpore nima več prave vrednosti. Takšno razumevanje vodi k somatizaciji človeških stisk (bolečine v želodcu so bolj sprejemljive kot psihična težava). Kot skrajni primeri nemih odgovorov na mnoga razočaranja, izgube ali nikoli ubesedene stiske, samo zase govori tudi število samomorov ali poskusov samomorov in različne odvisnosti.

STIGMA DUŠEVNIH MOTENJ

Beseda stigma danes pomeni znamenje sramote. Torej nekaj, kar označuje človeka, da je zaradi svoje določene lastnosti drugačen, slabši od drugih in zato vreden zaničevanja in izrinjanja iz centra družbenega dogajanja. Gre za staro grško pojmovanje žiga, ki so ga oblastniki vtisnili v kožo sužnjev in kriminalcev, da so jih tako označili in napravili prepoznavne drugim ljudem. Ljudje torej pri duševnih bolnikih iščejo pečat, ki mora biti viden. Če se ničesar ne najde, se stigma lahko prilepi na najbolj navadne stvari, povsem normalne za ljudi, ki so brez nje. Ker se ne morem spomniti neke besede, me sogovornik ne bo označil za »noro«, če pa se v isti zagati znajde nekdo, za katerega vemo, da je duševni bolnik, pa bo ta, povsem navaden in nepomemben dogodek, zanj znamenje »norosti«. Vse tisto, kar je za človeka brez stigme normalno, postane za zaznamovanega le dokaz nenormalnosti.

Stigma spremlja osebe z različnimi duševnimi motnjami že skozi vso človeško zgodovino. Odnos družbe do njih je bil v posameznih obdobjih res precej različen, vendar ves čas prežet z bolj ali manj negativnim predznakom. Kot smo že omenili, označitev ne temelji na objektivni lastnosti posameznika, temveč na kompleksnih družbenih odnosih, ki soustvarjajo kriterije sprejetosti oziroma nesprejetosti. Znotraj teh je neka lastnost razumljena kot nezaželena in manjvredna, posameznik pa na tako razumevanje pristane ali okrog te lastnosti celo osredotoči svoje življenje.

Norme in vrednote, ki svojim pripadnikom določajo sprejemljive lastnosti in vedenje, obstajajo v vsaki družbi. Indijanskega šamana, ki je med svojimi skrajno cenjen in spoštovan, bi pri nas kaj hitro označili za nenormalnega ali obratno. Med Indijanci bi našim navadam bolj malo zaupali. Preko splošno veljavnih norm in vrednot družba vzpostavlja mehanizme socialne kontrole. V kolikor se jim posamezniki ne podreajo, jih družba sankcionira tako, da s stigo podkrepi njihovo izločenost. V naši družbeni realnosti se o osebah z duševnimi motnjami še vedno pogovarjamo šepetaje, duševna bolezen ali motnja pa je sramota. Tako se mora bolnik poleg bolezni spopadati še z mnogimi negativnimi impulzi iz okolja, ki so posledica stigmatizacije njegove drugačnosti. Pri tem stigma ne izhaja iz njegove objektivne osebnostne lastnosti, temveč iz posebnega odnosa med to lastnostjo in stereotipno predstavo o njej. Posamezniku se na podlagi ene pomanjkljivosti pripišejo še druge lastnosti, ki s to sploh niso neposredno povezane. Zastavljeno, ki največkrat nenamerno sledi takemu razumevanju posameznika z negativnimi lastnostmi, še dodatno zmanjšuje njegove življenjske možnosti in ga izključi iz polne socialne sprejetosti. Primeri opisanega vzorca razumevanja so nam dobro znani iz vsakdanjega življenja. Zaradi nevednosti in globoko zakoreninjenega strahu pred drugačnimi ljudje npr. na podlagi izkušnje z eno agresivno osebo, ki se je zdravila v psihiatrični bolnišnici, to lastnost hitro pripišejo vsem, ki so bili kdaj koli deležni psihiatrične obravnave.

Po vsem navedenem ni težko razumeti, zakaj duševni bolniki pogosto povedo, da se odnos drugih ljudi do njih spremeni že, ko izvedo, da so bili v psihiatrični bolnišnici. Oseba ni stigmatizirana samo zato, ker je bila vključena v določeno obravnavo, temveč predvsem zaradi prostora, v katerem se je nahajala. Ljudi ne zanima, kaj se s človekom dogaja, saj je tisto, kar nosi stigo, že ustanova sama.

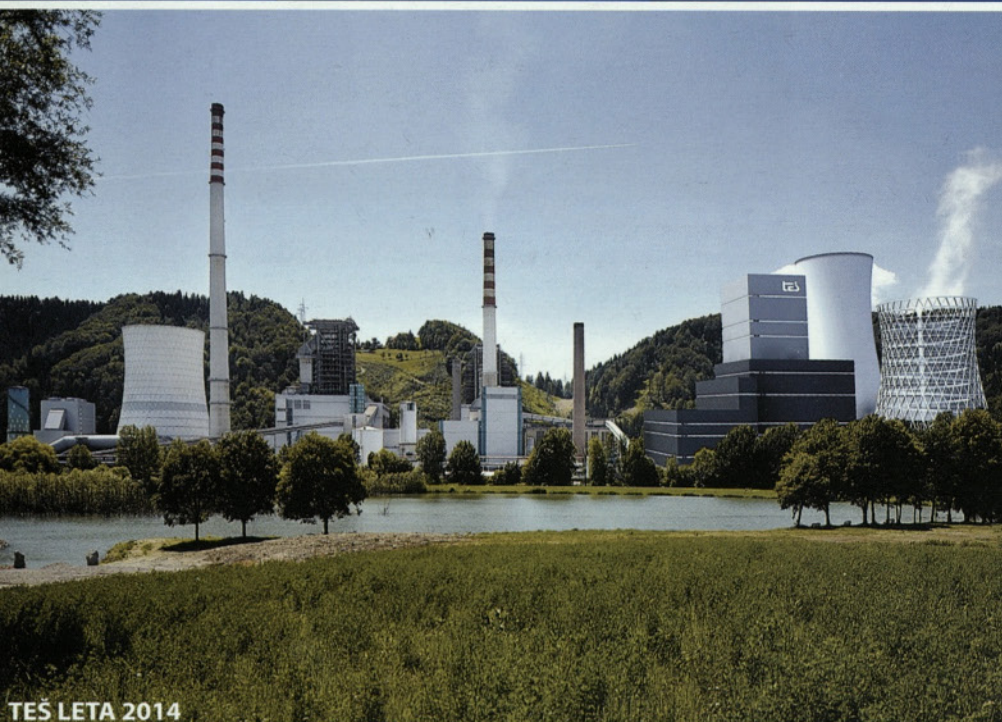
Psihiatrične bolnišnice so na eni strani stigmatizirane zaradi ljudi, ki prihajajo vanje, na drugi pa zaradi statusa, ki so si ga pridobile v zgodovini. Negativnih predznakov so polne tudi zato, ker opravljajo najrazličnejše socialne funkcije: so hkrati bolnišnice, domovi za ostarele, socialne ustanove, krizni centri, svetovalnice, pribežališča ipd. Večina funkcij, ki jih opravljajo, je povezanih z ljudmi, ki imajo v življenju manj priložnosti, ki so revni, imajo šibko socialno mrežo ali so odvisni od različnih državnih ustanov, zato je tudi stigma toliko večja.

Stigma predstavlja največjo oviro pri poskusih izboljševanja kakovosti življenja duševnih bolnikov in njihovih družin. Spremljajo jo občutki krivde in sramu ali pa popolno zanikanje težav. Ljudje ne poiščejo in ne sprejmejo pomoči oziroma težko sprejmejo razlago, da so njihovi simptomi in težave posledica duševne motnje. Posredno vpliva tudi na to, da družba programom za duševno zdravje priznava manjši pomen kot programom za telesne bolezni.

K obravnavi duševnih motenj je s svojim znanstvenim pristopom največ pripomogla psihiatrija, a na drugi strani je danes prav psihiatrična diagnostika tarča nezadovoljstva in kritik, ki ji jih namenjajo različna gibanja in organizacije. Kljub temu da je diagnostika nadvse dragocena in je temelj obravnave v medicini, lahko njen negativni pomen jasno opazimo v novejših trendih obravnave duševnih bolnikov. Zlasti nemedicinske službe, ki tem ljudem pomagajo izven bolnišnic, se danes izogibajo tako

OBČANKAM IN OBČANOM
ŠOŠTANJA ČESTITAMO
OB 1. MAJU - PRAZNIKU DELA.

TEŠ LETA 2014

Čestitamo VAM
ob prazniku dela.

SKUPAJ gradimo
temelje **PRIHODNOSTI!**

Skupina **hse**

TERMoeLEKTRARNA
ŠOŠTANJ

diagnozam kot sami uporabi izraza bolnik in ga nadomeščajo z izrazi, kot so »uporabnik«, »klient« ali »oseba s težavami v duševnem zdravju«. Tudi Zakon o duševnem zdravju (ZDZdr 2008) govori o posameznikih z duševno motnjo kot o osebah, ki se zdravijo oziroma obravnavajo v mreži izvajalcev programov in storitev za duševno zdravje. Vidimo, da je tudi zakon sam kulturni konstrukt, saj je odraz trenutnega stanja naše družbe. Na eni strani se zakonodajalec trudi preseči stigo, izogne se oznaki »bolnik« ali »duševni bolnik«, ko bolj ali manj neposrečno govori o osebi, na drugi pa vendarle prispeva k še večji stigmatizaciji tako psihiatrije kot samih oseb z duševno motnjo. Za vse bolnike je v veljavi Zakon o pacientovih pravicah (ZPacP 2008), duševni bolniki pa imajo svoj zakon. Ta jih obravnava kot posebno skupino ljudi, ki jih je potrebno ločiti od telesnih »bolnikov«, s svojimi določili pa posega v njihovo zdravljenje in obravnavo. Ko hoče s sodnim nadzorom »osebe« zaščititi pred domnevnimi zlorabami psihiatrije, seje nezaupanje v stroko in bolnike ter hkrati dodatno opozori na njihovo drugačnost.

Vzroki za stigmatizacijo so zelo kompleksni in izvirajo iz kulturno pogojenih odnosov do duševnih motenj in iz različnih predpostavk o njihovem izvoru. Ob tem ne smemo pozabiti, da je bistvena predpostavka, ki sproži stigmatizacijo, nesposobnost poistovetenja z duševnimi bolniki oziroma nesposobnost življenja v njihove občutke. Njihovo vedenje doživljamo kot nerazumno in hkrati se v nas zbudi strah, da bi tudi sami izgubili sposobnost razumnega odločanja o sebi in svojih usmeritvah. Poleg strahu se običajno pojavita tudi zaničevanje in omalovaževanje bolnika, kar psihološko zmanjšuje grožnjo izgube razuma. Od tud izvira jasna težnja, da se postavi mejo med nami in njimi, med bolnimi in zdravimi. Če bi dopustili možnost, da duševna motnja nejasno prehaja v zdravje, bi to pomenilo, da lahko tudi sami nekoč to mejo nevede prestopimo.

Pomemben del zdravljenja duševnih motenj predstavlja odnos družbe do ljudi z diagnozo. Ta se bo moral, če na tem področju nočemo biti še naprej podobni sodobnemu srednjemu veku, krepko spremeniti. Stereotipi o duševnih motnjah so v vsaki kulturi zelo trdovratni in se jih ne da preprosto spremeniti z razumsko utemeljitvijo. Pri njihovem spreminjanju še najbolj pomagajo lastne izkušnje in odnos z bolnikom. Ni dovolj, da skušamo racionalno razložiti dejstva o duševnih motnjah, ljudi se morajo te vsebine tudi čustveno dotakniti.

DRUGI DEJAVNIKI SOCIALNEGA IZKLUČEVANJA

Socialna izključenost vpliva na manjšo udeležbo ali neudeležbo v družbi in posledično vodi k še večji dojemljivosti za dodatna poniževanja in izkoriščanja. Med najpomembnejše dejavnike izključenja poleg stigme sodi brezposelnost oziroma status aktivnosti. Osebe s težavami v duševnem zdravju sodijo med najbolj ranljivo skupino na trgu dela. Motnje v duševnem zdravju prizadenejo celotno človekovo osebnost in porušijo mrežo medosebnih odnosov, nalepka duševnega bolnika pa mu onemogoča polnovredno vključevanje v vsakdanje življenje. Ti ljudje imajo pogosto status trajno nezaposljive osebe in so upravičeni le do denarne socialne pomoči ali pa se upokojijo pred koncem delovno aktivnega obdobja. Denarne pomoči so mizerne, nizke pa so tudi invalidske pokojnine, zato so te osebe pogosto v hudih finančnih stiskah. Tudi če se oseba ne upokoji oziroma ni ocenjena kot nesposobna za pridobitno delo, njena pot do zaposlitve ni lahka. Delodajalci se izogibajo zaposlovanju vseh nezdravih zaradi bojzani pred dolgotrajnimi odsotnostmi. Ti ljudje so pogosto izključeni iz večine socialnih dejavnosti, ki izpolnjujejo čas zdravih; za mnoge dejavnosti nimajo denarja, zaradi osebnih težav pa nemalokrat izgubijo interes za komunikacijo z drugimi.

Osebe s težavami v duševnem zdravju težko enakovredno tekmujejo z ostalimi iskanci zaposlitve na trgu delovne sile, na kar vpliva tudi njihova dejanska zmanjšana zmožnost za delo. Zaradi izpada iz socialne mreže in izgube zaposlitve so pogosto potisnjene na rob družbe, kar vodi ne le v finančno stisko, temveč tudi do pomanjkanja samozavesti, nizke samopodobe, stopenjevanja boleznih in ponovnih bolnišničnih zdravljenj. Posledica slabih izkušenj in nezaupanja v lastne zmožnosti je pogosto apatičnost in nizka motiviranost za iskanje dela in zaposlitve. K temu dodatno prispeva tudi bolj ali manj poseben življenjski stil, ki ga prizadeti razvijajo ob svojih težavah in življenjskih okoliščinah in je težko zadržljiv z redno zaposlitvijo.

Vemo, da pomena pojmov revščina in socialna izključenost nista istovetna, se pa precej prekrivata. Ob upoštevanju dejstva, da socialno ekonomski status posameznika določajo zlasti izobrazba, poklic, dohodki, zaposlenost in stanovanje, vidimo, da socialna izključenost ne vodi nujno v revščino, revščina pa praviloma vodi v socialno izključenost.

Finančna stiska, nezaposlenost, pomanjkanje socialnih mrež, negotovost glede prihodnosti gotovo negativno vplivajo na dobro počutje in zdravje.

POJEM SOCIALNE MREŽE

Socialna mreža pomeni povezavo posameznika z drugimi ljudmi v njegovem okolju. Ločimo neformalne in formalne socialne mreže. Prve vključujejo družino, sorodstvo, sosede in prijatelje, na katere se lahko človek v primeru potrebe opre, druge pa vse formalne stike posameznika z njegovim okoljem oziroma javnimi ustanovami v njem.

Pomanjkljiva socialna mreža je ena od težav oseb z duševno motnjo in njihovih svojcev. Razlogov za takšno stanje je več. Ljudje se zaradi zaznamovanosti zatekajo v samoto, njihova pričakovanja so lahko prevelika, osnovna mreža je lahko prešibka. Dobra socialna mreža je pomembna za ohranjanje ravnotežja v vsakdanjem življenju, za občutek lastne vrednosti in za kakovostno življenje. To pomeni, da ima posameznik nekoga, ki ga lahko pokliče, ko potrebuje pomoč, ter da ima ljudi, ki se v njegovi družbi dobro počutijo in obratno.

Medčloveški odnosi so temeljni varovalni dejavnik v življenju vsakega posameznika. Za ljudi s težavami v duševnem zdravju, ki v določenih stadijih bolezni izgubljajo nadzor nad lastnim življenjem, je prav podpora in razumevanje njihovih najbližjih bistvenega pomena. Pomoč potrebujejo na mnogih področjih. Z materialnega vidika to pomeni predvsem pomoč pri zagotavljanju bivanjskega prostora in finančno pomoč, nematerialni vidik pa vključuje trdno moralno podporo, spodbujanje in razumevanje. Brez pomoči svojcev si ti ljudje prav gotovo težje zagotavljajo osnovna sredstva za preživetje, njihovo šibko samozavest in samopodobo pa osamljenost le še bolj omaje. Še tako dobra in zanesljivo prepletena formalna socialna mreža ne more nadomestiti primarne, vseeno pa tak način življenja na drugi strani dostikrat spodbuja pasivnost posameznika. Predvsem finančna in bivanjska odvisnost od svojcev ga hitro pripelje v krog odvisnosti, iz katerega se težko reši. Ti v skrbi za svoje »nemočne varovance« nad njimi pogosto izvajajo pretiran pritisk in nadzor, saj menijo, da je to nujno potrebno. Osamosvojitve se vedno bolj odmika in samostojno življenje se s časom zdi povsem neizvedljiv projekt.

To pa ni edina past, v katero se lahko, kljub na videz pozitivni podporni mreži, ujamejo duševni bolniki. Na drugi strani smo priče zgodb, ko se svojci sramujejo »zaznamovanosti« svojega bližnjega in to poskušajo pred drugimi za vsako ceno prikriti. Na nek način se sami izolirajo od okolice, vzporedno pa se sosedje, prijatelji ali znanci odmaknejo od njih, saj se zaradi bližine duševnega bolnika nelagodno počutijo. To je le dodaten razlog, zakaj se socialne mreže pomembno skrčijo. Oseba s težavami v duševnem zdravju ima okrog sebe vedno manj ljudi, ki bi ji nudili oporo in pripomogli k uspešni psihosocialni rehabilitaciji po bolnišničnem zdravljenju.

Ob upoštevanju zgoraj navedenega nam postane jasno, da tudi formalne socialne mreže ne bodo ujele posameznikov, ki so že zdrsnili skozi neformalne. Tisti, ki je zaradi svojih težav izgubil zaupanje vase in svoje sposobnosti in hkrati ostal še brez bližnjih, na katere bi se lahko oprl, bo to oporo težko iskal izven svojega kroga poznanstev ali poiskal pomoč institucij.

ZAKLJUČEK

Pojem družbene izključenosti označuje skupine ljudi, ki so na tak ali drugačen način padli skozi sito socialne zaščite. Čeprav različni viri navajajo različne skupine družbeno izključenih, osebe s težavami v duševnem zdravju gotovo sodijo mednje. Duševne težave so lahko vzrok ali posledica izključenosti. Mnogi so zaradi njih stigmatizirani ali diskriminirani in pogosto je revščina njihova kruta resničnost. Na drugi strani pa lahko sama socialna izključenost vodi v dodatne duševne stiske.

Človek zaradi bolezni bolj ali manj izgublja nadzor nad lastnim življenjem. Ko dobi nalepko uporabnika psihiatrije, že samo s tem prestopi na tir socialnega izključenja. To pomeni, da izgublja tudi občutek pripadnosti skupnosti. Oboje skupaj ga pahne iz že tako izredno šibkega socialnega ravnovesja. Samo zdravljenje duševnih motenj, brez celostnega pogleda na stiske posameznikov, je bolj ali manj jalovo početje, ki duševne bolnike peha v sistem vrtečih se vrat. Dokler jim ne bomo pripravili pomagati na različnih nivojih, dokler ne bomo zmogli ali znali omiliti dejavnikov socialnega izključenja, bomo lahko le nemi opazovalci njihovega drsenja proti obrobju. Samo pomoč, ki jo dobijo v velikih hišah na robu mest, je premalo. Tudi besede niso dovolj, lahko pa nas opomnijo, da pogledamo vase in pomislimo, kaj lahko naredimo, da bo »njihov« nasmeh manj grenak.

Reportaža

► Obletnica Planinske sekcije Gaberke

14. aprila je Planinska Sekcija Gaberke (PSG) praznovala 30 let svojega obstoja. Častitljiva obletnica je v dvorano PGD Gaberke privabila veliko ljubiteljev planin. Člani PSG so pripravili program, ki je pritegnil obiskovalce. Ti so si namreč lahko med drugim ogledali razstavo stare planinske opreme. V živo je planinca izpred 30 let predstavil Branko Špital. Večer je popestril nastop ženskega vokalnega seksteta Anima vita, pod vodstvom Majde Zaveršnik Puc. Katja Rezman pa je pripravila film, kjer so se predstavili vsi dosedanja predsedniki PSG, v njega pa je bil vključen tudi izbor slik iz planinarjenja gaberških planincev. Predsedniki so v filmu povedali tudi nekaj smešnih prigod iz pohodov. Slovenci so vedno radi hodili v hribe. Ob napornih pohodih v družbi prijateljev, kjer se zgodi polno dogodivščin, svoje odtehta tudi ogled

na bližnjo in daljno okolico, na višje in nižje vrhove, sončne vzhode in zahode. To je tudi eden izmed glavnih razlogov, ki slej ko prej vsakega pohodnika zasvoji z osvajanjem vrhov. Seveda pa so gore tudi nevarne, zato je potrebno z zahtevnejšimi vzponi nadgraditi tudi svoje znanje. Iz tega razloga je bilo že davnega leta 1893 ustanovljeno slovensko planinsko društvo, predhodnik sedanje Planinske Zveze Slovenije (PZS), ki je danes ena najmnogičnejših nevladnih organizacij v Sloveniji. PZS organizira in izvaja preko svojih društev izobraževanja tako za začetnike, kot za specialiste posameznih področij. Vsi, ki želijo varno pohajkovati po gorah, so člani PZS. Članstvo jim nudi različna izobraževanja, organizirane izlete, zavarovanje in brezplačno reševanje v primeru poškodb in nesreč. V današnjih dneh se izobraževanje prične že v vrtcu. Tam se otroci spoznajo z osnovno kulturo »hribolazenja«, z inštruktorji pa pričnejo osvajati prve bližnje izletniške točke in si nabirat izkušnje, ki jim bodo morda nekoč prišle prav.

Tudi gaberčani so kot člani PD Šoštanj ali PD Velenje radi hodili v hribe. V začetku 80. let prejšnjega stoletja pa je skupina gaberških ljubiteljev planin: Zdravko Čas, Jure Apšner, Vida Končnik, Peter Kobal, Stane

Ustanovni zbor zbor leta 1982, foto: arhiv PSG

Gaberški planinci leta 1984, foto: arhiv PSG

Klobuk Forhtenek 1985, foto: A. Grudnik

Planinec Branko Špital, foto: A. Grudnik

Vokalni sekstet Anima vita, foto: A. Grudnik

Podjavoršek, Milena Jan, Ivan Supovec, Dušan Bolha in Jelka Klančnik začela razmišljati o tem, da bi ustanovili lastno planinsko sekcijo. Postavili so temelje današnje sekcije, ki so bili dovolj močni, da sekcija po 30. letih še vedno obstaja.

Razmišljanje o lastnem društvu je bilo nesmiselno, saj je bilo članov premalo, z društvom pa bi bilo veliko obveznosti in stroškov. Po dveh letih truda jim je leta 1982 s pomočjo domačina Jureta Apšnerja, ki je bil član UO PD Velenje le uspelo ustanoviti lastno planinsko sekcijo, ki je delovala pod okriljem PD Velenje. Ustanovni zbor je bil 3. aprila leta 1982, prvi predsednik pa je postal Zdravko Čas. Sprejeli so tudi statut sekcije, za sedež pa so si izbrali dom krajanov Gaberke. Plan dela, ki so si ga zastavili, je bil precej obsežen in zadovoljiv tudi za današnje čase. Leta 1983 so celo organizirali dobro obiskan planinski ples in izvedli orientacijski pohod za prehodni pokal Gaberk, z udeležbo kar 11. ekip. Orientacijski pohod so celo poimenovali po lokalnem partizanskem borcu Francu Podvinšku - Bruno. Pri obeh prireditvah je šlo samo za enkratni dogodek. Zakaj je bilo temu tako, pa se tudi sami člani ne spomnijo več. Kot spomin na ustanovitev planinske sekcije Gaberke, je domačin Rafael Gril narisal sliko, ki nosi krstni datum sekcije, 3.4.1982, in prikazuje planinca, ki gre proti vrhu gore.

Prvi pohod v okviru PSG je bil na Uršljo goro, kamor so se planinci peš odpravili od Rihterja v Spodnjem Razborju. Prva želja članov novonastale sekcije je bila postavitev svoje izletniške točke. Ker v bližini ni bilo kakšne zanimive in že uveljavljene planinske točke, so si izbrali Forhtenek. V tistem času sta v domačiji pod razvalinami gradu Forhtenek živela zakonca Pavla in Viktor Tepej. Osamljena daleč do sosedov, Viktor pa je bil tudi invalid, sta občasno potrebovala pomoč. Tako so se člani PSG odločili, da bodo vsako leto nekaj dni okoli 1. maja izvedli taborjenje pod razvalinami Forhteneka in v tem času tudi nekaj postorili okoli domačije. Taborjenje pod Forhtenekom je trajalo med leti 1983

in 1985 in je pritegnilo veliko gaberške mladine, pa tudi kakšen starejši vaščan se je znašel med njimi. Urejevali so okolico razvalin, na domačiji pa popravljali objekte. Tako so zamenjali strehi na hlevu in hiši, postavili novo garažo za traktor, pripravljali drva, belili stanovanje in opravljali druga opravila, za katera so se prej dogovorili z lastnikoma. Za spomin na te delovne akcije so si dali tudi narediti kapo olivne barve z napisom Forhtenek 85. PSG je pričela tudi z organiziranim izobraževanjem članstva, rednimi sestanki in vpisovanjem novih članov.

Leta 1985 je predsedovanje prevzel Drago Rezman. Ker je bila sekcija takrat že dokaj dobro podkovan v znanju iz »hribolazenja«, so pogosteje odhajali v visokogorstvo. Predsedovanje sekcije je bilo v naslednjih letih še v rokah Zvoneta Kaša in Tomaža Plaznika, nato pa je na čelu sekcije pristal peti in sedanji predsednik Igor Rezman. Za planinstvo ga je navdušil starejši brat Drago, ki ga je na prvi izlet peljal kar na Triglav. V začetku svojega predsednikovanja si je zadal kar zahteven projekt - postavitev in markiranje Gaberške poti. Pohod po gaberški poti je bil tudi njegov prvi izlet za sekcijo. Malo se je bal, da ta sploh ne bo zanimal ljudi, zato je bil toliko bolj presenečen zelo velike udeležbe. Še danes so pohodi po gaberški poti vedno dobro obiskani, pa tudi naključnih pohodnikov ni malo.

Dolgoletni člani sekcije so na samem srečanju ugotovili, da je 30 let kar dolga doba, saj so prišli do spoznanja, da se začetkov le še megleno spomnijo. Zapisnike iz sestankov je neko pred nekaj leti zavrgel, Zdravko Čas pa je ohranil le dokumentacijo iz prvih in do sedaj edinega občnega zbora, ki je bil leta 1983, in še nekaj malenkosti iz prvih let delovanja sekcije. Za šalo so se po koncu uradnega dela srečanja, prisotni med sabo spraševali, če se kdo sploh še kaj spomni iz začetkov delovanja sekcije. Nekaj stvari so se spomnili, nekaj pa je ostalo še neznanca. Tako še ni znano, kdo je bil prvi blagajnik. Stari člani sekcije so ugotovili le to, da so po markice za članarino hodili k Vidi Končnik, če

pa je bila ona blagajničarka, pa se tudi sama ne spomni več.

Planinskega večera so se kot gostje udeležili tudi predstavniki PD Škale, PD Šoštanj, Predsednik KS Gaberke Zvone Koželjnik, poveljnik PGDG Sandi Judež, predsedniki ostalih društev iz Gaberk, župan Občine Šoštanj Darko Menih in predsednik PZS Bojan Rotovnik. Od njih je PSG prejela čestitke za dolgoleten obstoj in želje po nadaljevanju delovanja sekcije, kot je bilo zastavljeno pred tridesetimi leti. Govor predsednika PZS Bojana Rotovnika se je dotaknil poslanstva in pomena PZS, njen nastanek in sedanje stanje. Večer se je zaključil ob sproščeni debati polni smeha o pripetljajih, ki so se dogajali na številnih pohodih. Kolikor pa vem, je ob koncu druženja ostalo še kar nekaj odprtih vprašanj o nastanku in prvih letih delovanja PSG.

A. GRUDNIK

Pozdravni nagovor župana Darka Meniha, foto: A. Grudnik

Predsednik Planinske zveze Slovenije Bojan Rotovnik, foto: A. Grudnik

Gasilsko dvorano so tokrat zasedli planinci, foto: A. Grudnik

Fotoreportaža

KDOR BERE, SEŽE DLJE, VIDI BOLJE, ZMORE VEČ

Knjiga in njen bralec sta zlahkni par; branje pa je potovanje v svet, ki prinaša nepozabna doživetja.

Da na OŠ Šoštanj radi beremo, smo dokazali tudi to šolsko leto. V petek, 13. 4. 2012, smo pripravili prireditev S knjigo v svet za vse učence od 1. do 9. razreda, ki so osvojili bralno značko. Pridružili so se tudi mentorji. Podelili smo 631 bralnih nalepk. Slovesnost je popestril mladinski pisatelj Žiga X. Gombač, prizor iz njegove knjige pa so odigrale učenke gledališkega kluba.

Pomembno je imeti dobre knjige, pomembno je brati dobre knjige. Nam pa se zdi pomembno, da je kar 52 devetošolcev osvojilo bralno značko vseh devet let. Iskrene čestitke vsem, ki so zvesti branju, saj je dan s prebrano knjigo lepši. S pravimi knjigami se potuje vse življenje.

KNJIŽNICA LIDIA FRELIH IN BRIGITA GROBELNIK
FOTO: BOGOMIRA KLINC VRČKOVNIK

/ Najdete nas tudi na eList.si /

